

vergadering **28**  
zittingsjaar 2015-2016

## Woordelijk Verslag

### **Plenaire Vergadering**

van 9 maart 2016

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| OPENING VAN DE VERGADERING                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 6  |
| VERONTSCHULDIGINGEN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 6  |
| INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 6  |
| MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)<br>– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                            |    |
| MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)<br>– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 |    |
| Voorstellen tot aanvulling van de agenda                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 6  |
| ACTUELE VRAAG van Manuela Van Werde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de bescherming van het architecturale oeuvre van Victor Horta in Vlaanderen                                                                                 | 7  |
| ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het pleidooi van de minister-president voor een Vlaamse grondwet en een herziening van de Belgische grondwet in 2019                                          | 9  |
| ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de persvrijheid in Turkije na het onder curatele plaatsen van de krant Zaman                                                                                       |    |
| ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de zorgwekkende evolutie van de persvrijheid in Turkije                                                                                                      |    |
| ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Vlaamse standpunt ten aanzien van de recente beknotting van de persvrijheid door het Turkse regime                                                    |    |
| ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de schending van de basisrechten door de Turkse regering                                                                                                        | 14 |
| ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het plaatstekort in de Brusselse Nederlandstalige scholen                                                                                                                             | 20 |
| ACTUELE VRAAG van Mathias De Clercq aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de reclamecampagne 'ongeplandzwanger.be' op voertuigen van De Lijn                                                                                                               | 25 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voorstel van Brussels minister Pascal Smet om de Brusselse metro door te trekken tot in de Vlaamse Rand                                                                 | 28 |
| ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de jeugdzorg in Vlaanderen, naar aanleiding van een nieuw geval van gedwongen prostitutie van een jong meisje door een tienerpooier                                                                  | 31 |
| ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de praktijken van voorzieningen die hun cliënten contracten laten ondertekenen voor meerdere jaren in de aanloop naar de persoonsvolgende financiering                                                   | 35 |
| ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van de subsidieregeling voor 19 bovenlokale sportinfrastructuurprojecten                                                                                         |    |
| ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het subsidiebesluit met betrekking tot de bovenlokale sportinfrastructuur                                                                                  | 39 |
| ACTUELE VRAAG van Sonja Claes aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het overleg betreffende de zogenaamd niet-toeleidbaren na de goedkeuring van de conceptnota 'Hervorming van het PWA-stelsel: naar een nieuw instrument 'Wijkwerken' binnen het Vlaamse activeringsbeleid' | 43 |
| ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie betreffende de aanleg van het Saeftinghedok                                                                                                                           |    |
| ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over natuurcompensaties op de Linkerscheldeoever                                                                                                                                                                    |    |
| ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het negatieve advies van de Europese Commissie inzake het Saeftinghedok                                                                                                                                    | 46 |
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 51 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Colombia inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door gezinsleden van het diplomatiek en consulaire personeel, ondertekend te Bogota op 25 augustus 2015                                                 |    |
| – 619 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
| Algemene bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 52 |
| Artikelsgewijze bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 52 |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië                                                                                                                                                                 |    |
| – 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 52 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië<br>– 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                      |    |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio<br>– 654 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                              |    |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 53 |
| VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vernieuwde Vlaamse renovatiepremie<br>– 669 (2015-2016) – Nr. 1                                                                                                                                                                                                                             |    |
| Verslag                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 71 |
| MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)<br>– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                            |    |
| Voorstel tot aanvulling van de agenda                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 73 |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 73 |
| MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)<br>– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 |    |
| Voorstel tot aanvulling van de agenda                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 78 |
| Bespreking                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 79 |
| ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Colombia inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door gezinsleden van het diplomatiek en consulair personeel, ondertekend te Bogota op 25 augustus 2015<br>– 619 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                       |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 80 |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië<br>– 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                                                                                                                      |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 80 |
| VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio<br>– 654 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                              |    |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 80 |
| MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)<br>– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2                                            |    |
| Stemming over het amendement                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 81 |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 81 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann<br>Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele<br>van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het<br>systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald<br>educatief verlof (BEV)<br>– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 |    |
| Stemming over het amendement                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 81 |
| Hoofdelijke stemming                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 82 |
| REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 82 |
| BIJLAGEN                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |    |
| Aanwezigheden                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 84 |
| Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 84 |

## OPENING VAN DE VERGADERING

**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

**De voorzitter:** Dames en heren, de vergadering is geopend.

## VERONTSCHULDIGINGEN

**De voorzitter:** Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Yasmine Kherbache, Bart Somers: familieverplichtingen;

Jelle Engelbosch, Chris Janssens, An Moerenhout, Grete Remen, Martine Taelman, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen;

Cindy Franssen: zwangerschapsverlof.

Collega's, mevrouw Franssen is moeder geworden en is daardoor afwezig wegens moederschapsverlof. (*Applaus*)

## INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

**De voorzitter:** Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2015-16, nr. 60/20*)

**MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**

– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

**MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**

– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

## Voorstellen tot aanvulling van de agenda

**De voorzitter:** Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Voorzitter, ik zou de toevoeging aan de agenda willen vragen van twee moties, een tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof, en een houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof.

Naar mijn interpretatie van het reglement is dat niet echt bij spoed. Het is alleen een toevoeging aan de agenda. Het is ook niet noodzakelijk dat die samen behandeld worden, want ze zijn gesteund op twee afzonderlijke bepalingen van het reglement. Maar dat laat ik uiteraard geheel aan uw wijsheid over.

**De voorzitter:** We zullen daar in de loop van de vergadering over beslissen, zoals dat naar gewoonte gebeurt.

Het incident is gesloten.

**ACTUELE VRAAG van Manuela Van Werde aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de bescherming van het architecturale oeuvre van Victor Horta in Vlaanderen**

**De voorzitter:** Mevrouw Van Werde heeft het woord.

**Manuela Van Werde (N-VA):** Dank u, voorzitter. Blij dat er eindelijk eens een vraag kan worden gesteld over onroerend erfgoed.

Minister-president, de afgelopen dagen is er heel wat commotie geweest over de mogelijke afbraak van een landhuis dat gebouwd is door Victor Horta, de Villa Féron in Sint-Genesius-Rode. De ene dag lezen we dat het landhuis gesloopt wordt, de dag nadien wordt er gezegd dat de sloop uitgesteld wordt. Mensen vragen zich dan af of het dan toch beschermd en gered wordt. Daarom denk ik dat het belangrijk is dat er een beetje duidelijkheid komt: duidelijkheid voor de eigenaar, maar ook voor de mensen die met onroerend erfgoed begaan zijn en daarmee bezig zijn. Er zijn ook specialisten in dit land die zich afvragen of we het ons überhaupt nog kunnen permitteren om nog één huis van Horta af te breken.

Minister-president, kunt u een beetje uitleg geven? Kunt u duidelijkheid verschaffen over het onderzoek naar de Villa Féron en het onderzoek naar het oeuvre van Horta in het algemeen in Vlaanderen?

**De voorzitter:** Minister-president Bourgeois heeft het woord.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Collega Van Werde, ik ben samen met u blij voor de aandacht voor onroerend erfgoed. Vlaanderen heeft alles gedaan wat moet met betrekking tot de onroerende nalatenschap van Victor Horta. In Gent zijn er drie huizen beschermd, in Ronse de Villa Carpentier en in Vilvoorde de turnzaal Les Peupliers.

Zijn niet beschermd, maar staan wel op de inventaris van het onroerend erfgoed: de grafmonumenten die hij gemaakt heeft, een huis in de Jan Van Rijswijcklaan in Antwerpen en tot slot de Villa Féron in Sint-Genesius-Rode. Die is niet beschermd. Mijn agentschap had al voor de aanslag van de sloop een onderzoek gedaan naar de beschermingswaarde en is toen tot de conclusie gekomen, trouwens op gelijkkluidend advies van professor Werner Adriaenssens, dat de erfgoedwaarden helaas grondig aangetast zijn door twee zeer zware verbouwingen, van respectievelijk 1967 en 2002, waarbij zowel het exterieur als het interieur grondig aangetast en verbouwd is, waardoor het op Vlaams niveau niet meer beschermenswaardig is.

Niettemin heeft mijn agentschap aan Sint-Genesius-Rode een negatief advies gegeven voor de sloop. Wij geven immers advies bij panden die op de inventaris staan. Sint-Genesius-Rode heeft zich ervan afgemaakt met één zinnetje, namelijk dat er onvoldoende erfgoedwaarden zijn. Het agentschap is daartegen in beroep. De bal ligt nu in het kamp van de bestendige deputatie.

Wij vinden dus wel degelijk dat er elementen genoeg zijn om niet tot sloop over te gaan, wat natuurlijk nog een verschil is met de vraag of het al dan niet beschermenswaardig is.

**Manuela Van Werde (N-VA):** Bedankt voor uw antwoord, minister-president. Ik ben het met u eens dat we alleen die dingen moeten beschermen die echt van

topkwaliteit zijn. Ik ben ook blij dat alles wat van zeer grote kwaliteit is van Horta intussen al beschermd is. Als het onderzoek aantoonde dat alle erfgoedelementen weg zijn, vrees ik inderdaad dat we ons moeten neerleggen bij het oordeel van specialisten. Alleen is een sloop natuurlijk jammer, zoals u zegt. Er is een heel gamma aan mogelijkheden tussen sloop en bescherming.

**De voorzitter:** Mevrouw de Bethune heeft het woord.

**Sabine de Bethune (CD&V):** Minister-president, het negatief advies voor het slopen verheugt mij natuurlijk. Het agentschap is in beroep gegaan. Maar ik wil u toch vragen waarom u niet overgaat tot het inzetten van de beschermings-procedure. 40 procent van het werk van Horta werd in de voorbije decennia gesloopt. Hij is onze grootste architect, onze Rubens in de architectuur. Vier van zijn bouwwerken behoren tot het werelderfgoed. Deze villa maakt daar geen deel van uit, ze behoort nog tot een andere, een rustiger periode van Horta, die al neigt naar de art deco, later in zijn loopbaan. Maar gezien de enorme betekenis van Horta voor ons land en onze regio, is het niet gepermitteerd dat dit wordt gesloopt. Dit moet worden beschermd. Eventueel slechts een deel van het huis, dat kan perfect. Een Horta, een Rubens, een Van Gogh, dat zijn werken die men heden ten dage niet meer sloopt.

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** We zouden het lijstje nog kunnen aanvullen met Van de Velde.

Minister-president, we missen een instrument. Een instrument dat tussen de bescherming staat, waar niets is toegelaten, en de sloop, waartoe een gemeentebestuur kan beslissen. We missen een tussenvorm. De oproep, mevrouw Van Werde en mevrouw de Bethune, om te zoeken naar deeloplossingen moet zinvol zijn.

Minister-president, was het niet eenvoudiger om een voorlopige bescherming in te stellen? Dan is er een jaar tijd om het onderzoek te doen. Dan komt dit niet in een procedurespel van rechtbanken terecht. En dan kan er een rustig onderzoek gebeuren naar de erfgoedwaarde van het pand.

Ik pleit ervoor, net als mevrouw de Bethune, om van toparchitecten niet alleen de topwerken te beschermen. Dit is zo typerend voor ons land en onze regio, we moeten daar echt breder mee omgaan.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Ik deel de warme liefde van de drie vragenstellers voor Horta. Ik vind het bijzonder spijtig dat er veel van zijn erfgoed is verdwenen. Het belangrijkste is natuurlijk het Volkshuis in Brussel, wat een schande is voor ons land. Helaas is de belangstelling pas in de jaren zeventig beginnen te ontstaan. Maar Vlaanderen heeft op dit vlak zijn verantwoordelijkheid genomen. Alleen heeft de administratie moeten vaststellen dat twee panden, dat aan de Van Rijswijcklaan en villa Féron, zwaar verbouwd zijn.

Mijnheer Caron, mijn agentschap heeft voor de sloopvraag het onderzoek naar de beschermingswaarde gedaan. Het heeft toen het advies ingewonnen van een deskundige, die trouwens ook in de actualiteit is gekomen, Werner Adriaenssens. Hij betreurt, samen met mijn agentschap, dat de erfgoedwaarde door die zware verbouwingen is aangetast. De trappartij is veranderd, het schrijnwerk is veranderd, het doorlopende balkon is verdwenen, de vorm van de ramen is aangepast, in het interieur zijn zware aanpassingen gebeurd. Ik betreur dat met u. De voor deze villa zo typerende zuilenstructuur is aangepast. De zuilen zijn vervangen door andere zuilen. Op grond van dit advies en van wetenschappelijk gelijklopend advies werd daarom tot niet-bescherming besloten.

Zijn er tussenvormen? Ik zie dat er gemeenten zijn die creatief zijn. Dit is blijkbaar in handen gevallen van een ontwikkelaar. Ik zie andere gemeenten die



zeggen dat je op zulke grote terreinen een bijzonder plan van aanleg kunt maken waarbij er misschien wel andere, bijkomende ontwikkelingen zijn, maar waarbij je dit gebouw, die constructie, dat volume moet bewaren. Als Sint-Genesius-Rode creatief is, kan het dat ook doen.

Ondertussen hebben wij beroep aangetekend. Ik reken erop dat de bestendige deputatie dit toch anders zal bekijken dan de gemeente. De gemeente maakt zich er – op een omstandig, vier pagina's tellend advies van mijn administratie – vanaf met één enkel zinnetje: dat er onvoldoende erfgoedwaarden zijn. Maar dat zowel mijn administratie als ikzelf als heel veel mensen in Vlaanderen houden van Horta en vinden dat alles wat kan bewaard worden, moet bewaard en beschermd worden, staat buiten kijf.

**Manuela Van Werde (N-VA):** Er is natuurlijk het verschil tussen ratio en gevoel. We delen natuurlijk allemaal de liefde voor onroerend erfgoed. Een mooi huis wordt afgebroken. Dat is inderdaad jammer.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Dat is nog niet zeker.

**Manuela Van Werde (N-VA):** Neen, dat is waar.

Ik wil toch nog een positief aspect aanstippen. U pleit altijd voor een groter draagvlak voor onroerend erfgoed. U hebt daarvoor ook Herita in het leven geroepen. Ik denk dat deze casus sowieso aantoonst dat er een heel groot draagvlak is voor onroerend erfgoed. En het huis op de Jan Van Rijswijcklaan, dat houd ik in het oog vanop mijn terras. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het pleidooi van de minister-president voor een Vlaamse grondwet en een herziening van de Belgische grondwet in 2019**

**De voorzitter:** De heer Van Grieken heeft het woord.

**Tom Van Grieken (Vlaams Belang):** Voorzitter, minister-president, het was voor een keer goed nieuws dat we konden vernemen via de media. Het ging voor een keer niet over nieuwe belastingen of taksen die u aankondigde. U kwam eens niet in het nieuws door interne ruzies in uw coalitie. Het was nieuws dat het Vlaams Belang zelfs verheugde. We waren verheugd over uw voorstel dat Vlaanderen toch nood heeft aan een eigen grondwet. We waren verheugd, maar tegelijkertijd ook best sceptisch. Hopelijk meent u uw pleidooi ook oprecht. Bijna alle ministers-presidenten voor u zijn immers komen aanzetten met een grondwet of een handvest, en telkens is dat een stille dood gestorven nadat het op een persconferentie of in de media uitgebreid was aangekondigd.

Mijn vraag is zeer kort, maar zeer concreet. Dit is een mooie theorie, en u hebt onze steun ter zake, maar wat is nu eigenlijk uw strategie?

**De voorzitter:** Minister-president Bourgeois heeft het woord.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Voorzitter, het is jammer dat de vraagsteller niet onverdeeld gelukkig is. Dat is altijd een beetje het probleem van het Vlaams Belang, vrees ik. Mijnheer Van Grieken, jammer ook dat u er niet bij was in Leuven. Er waren aardig wat van uw collega's die wél aanwezig waren.

Geachte leden, ik was maanden geleden uitgenodigd door professor Sottiaux om een wederwoord te doen naar aanleiding van de voorstelling van diens opmerkelijk

nieuw handboek Grondwettelijk recht. Dat gaat uit van een ander concept, van een meerlagige visie op de instituties. Een van zijn grote vaststellingen is dat er in Vlaanderen geen constitutionele cultuur is, in tegenstelling tot in andere landen, zoals de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek Duitsland. Die gedragenheid van die grondwet, die onder andere de fundamentele rechten en vrijheden bevat, is er niet.

Ik heb daarop geantwoord. Ik heb mijn eigen agenda voor een constitutionele cultuur gebracht. Die bestaat uit zeker vijf punten. Een ervan is mijn pleidooi dat Vlaanderen zijn eigen grondwet zou kunnen maken. Mijnheer Van Grieken, u zult dat misschien minder graag horen, maar ik heb daarbij de verbinding gemaakt tussen het traditionele concept van de grondwet, die mensen verenigt op basis van een gedeeld verleden, een gedeelde natie, een gedeelde taal, een gedeelde cultuur, en nieuwkomers die zich verbinden rond nieuwe waarden. In de Bondsrepubliek is dat na de Tweede Wereldoorlog gebeurd, om zo tot een constitutionele cultuur te kunnen komen.

Ik heb gezegd dat om dat te kunnen doen, we die bevoegdheden moeten hebben. Die hebben we niet. Ik sprak in eigen naam. Dat wil ik ook bevestigen. Ik heb gezegd dat Vlaanderen na 2019 die bevoegdheid hoort te krijgen. Nu heeft het Vlaams Parlement immers niet de bevoegdheid om een eigen grondwet uit te vaardigen, en kunnen we ook onze eigen institutionele structuren niet regelen.

**Tom Van Grieken (Vlaams Belang):** Wat een geweldig antwoord. U hebt gewoon gezegd wat ik reeds heb vernomen via de media. Ik heb uw speech toch ook volledig gelezen. Mijn vraag was wel hoe u uw diepe innerlijke wens zult verkrijgen. U hoopt of vindt misschien dat we daar na 2019 wel recht op zouden moeten hebben. Ik dacht dat ik wat meer Catalaans vuur of wat Schotse gedrevenheid in uw antwoord zou ontwaren. U bevestigt nogmaals dat uw communautair palmares leest als één grote terugtocht: van onafhankelijkheid via confederalisme naar een hoogstpersoonlijke mening die u in een academische setting te berde brengt en waarvan u hoopt dat het er in 2019 misschien van zal komen. U bent begonnen met een blikje Cola, tegen de verkiezingen stelde u Cola Light voor en nu zit u met een grote Cola Zero.

Ik stel dus nogmaals mijn vraag: welke initiatieven wilt u als minister-president nemen? Bent u bereid om initiatieven zoals dat van mijn partij 'proeve van Vlaamse Grondwet' dat we in september 2015 hebben ingediend, te ondersteunen?

**De voorzitter:** De heer Van den Heuvel heeft het woord.

**Koen Van den Heuvel (CD&V):** Op zich hebben we er uiteraard geen probleem mee dat Vlaanderen een grondwet en dus op termijn een constitutionele autonomie zou krijgen, maar we stellen ons als CD&V-fractie de vraag waarom we zouden moeten wachten tot we de bevoegdheid hebben om die constitutionele autonomie volledig uit te oefenen. Immers, in de traditie van Luc Van den Brande en van Kris Peeters is er in 2012 een handvest tot stand gekomen, dat zelfs in dit parlement ingediend, en ondertekend werd door drie verschillende fracties. De grote bekommernis van de huidige minister-president om de waarden en normen van de Vlaamse natie, van de Vlaamse Gemeenschap te formuleren en duidelijk door te geven aan de volgende generaties – bekommernissen die we volledig delen – staan duidelijk in dat handvest. Wat ons betreft, hoeven we dus niet te wachten tot we de constitutionele autonomie hebben. Laten we werk maken van dat handvest, dat op termijn als basis kan dienen voor een heuse Vlaamse grondwet.

**De voorzitter:** De heer Keulen heeft het woord.

**Marino Keulen (Open Vld):** Er is op dit ogenblik een oefening bezig in de federale Kamer over de federale rechten en vrijheden. We vinden als Open Vld dat dat een debat is voor alle Belgen. De vraag is of we nu, op het tijdstip dat de wereld op

drift is – het oude continent, Europa, wordt geconfronteerd met de grootste vluchtelingencrisis ooit – hier onze energie moeten steken in de redactie van een Vlaamse grondwet. Dat is volgens ons, als Open Vld, maar zeer de vraag.

**De voorzitter:** De heer Vandenbroucke heeft het woord.

**Joris Vandenbroucke (sp.a):** Interessante intellectuele discussies en gedachte-wisselingen over bijvoorbeeld constitutieve autonomie zullen we nooit uit de weg gaan. De afgelopen twee of drie legislaturen hebben die trouwens plaatsge-vonden. Als men zoekt in de parlementaire Handelingen, zal men zien dat er daarover al allerlei handvesten en resoluties zijn ingediend.

Nog veel meer dan diegenen die destijds die discussies opstartten, hebben wij nu bevoegdheden waarvan we decennia geleden alleen maar konden dromen. Ik stel voor dat we hier in het Vlaams Parlement doen waarvoor we zijn verkozen, name-lijk ons buigen over hoe we gebruik gaan maken van de fantastische hefbomen die we in handen hebben gekregen met de zesde staatshervorming. Ik kijk bijvoorbeeld naar de kinderbijslag waarmee men een gezinsbeleid kan voeren, ik kijk naar de Huurwet die is overgekomen en waarmee een woonbeleid kan worden gevoerd. Wanneer gaan we dat debat eens aangaan? Daarvoor zijn we verkozen.

**De voorzitter:** De heer Vanbesien heeft het woord.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Minister-president, ik was er maandag wel op de boekvoorstelling van professor Sottiaux. Ik kwam wel plots terecht in een grote Geert Bourgeois-show. Dat was een beetje een verrassing, maar het is u gegund. U hebt het al moeilijk genoeg om eenheid te krijgen in de Vlaamse Regering.

Het is een interessant debat. Wat ons betreft, moet het debat over een grondwet of een gronddecreet worden gevoerd in het kader van meer democratie en een betere democratie voor Vlaanderen. Iedereen was het er ook over eens dat het een debat is dat moet worden gevoerd met de burgers, met de Vlamingen zelf en met het parlement. Het is niet logisch dat de regering daar voortrekker van is. Mijn voorstel is dat u dat debat laat waar het is, dat we het met het parlement en vooral met de Vlaamse burger opnemen, maar vooral – en dat is mijn oproep aan de regering – u kunt natuurlijk beginnen met het invullen, het waarmaken van de grondrechten in Vlaanderen en bijvoorbeeld beginnen met het waarmaken van het recht op zorg. Werk die wachtlijsten weg! Als u daar al eens mee begint.

**De voorzitter:** De heer Diependaele heeft het woord.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Laat me eerst aansluiten bij wat de minister-president zei over het feit dat het jammer is dat niet iedereen aanwezig was. De heer Vanbesien was daar, maar anderen niet, en plotseling, maandag, moet God en klein Pierke zich uitspreken over dit voorstel, zonder goed en wel te weten waar het precies over gaat. Ook om die reden is het handvest trouwens niet waarover dit gaat. Het gaat over veel meer.

Om het kort te zeggen, ik heb die avond twee zaken geleerd. Het was een zeer boeiende avond. Eerst en vooral: wij missen iets in Vlaanderen. Wij missen een instrument dat kan dienen tot of bijdragen aan gemeenschapsvorming, aan de versterking van het samenzijn. Dat is een van de zaken: een sterkere gemeenschap die we kunnen baseren op die grondwet. De heer Vanbesien haalt dat ook aan. Dat we die gemeenschap met de grondwet kunnen versterken, is het eerste dat ik daar heb geleerd.

Ten tweede is het inderdaad ingebed in een ruimer dan een puur politiek debat. Mijnheer Van den Heuvel, het Handvest is destijds gesloten door de toevallige meerderheid van toen. Die resolutie is toen enkel door de meerderheid en niet

kamerbreed ingediend. Met die grondwet gaat men nu naar een ruimer voorstel en een debat dat buiten de politiek, buiten de parlementaire arena mag worden gevoerd.

Het is een zeer uitdagend idee, waarvan we effectief werk moeten maken, met het ruimere middenveld, in een ruimer debat hierbuiten. Het kan zeker een instrument zijn om Vlaanderen sterker te maken. (*Applaus bij de N-VA*)

**Minister-president Geert Bourgeois:** Voorzitter, ik hoor verschillende betogen. Ik heb de indruk dat er heel veel interesse leeft voor het debat, dat heel velen het nuttig vinden om erover na te denken en dat Vlaanderen dat nodig heeft. Ze willen werk maken van een constitutionele cultuur. Sommigen zeggen dat we dat nu niet moeten doen, dat er andere prioriteiten zijn. Mijnheer Keulen, het federale niveau is er nu mee bezig. Het feit dat er andere grote prioriteiten zijn, zoals de vluchtelingencrisis, de budgettaire situatie, terrorisme enzovoort, belet het federale niveau blijkbaar niet om zich daarover te buigen.

De hele periode dat ik aan politiek doe, hoor ik het mantra 'Denk nu niet aan dat soort zaken, want er zijn andere prioriteiten.' We zitten hier met 124 mensen. Ik doe 30 verschillende dingen op een dag. We kunnen ons toch tegelijk buigen over verschillende problemen? (*Applaus bij de N-VA*)

Het mag geen aanleiding zijn om daar niet mee bezig te zijn. Ten gronde denk ik dat wij niet van mening verschillen. Ik ken uw bezorgdheden voor de fundamentele rechten en vrijheden. Het was geen Bourgeois-show, mijnheer Vanbesien. Ik denk dat u het met me eens ben dat Sottiaux daar een zeer mooie en sterke lezing heeft gebracht. Hij heeft mij gevraagd om daarop te antwoorden. Dat heb ik ook gedaan. Ik heb hem op bepaalde punten tegengesproken en op een aantal punten gelijk gegeven. Ik vond het alleszins heel boeiend.

Wat Sottiaux zegt – en dat is een democratische bekommernis – is dat het in Vlaanderen ontbreekt aan een constitutionele cultuur. Hij vindt dat belangrijk voor de cohesie van een samenleving. Een constitutie is daarbij iets dat van en voor de mens is, dat moet worden gedeeld door de mensen, dat niet alleen wordt gedeeld door de politici en een verbindend element vormt, maar tegelijkertijd een regering verbindt en afdwingbaar is op een aantal vlakken.

Met alle respect, mijnheer Van den Heuvel, het Handvest had natuurlijk zijn merites. Zoals de heer Diependaele zegt, is het een document dat uit de regering is gekomen naar het parlement. Ik heb daar uitdrukkelijk gezegd dat het een zaak van het parlement is. Er kunnen bevestigingen gebeuren en raadplegingen van experts. Het moet alleszins worden voorbereid. Het grootste probleem met het Handvest is dat het een resolutie is, een aanbeveling, maar geen grondwet, geen document dat afdwingbaar is en rechten verschaft waarop je je kunt beroepen. Het is geen document dat de interne Vlaamse staatshervorming kan doorvoeren. Wij zijn bevoegd voor provincies, voor de tussenstructuren, voor de gemeenten. Ik kan mij indenken dat het goed zou zijn om daarover in een Vlaamse grondwet fundamentele zaken op te nemen, net zoals ik mij kan inbeelden – dat heb ik ook in Leuven gezegd – dat het goed zou zijn om zeer belangrijke actoren in het werkelijke land, namelijk de politieke partijen, ook een plaats te geven in de Grondwet. Die hebben geen plaats in de federale Grondwet. Al heel lang zeggen constitutionalisten dat dat een gebrek is. Toen de Grondwet werd gemaakt in 1831 bestonden er trouwens geen partijen. Pas decennia later zijn er partijen tot stand gekomen. Het werkelijke land moet ook in dat wettelijke land worden ingeschreven.

Dat zijn redenen die mij ertoe brengen om te zeggen dat het goed zou zijn dat Vlaanderen met zijn huidige – en in de toekomst hopelijk veel meer – bevoegdheden een eigen grondwet zou hebben.

Het gaat er dus over, collega's, dat er een uitdaging is om te komen tot die constitutionele cultuur. Ik herhaal: ik heb daar als idee ontwikkeld dat er in een pluriforme, diverse samenleving moet worden nagedacht over de idee om het klassieke natiebegrip – gedeelde taal, cultuur, geschiedenis – te verbinden met een gedeelde toekomst. Een gedeeld verleden voor een aantal mensen, een gedeeld heden en een gedeelde toekomst. Dat lijkt mij een mooie oefening om te maken in verband met een Vlaamse grondwet.

Mijnheer Van Grieken, dit is iets waar we op het ogenblik niet voor bevoegd zijn. Het is mijn wens dat we op dit vlak constitutionele autonomie krijgen. Die strategie moet worden ontwikkeld met het oog op het jaar 2019 om dan in de volgende periode tot die Vlaamse constitutie te kunnen overgaan.

Dat zal zaak zijn van een meerderheid en dat zal zaak zijn van een tweede meerderheid. Het is de logica zelf dat een grondwet ruim wordt gedragen en niet elke dag wordt gewijzigd. Ik heb ervoor gepleit dat er een sterke preambule zou zijn, kort, helder en krachtig, met een aantal beginselen en dat we daarnaast de waarden, fundamentele rechten en vrijheden die ons verbinden en ook het binnen-Vlaamse institutionele luik een plaats zouden geven. Het is goed dat we dit debat voeren.

Ik ben het er absoluut niet mee eens dat we ons daar nu niet op moeten focussen omdat er andere prioriteiten zijn. Deze Vlaamse Regering – maak u geen zorgen, collega's van de oppositie – beslist in alle dossiers en zal op het juiste moment over alle dossiers beslissen. We blijven dat doen, maar dat belet niet tegelijkertijd na te denken over wat meer kan gebeuren, over stappen die in de toekomst kunnen worden gezet. Ik zou het heel mooi vinden dat we zo'n verbindende constitutie tot stand kunnen brengen in Vlaanderen, dat dit tot de cultuur van de mensen gaat behoren, dat jonge mensen die afstuderen ook doordrongen zijn van de waarden die ons verbinden en het fundament vormen van de democratische rechtstaat, dat we daar met zijn allen aan toe kunnen bijdragen.

Ik ben het ermee eens dat dit niet iets is wat je decreteert, wat alleen maar gemaakt wordt door enkele mensen – zoals bij de Belgische Grondwet – die zich terugtrokken op Drie Fonteynen in Vilvoorde. Het mag en moet het gevolg zijn van een breed debat. *(Applaus bij de N-VA)*

**Tom Van Grieken (Vlaams Belang):** Minister-president, er ontbreekt geen constitutionele mentaliteit, maar politieke moed. U zegt dat we binnen de Grondwet en het huidige bestel niets kunnen doen. Weet u wie wel politieke moed toont in dit land? De Franstaligen. Ze treden wel buiten de Grondwet en bereiden wel de toekomst al voor met hun Wallo-Brux en het de facto annexeren van Brussel.

Voor het eerst in de geschiedenis is een flamingant minister-president aan het hoofd van het voor mij enige legitieme parlement van Vlaanderen, namelijk dit Vlaams Parlement. Wat doet u? U bedelt, u smeekt wat aan de federale overheid, aan België. Willem Elsschot wist het al: "Zolang u stamelend bidt of bedelt bij de poort..." Mijn excuses, ik herpak me. *(Gelach)*

Dat is mijn gedrevenheid, mijn excuses. *(Opmerkingen. Gelach)*

"Weet nu dan dat uw stem door niemand wordt aanhoord, zolang gij stamelend bidt of bedelt aan de poort", mijn excuses voor de verspreking. Dat is wat u moet tonen. U moet niet bedelen bij België. U moet eindelijk eens Vlaamse daadkracht tonen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Tine Soens aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de persvrijheid in Turkije na het onder curatele plaatsen van de krant Zaman**

**ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de zorgwekkende evolutie van de persvrijheid in Turkije**

**ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Vlaamse standpunt ten aanzien van de recente beknutting van de persvrijheid door het Turkse regime**

**ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de schending van de basisrechten door de Turkse regering**

**De voorzitter:** Mevrouw Soens heeft het woord.

**Tine Soens (sp-a):** Voorzitter, minister-president, dames en heren, ongeveer een jaar geleden kaartte ik de slechte situatie van de persvrijheid aan in Turkije. De aanleiding was toen de arrestatie van enkele kritische journalisten. U sloot zich toen aan bij de uitspraak van commissievoorzitter Juncker dat het EU-lidmaatschap voor Turkije wel heel ver weg was.

Ondertussen zijn we een jaar verder en staan we hier helaas opnieuw. Deze keer is de aanleiding het nogal gewelddadig onder curatele plaatsen van de kritische krant Zaman, net toevallig het weekend voor de Europese top. Het is duidelijk dat Turkije niet hoog oploopt met persvrijheid, toch een van de fundamentele waarden van de Europese Unie en onze democratie. Ik zwijg dan nog over de talloze mensenrechtenschendingen in Turkije, de rechten van de vluchtelingen en de aanvallen op de Koerden.

Europa onderhandelt vandaag alleen nog over de opvang van de vluchtelingen, over de extra steun van enkele miljarden voor Turkije, maar zwijgt als vermoord over de mensenrechtenschendingen en de persvrijheid.

Mijn vraag is dan ook heel concreet, minister-president: zult u dat scherp veroordelen?

**De voorzitter:** De heer Sintobin heeft het woord.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Minister-president, het is inderdaad een jaar geleden dat in de commissie het debat over deze problematiek werd gevoerd. Ondertussen is de situatie in Turkije alleen maar verslechterd: er is geen persvrijheid, de mensenrechten worden ondergraven, de Koerden worden harder vervolgd, critici van Erdogan worden opgesloten. Het wordt steeds meer een autoritair regime.

Ondertussen laat de EU zich chanteren door de Turkse regering: 6 miljard voor de Turken, visumvrij reizen, onderhandelen over een EU-lidmaatschap en migranten die zullen blijven komen. Ondertussen is ook de Belgisch-Turkse top aan de gang. Minister-president, ik ben wel een beetje verbaasd – of eigenlijk zijn we niet verbaasd want we zijn dat wel gewoon van uw partij – dat u op twee benen hinkt. Enerzijds is er federaal minister Jambon die in de krant zegt dat hij

de persvrijheid zeker niet ter sprake zal brengen want dat past niet in de gesprekken. Daarjuist laat hij ook nog via Belga uitschijnen dat nieuwe onderhandelingen over de EU-toetreding van Turkije mogelijk zijn. Dan zijn er uw twee Europese parlementsleden die zicht stoer op de borst kloppen en zeggen: Turkije niet in de EU, nu niet en morgen niet.

Minister-president, wat is de houding van de Vlaamse Regering tegenover het beleid van Turkije ten aanzien van mensenrechten en persvrijheid en wat is de visie van de Vlaamse Regering ten aanzien van het pre-akkoord van de EU met Turkije?

**De voorzitter:** De heer Van Overmeire heeft het woord.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Voorzitter, minister-president, collega's, een land dat lid wil worden van de Europese Unie moet voldoen aan de zogenaamde criteria van Kopenhagen: het moet een Europees land zijn – dat is in dit geval al een groot vraagteken; het moet een democratisch land zijn; men moet de Europese regelgeving overnemen; men moet de mensenrechten respecteren.

Pas in 1999 heeft Turkije het officiële statuut gekregen van kandidaat-lidstaat. Pas in 2005 zijn de onderhandelingen effectief van start gegaan. Nu, elf jaar later, is er van de 35 hoofdstukken nog maar 1 afgerond. Het gaat dus bijzonder traag. Dat is natuurlijk voor een stuk te wijten aan het feit dat veel Europeanen de Turkse kandidatuur, in mijn ogen terecht, niet zien zitten. Het is nog veel meer te wijten aan het feit dat de Turken zelf bijzonder weinig inspanningen doen. Misschien wel op economisch vlak, waar belangrijke hervormingen zijn doorgevoerd, maar zeker niet op het vlak van democratie en mensenrechten, waar het nog erger is dan de processie van Echternach. Die zet een paar stappen vooruit en achteruit. Turkije zet recent alleen nog maar stappen achteruit.

Die Erdogan, we moeten het hem nageven, die weet zijn moment toch wel te kiezen. Het vliegtuig van Donald Tusk staat nog op de tarmac en op datzelfde moment valt de Turkse politie binnen bij de krant Zaman en wordt die krant onder curatele gesteld. Je kunt daar maar één conclusie uit trekken: het is een doelbewuste poging om de Europese Unie te vernederen, het is een doelbewuste poging om een Turkse middenvinger op te steken naar de criteria van Kopenhagen.

Minister-president, ik had graag van u gehoord hoe u daartegenover staat. Er moet natuurlijk een akkoord worden gesloten rond die migratieproblematiek, maar de criteria van Kopenhagen vormen toch wel de essentie, de spelregels van de Europese Unie, en die kunnen toch niet het voorwerp zijn van chantage en koehandel.

**De voorzitter:** De heer Bajart heeft het woord.

**Lionel Bajart (Open Vld):** De nationalisering van een krant, zonder boe of ba. Voorzitter, minister-president, collega's, vrijdag nam de Turkse regering Zaman over met een rechtsbevel, met traangas en met waterkanonnen. Privézenders werden tegelijkertijd uit de lucht gehaald of gedwongen om in de pas van de regering te stappen. Internet werd aan banden gelegd want zo kan de Turkse regering er, zeg maar, preventief voor zorgen dat artikels maar ook websites worden geblokkeerd. Journalisten en hun hoofdredacteuren worden dagelijks geïntimideerd, bedreigd en in de gevangenis gestopt.

Als het gaat over vrije meningsuiting, als het gaat over persvrijheid, dan maken die niet enkel onderdeel uit van een open samenleving, het zijn ook voorwaarden tot een open en vrije samenleving.

Wat gebeurt er maandag? De Turkse premier legt twee eisen op tafel: één tot meer fondsen en een tweede tot een snellere toetreding tot de Unie.

Een land met naar schatting meer dan 20 journalisten achter de tralies. Een land waar mensen en fundamentele vrijheden worden vertrapt. Een land waar er een loopje wordt genomen met de persvrijheden en waar de menselijke en fundamentele vrijheden worden gebruikt om meer te kunnen onderhandelen.

Minister-president, ik ga u niet vragen om dit te veroordelen. Wat ik wel ga vragen, is uw standpunt als Vlaams minister-president want Turkije vraagt uiteindelijk om een snellere toetreding. Bent u het daarmee eens? Hoe ziet u dat, zeker nu deze basisvrijheden werden vertrapt?

**De voorzitter:** Minister-president Bourgeois heeft het woord.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Voorzitter, ik denk dat het in dezen past om te herinneren aan een aantal afspraken die gemaakt zijn en die ik al enkele keren in de commissie heb gebracht.

Ten eerste, het Vlaamse regeerakkoord bepaalt dat er eerst verdieping van de Unie moet komen, vooraleer er uitbreiding van de Unie kan komen. Ten tweede heeft de commissie-Juncker bij haar aantreden haar politieke prioriteiten bepaald. Bij die politieke prioriteiten is uitdrukkelijk opgenomen dat er in deze periode geen sprake is van uitbreiding van de Unie. Dit zijn twee gegevens die klaar en duidelijk zijn en die geen uitleg behoeven.

Collega's, ik stel met u vast dat, niet alleen nu in het kader van de bespreking met Turkije en de afspraken met Turkije om tot beheersing van de vluchtelingenstroom te komen maar ook al in november, door de Europese Raad is beslist om nieuwe hoofdstukken te openen in de onderhandelingen met Turkije over het potentiële toetredingsproces. Op welke hoofdstukken dat zijn, hebben we nog geen zicht. Ik verneem in de wandelgangen dat het wel eens zou kunnen gaan over de hoofdstukken 23 en 24, uitgerekend de hoofdstukken die gaan over justitie, mensenrechten, burgerlijke vrijheden.

Zoals collega Van Overmeire zei, zijn er 35 hoofdstukken. De onderhandelingen met Turkije duren nu al minstens 10 jaar. Eén hoofdstuk is afgesloten. Het hoofdstuk gaat over wetenschap en onderzoek. Er zijn er 8 weer dichtgedaan omdat men niet tot een akkoord komt. Het zijn zeer fundamentele hoofdstukken zoals over het vrije verkeer van goederen en diensten. Turkije heeft gezegd dat het zijn havens en luchthavens niet wil openstellen voor Cyprus, een van de lidstaten van de Europese Unie. Over die 8 hoofdstukken kan er op dit ogenblik zelfs niet worden gesproken.

Er zal nu een opening komen om over nieuwe hoofdstukken te spreken. Als het de hoofdstukken 23 en 24 zijn, denk ik dat het bijzonder moeilijk zal zijn. Met andere woorden: ik denk niet dat wij zeer imminent zullen worden geconfronteerd – en ik zal het zacht uitdrukken – met een vraag om te beslissen over een toetreding van Turkije tot de Unie.

Ik kom tot de aanleiding van de vragen, namelijk de schending van de persvrijheid in Turkije op een ongelooflijk brutale manier. Ik heb me in de commissie aangesloten bij het protest van collega Gatz toen hij op bezoek ging bij de redactie van Zaman nadat journalisten opgesloten waren in Turkije. Collega Gatz heeft heel terecht, publiekelijk zijn verontwaardiging hierover uitgesproken.

Wat nu gebeurd is, is nog zoveel erger. Een onafhankelijke, vrije krant is brutaal overgenomen door de staat, schrijft van vandaag op morgen op een heel andere manier en wordt een regimegetrouwe krant, terwijl het voorheen een onafhankelijke krant was. Ik denk dat velen met mij, in het verleden al, geïnterviewd zijn door Zaman. Komt daarbij het naasten van het persagentschap, het intimideren van journalisten enzovoort.



Collega's, het hoeft geen betoog dat dit strijdig is met de waarden waarop de Europese Unie is gebouwd. De Europese Unie is een unie van waarden, is naast een vrijhandelszone en een politieke unie, een zone waarin deze waarden, rechten en vrijheden worden erkend en gerespecteerd als een fundament van de unie. De vrijheid van mening en de persvrijheid horen daarbij. Daar kan geen discussie over bestaan.

Dus ik veroordeel dat heel scherp en ik voeg eraan toe dat er wat mij betreft geen enkel EU-toekomstperspectief is voor Turkije zolang het zich niet conformeert aan wat ons in die politieke unie bindt, namelijk die fundamentele rechten, vrijheden en waarden die wat mij betreft ook in de Vlaamse grondwet mogen komen. Het gaat over zaken die ons verbinden, die fundamenteel zijn en waar we geen millimeter mogen van afwijken om welke belangen dan ook. (*Applaus bij de meerderheid*)

**Tine Soens (sp.a):** Voor sp.a is het duidelijk dat de opvang van vluchtelingen geen excuus mag zijn voor Turkije om de persvrijheid onder druk te zetten en mensenrechten te schenden, maar intussen onderhandelt de EU wel over 6 miljard euro extra steun aan Turkije en wordt er met geen woord gerept over die mensenrechten. Intussen zijn uw federale collega's, uw partijgenoten, wel in Turkije om de banden met Turkije nauwer aan te halen.

Ik ben blij dat u dit scherp veroordeelt maar mijn vraag is of u uw collega's in de Federale Regering daar ook wilt op aanspreken.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Minister-president, u veroordeelt de schendingen van de mensenrechten en van de persvrijheid in Turkije, het zou er nog aan ontbreken dat u dat niet zou doen.

U geeft een mooi overzicht van de actuele situatie in verband met de mogelijke toetreding van Turkije maar u antwoordt eigenlijk niet op mijn vraag, en op dat vlak heeft mevrouw Soens gelijk. Terwijl u hier zegt dat er geen toekomstperspectief is voor de toetreding van Turkije tot de EU, zegt minister Jambon dat nieuwe hoofdstukken openen in de onderhandelingen met Turkije wel mogelijk zijn.

De actualiteit van de dag wordt beheerst door het pre-EU-akkoord dat waarschijnlijk volgende week wordt gesloten. Iedereen is nu vrij kritisch ten aanzien van dit akkoord maar we weten allemaal hoe dit in zijn werk zal gaan: het akkoord zal worden goedgekeurd. U stelt in het regeerakkoord dat de EU-reflex van Vlaanderen moet worden versterkt en dat wij moeten wegen op het EU-beleid, vandaar opnieuw mijn vraag: minister-president, wat is uw mening en die van de Vlaamse Regering over het akkoord dat volgende week met Turkije zal worden gesloten?

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Minister-president, dat er met Turkije als buurland van de EU in de huidige crisissituatie praktische afspraken worden gemaakt, lijkt me evident. Dat we een blind oog zouden hebben voor de criteria van Kopenhagen en voor de Turkse toetreding en een aantal principes opzij zouden schuiven, lijkt me onaanvaardbaar. Wat we nu meemaken, is de wereld op zijn kop.

Er is een unie van 500 miljoen inwoners, er zijn 28 lidstaten en er is 1 land dat wil toetreden, en het is dat ene land dat die 28 andere het mes op de keel zet. Dat is een situatie die wat ons betreft compleet onaanvaardbaar is. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering moeten die situatie op de voet blijven volgen want als dat verdrag er ooit zou komen – hopelijk nooit en zeker niet deze en wellicht ook niet de volgende legislatuur – dan zal het ook in dit Vlaams Parlement komen en zal het Vlaams Parlement daar zijn zeg over moeten doen.

Vandaar dat het van het grootste belang is dat we dit ook blijven opvolgen en dat we hier hardop zeggen wat we daarover zeggen. (*Applaus bij de N-VA*)

**Lionel Bajart (Open Vld):** De Turkse regering legt een dubbele druk op Europa, dat is niet enkel de wereld op zijn kop maar Europa op zijn kop. De Turkse regering speelt deze menselijke crisis uit tegen de mensenrechten en dat is geen valabele en een onaanvaardbare strategie. Minister-president, minister Reynders heeft gezegd dat hij het eventueel wel ziet zitten om een aantal hoofdstukken te openen voor de toetreding van Turkije. Is dat dan een gedragen standpunt? Wat denkt u daarover? Hebt u daarover contact gehad met andere regeringen in België? Is dat een Belgisch standpunt?

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**Bart Caron (Groen):** Minister-president, ik wil het vooral hebben over de persvrijheid. Persvrijheid is een heel delicate kwestie en een fundament van een democratie. Zonder persvrijheid geen democratie en zonder democratie geen persvrijheid.

We kunnen dus niet genoeg veroordelen wat met de krant Zaman, maar ook met een aantal andere bladen en van verschillende persgroepen gebeurd is in Turkije. Dit is immers geen eenmalige zaak, dit is eigenlijk een bezegeling van een tendens die al een tijdje doorgaat en die nu blijkbaar nog verhevigd wordt naar aanleiding van de onderhandelingen met Europa. We moeten dat luidop veroordelen. Een aantal collega's uit de commissie Media willen overigens morgen overleggen om de ambassadeur van Turkije uit te nodigen om over de persvrijheid in Turkije te komen spreken in de commissie.

Europese eenheid is noodzakelijk om dit soort ontwikkelingen tegen te gaan. Europa is vandaag blijkbaar zo onmachtig dat ze zelfs een kandidaat-lidstaat niet op die persvrijheid kan aanspreken.

**De voorzitter:** De heer Kennes heeft het woord.

**Ward Kennes (CD&V):** Zaman is een krant die we ook in de Benelux goed kennen. Daarover gaat het eigenlijk niet, wel over de aanslag op een van de meest fundamentele vrijheden die voor alle mensen moeten gelden. Daarmee zet de Turkse regering inderdaad een stap verder weg van Europa.

We moeten een onderscheid maken tussen Turkije en de huidige Turkse regering, die hiervoor verantwoordelijk is. Er is nog niet gesproken over het grootschalige geweld dat op dit moment in de Koerdische regio plaatsvindt. Ook dat is iets wat de huidige regering op haar conto moet schrijven. Erdogan heeft in het zand gebeten tijdens de Arabische lente, want toen had hij ook grote geostrategische spelletjes bedacht. Later zijn ook zijn strategieën voor Centraal-Europa mislukt – de haring braadt niet altijd.

Op dit ogenblik probeert hij Europa in de tang te nemen. We mogen niet toegeven aan chantage. Europa is een waardengemeenschap, we moeten met Turkije afspraken maken, we kunnen niet anders door de feiten, maar de waardengemeenschap mogen we niet in gevaar brengen.

**Minister-president Geert Bourgeois:** Er zijn drie aspecten. Er is het in de maak zijnde akkoord met Turkije met betrekking tot een poging tot oplossing van de vluchtelingencrisis, waarover de Europese Raad van mening is dat met Turkije moet worden samengewerkt, omdat Turkije op dat vlak een heel belangrijke sleutel is. Ik denk dat dit op het eerste gezicht niet een onbegrijpelijke redenering is. Laten we hopen dat er een Europese aanpak, een Europese oplossing voor dit probleem kan komen. We zijn nog altijd niet zo ver.

Ten tweede wordt met Turkije afgesproken om de gesprekken over een of meer hoofdstukken opnieuw aan te snijden. Naar mijn informatie – maar ik ben daarvan niet 100 procent zeker – is daarvoor in november reeds een beslissing genomen, of is er minstens over gesproken. Nu wordt gezegd dat een gesprek zal worden aangevat over een aantal hoofdstukken. Ik hoor – ik herhaal het en beklemtoon het – dat het wel eens zou kunnen gaan over twee uiterst moeilijke hoofdstukken met betrekking tot Turkije, namelijk de hoofdstukken 23 en 24, justitie, mensenrechten, burgerlijke vrijheden, waar men in de gegeven omstandigheden niet zo snel zal kunnen doorgaan. Is het feit dat over die hoofdstukken gepraat wordt een drama op zich? Ik denk het niet. Er zijn al tien jaar besprekingen met Turkije aan de gang, er is een hoofdstuk tot een goed einde gebracht, dat van wetenschap en onderzoek. Over een van de fundamentele zaken van de Unie, vrij verkeer van goederen, personen en diensten, zijn de besprekingen stopgezet. Die acht hoofdstukken zijn opzijgezet, precies vanwege de weigering van Turkije om de Cyprioten vrije toegang te geven tot havens en luchthavens.

Het derde aspect is dat van een eventueel lidmaatschap van Turkije van de Europese Unie. Ik heb duidelijk gemaakt dat wat mij betreft, er geen toekomstperspectief is voor een staat die de fundamentele waarden, rechten en vrijheden van onze humane samenleving niet onderschrijft. Zeg ik daarmee zaken die de Federale Regering niet zegt? Neen, ik heb gisteren nog, in de rand van de ontmoeting met president Gauck daarover gesproken met premier Michel, die verwezen heeft naar wat hij in het parlement heeft verklaard. Hij heeft exact hetzelfde gezegd. Hij heeft het ook op de Europese Raad gezegd. Hij heeft namens België uitgehaald naar de schending van de persvrijheid en hij heeft ook in de Kamer gezegd dat het feit dat gesproken wordt over 1, 2 of 3 van de 35 hoofdstukken waarover een akkoord moet worden bereikt, geen garantie betekent voor een toetreding van Turkije tot de Europese Unie.

Ik denk dat dat duidelijk is. Er is ook geen tegenspraak.

Ik zeg het nog eens, er zijn drie zaken: vluchtelingencrisis, onderhandelen over hoofdstukken, en finaal het gesprek en een eventuele beslissing over toetreding. Maar daarvoor, dames en heren, is unanimiteit nodig. Niet alleen Cyprus moet zijn akkoord geven, alle 27 andere landen moeten ook hun akkoord geven vooraleer tot een toetreding kan worden overgegaan. Dat geldt voor Turkije, en voor eender welk ander land.

**Tine Soens (sp.a):** Minister-president, Turkije is een belangrijke speler bij het oplossen van de problematiek van de vluchtelingen. Maar dat mag het land geen vrijgeleide geven om onze fundamentele waarden, de persvrijheid en de mensenrechten te schenden! Ik verwacht van u dat u uw federale collega's zult aanmoedigen om Turkije hierover te ondervragen. (*Applaus bij sp.a*)

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Minister-president, ik ben eigenlijk nog altijd niet tevreden met uw antwoord... (*Rumoer*)

**De voorzitter:** Dames en heren, de heer Sintobin onderbreekt nooit iemand, dus vraag ik u om hem ook niet te onderbreken. (*Rumoer. Applaus*)

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Eindelijk gerechtigheid! (*Gelach*)

Minister-president, ik heb eigenlijk nog altijd geen antwoord gekregen op mijn vraag en die was nochtans klaar en duidelijk. Wat vindt u van het EU-akkoord dat volgende week op tafel ligt?

U zegt natuurlijk dat er unanimiteit moet zijn, maar zult u bijvoorbeeld contact opnemen met de Federale Regering om dit akkoord tot op de grond af te breken?

Dames en heren, wij als Vlaams Belang hadden natuurlijk de vluchtelingencrisis niet nodig om te weten dat Turkije geen Europees land is. De grens van Europa mag niet aan Syrië liggen! Turkije is geen Europees land en zal het nooit worden.

Ik hoop dan ook dat de N-VA zich stoer zal opstellen en de beslissing zal nemen om met ons op één lijn te gaan staan.

Mijnheer Daems, ik heb een voorstel voor u als voorzitter van de commissie Buitenlandse Zaken. Wat kan voor Polen, wat kan voor Hongarije en wat kan voor Rusland, moet ook kunnen voor Turkije. Ik vraag u dus om de Turkse ambassadeur op het matje te roepen, net zoals u met de Poolse ambassadeur hebt gedaan. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Minister-president, u bent bezig met een interessante oefening: een Vlaamse standpuntbepaling over Europa. Welk Europa willen we? U nodigt ons, alle 124 parlementsleden, uit om daarover na te denken. Dat is een prikkelende oefening, maar wat dit betreft, ligt het voor de hand. We willen een slagkrachtig Europa, een Europa dat zijn eigen buitengrenzen kan bewaken. We willen een Europa dat zich niet laat chanteren en we willen een Europa waar Turkije – zeker dit Turkije – geen deel van uitmaakt. *(Applaus bij de N-VA)*

**Lionel Bajart (Open Vld):** Minister-president, ik dank u voor uw antwoorden. We kijken in dezelfde richting: er mag nooit onderhandeld worden over de mensenrechten en over de persvrijheid. Daar valt niet over te praten. Ik hoop dat de lidstaten de handen in elkaar zullen slaan om deze onwaarschijnlijke menselijke crisis aan te pakken. Het zal een Europese oplossing zijn of geen oplossing! *(Applaus bij Open Vld)*

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het plaatstekort in de Brusselse Nederlandstalige scholen**

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

**Elke Van den Brandt (Groen):** Voorzitter, minister, collega's, de ouders van vijfduizend kinderen klopten aan de deur: ouders die hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs in Brussel willen sturen.

Op 25 februari kregen al die ouders een e-mail. Wie zo'n e-mail krijgt, houdt even de adem in. In de mail staan immers de antwoorden op de volgende vragen. Heb ik een plaats voor mijn kind op een school? Zal die school een beetje bij mij in de buurt zijn, of ver weg? Sluit de school aan bij mijn visie op onderwijs?

Bij meer dan de helft van de ouders stond in de e-mail dat ze ongunstig gerangschikt waren. Dat wil evenveel zeggen als: "Neen, er is geen school voor uw kind". Voor een deel van die kinderen zal er toch nog een oplossing worden gevonden omdat mensen verhuizen en kinderen van school veranderen, maar we weten dat er voor tweeduizend kinderen geen plaats is op een school.

Minister, u hebt nu dus een tekort van tweeduizend plaatsen in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs.

Wat doet u? U kijkt niet weg. U hebt budgetten uitgetrokken: 30 miljoen euro, of 10 miljoen euro per jaar. De vraag is natuurlijk of we het daarmee gaan oplossen. De afgelopen jaren is er al geïnvesteerd in onderwijs. Een school bouwen, van onthaalklas tot het zesde leerjaar, kost gemiddeld 5,5 miljoen euro. Daar kun je, ruim gerekend, zo'n 250 kinderen mee opvangen. Met uw budget

van 10 miljoen euro per jaar kunt u dus zo'n 500 plaatsen per jaar bij creëren. Dat is niet niets, maar we hebben nu dus al een tekort van 2000 plaatsen. Dat zal dus wellicht te weinig zijn.

Het gaat natuurlijk niet enkel om geld. Het gaat er ook om hoe die middelen worden ingezet. Je hebt projecten die op zes maanden tijd tot een nieuwe school hebben geleid, je hebt projecten die er tien jaar over doen. Die middelen worden toegekend, maar de school staat er pas tien jaar later. Het is niet enkel een kwestie van ervoor zorgen dat die middelen er zijn, maar ook ervoor zorgen dat er concrete projecten worden uitgevoerd.

U kunt dan zeggen dat het de schuld van de school is dat het zo traag gaat. U kunt weggijken. Of u kunt als minister mee de handen uit de mouwen steken en erover waken dat de schaarse middelen die u hebt, op korte termijn tot nieuwe scholen leiden.

Minister, hebt u een Brussels plan, een Brusselplan voor het onderwijs, waarin staat op welke manier u het capaciteitstekort op korte termijn zult wegwerken?

**De voorzitter:** Minister Crevits heeft het woord.

**Minister Hilde Crevits:** Collega Van den Brandt, ik wil eerst even verwijzen naar het feit dat u drie maanden geleden dezelfde vraag gesteld hebt, op 17 december 2015, naar aanleiding van de definitieve cijfers voor vorig schooljaar. Ik heb u toen gemeld dat de datum van vandaag, als je een jaar terugrekent, eigenlijk veel te vroeg is om te kijken wat de exacte tekorten zijn. Vorig jaar hebben we vastgesteld – en daar heb ik u in december uitleg over gegeven – dat er in het leerplichtonderwijs uiteindelijk achttien plaatsen te kort waren. Dat zijn er dus geen tweeduizend, maar achttien.

De mensen die nu een brief in de bus gekregen hebben, hebben die niet gekregen op basis van objectieve tekorten. Die zijn er uiteraard wel, maar die waren niet berekend. In Brussel gelden er een aantal regels vooraleer je je kind kan inschrijven. Er zijn een aantal voorrangsregels die meespelen. Het is logisch dat iedereen zich moet aanmelden. En na de aanmeldingsprocedure kijkt men of er plaats is.

Ja, we hebben een masterplan om de tekorten op te vullen. We hebben zelfs voor het eerst toekomstgericht – en daar is vorige week in de commissie Onderwijs over gedebatteerd – een capaciteitsmonitor die zegt hoeveel plaatsjes er nodig zijn. En we hebben met deze regering een of twee weken geleden beslist dat er de komende drie jaar 30 miljoen euro naar extra capaciteit gaat. Als we dat vergelijken met de middelen die de voorbije zes jaar uitgetrokken zijn, dan wordt er nu heel veel meer per jaar uitgetrokken.

Collega Van den Brandt, we proberen die tekorten zeker op te vangen, maar ik ben samen met u heel benieuwd wat het werkelijke tekort zal zijn. U zegt dat het er tweeduizend zijn, maar ik kan u nu al zeggen dat het er een pak minder zullen zijn. *(Opmerkingen van mevrouw Elke Van den Brandt)*

Het waren er inderdaad 2800, u gaat naar 2000, maar van die 2000 zijn er meer dan 400 kinderen die al in een school zitten en die gevraagd hebben om te wijzigen, maar nog geen toelating gekregen hebben. We weten nu ook al dat er meer dan 800 plaatsen effectief nog vrij zijn. Je moet vraag en aanbod dus goed op elkaar afstemmen. Dat zal in de komende maanden ook gebeuren. Ik hoop dat de cijfers uiteindelijk zelfs nog iets beter zullen zijn dan vorig jaar, en dat we uiteindelijk niet op 18 maar op 0 terecht zullen komen voor dit schooljaar.

**Elke Van den Brandt (Groen):** U zegt dat het maar een probleem is als iemand op het einde van de rit geen school vindt. We hebben dat debat inderdaad gehad.

Ouders zoeken tot ze een plek vinden op een school, al is dat tot in Aalst, waar ook Brusselse kinderen naartoe gaan. Er zijn vandaag tweeduizend kinderen meer dan er plaatsen beschikbaar zijn op scholen. Dan kunt u zeggen dat het wel meevalt en dat het er veel minder zijn, maar dit is een reële vraag. De vraag naar scholen ligt in Brussel een pak hoger dan het aanbod.

U kunt dan zeggen dat die wel een plaats vinden. Dat is waar: 60 procent van die kinderen gaat wellicht naar de Rand. Dat hebben we vorig jaar geleerd. Dat is gewoon het probleem verschuiven. Dan zijn die kinderen er nog steeds. Die verdwijnen niet.

U zegt dat u een masterplan hebt, namelijk de capaciteitsmonitor. Die capaciteitsmonitor is interessant, maar daar staat onder meer in dat er op korte termijn drieduizend extra plaatsen nodig zijn en dat er zevenhonderd kinderen les krijgen op een plaats die eigenlijk niet bedoeld is voor onderwijs, zoals schoolrefters en washokken. Er staat ook in dat secundair onderwijs met een enorm tekort kampt. Er staat in dat tweeduizend plaatsen bedreigd worden met sluiting van de huidige scholen, omdat de kwaliteit zo slecht is en ze gerenoveerd moeten worden. Als dat uw plan is, zeg ik u dat in dat plan enorm veel alarmsignalen staan. Hoe gaat u daar een oplossing voor bieden? Tegen wanneer zal er in het Brusselse onderwijs geen tekort meer zijn aan scholen? (*Applaus bij sp.a en Groen*)

**De voorzitter:** De heer Van Dijck heeft het woord.

**Kris Van Dijck (N-VA):** Ik heb hier de cijfers over plaatstekorten in het Nederlandstalig onderwijs. Dat is niet alleen in Brussel een probleem. Als ik de vergelijking maak tussen onze andere grote steden, centrumsteden en andere steden met capaciteitsproblemen, en ik zie wat we de voorbije periode extra besteed hebben en in de nabije toekomst zullen besteden aan capaciteitsuitbouw, dan denk ik dat we Brussel niet negatief bejegenen, integendeel. We zetten daar enorm op in.

Er is natuurlijk een bijkomend gegeven, en dat is de grote uitdaging. Velen bieden zich aan bij ons Nederlandstalig onderwijs. Dat is een pluim voor het Nederlandstalig onderwijs. Het is nog niet zo lang geleden dat men figuurlijk, en soms letterlijk, moest vechten om het Nederlandstalig onderwijs overeind te houden. Nu heeft het een enorme aantrekkingskracht. Dat is positief. We moeten blijven investeren. Maar, minister, de zorg van mijn fractie is dat wij er steeds zorg voor blijven dragen dat de Nederlandstalige ouders zeker een plaats moeten kunnen blijven vinden voor hun kinderen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Bijkomende investeringen komen hun, maar ook nieuwkomers ten goede.

**De voorzitter:** De heer Poschet heeft het woord.

**Joris Poschet (CD&V):** Mevrouw Van den Brandt, deze regering zet wel stappen in de goede richting. Een eerste belangrijke punt is de uitwisseling van leerlingengegevens. De minister heeft daar al naar verwezen. Voor het eerst in de geschiedenis is er een samenwerkingsakkoord geweest met de Franse Gemeenschap. Daardoor weten wij eindelijk hoeveel kindjes er niet naar school kunnen gaan. Ondanks het feit dat er plaats zou zijn of zelfs als er geen plaats is – en dan weten we het ook. We hebben kunnen zien dat de cijfers slinken als sneeuw voor de zon. Uiteindelijk zijn er 'maar' – en ik zet 'maar' tussen lichtjes ironische haakjes – achttien leerlingen die geen plaats zouden hebben op de scholen in Brussel. En dan weten we nog niet eens of er mensen bij zijn die eventueel zijn verhuisd naar het buitenland.

Uiteraard is er nog een probleem, en is het doel om tot nul te komen, zoals de minister ook zegt. Daarom wordt er in een tweede pijler sterk ingezet op capaciteitsuitbreiding. Voor veel uitdagingen voor het Nederlandstalig onderwijs in

Brussel is precies die capaciteitsuitbreiding een oplossing. Daarin wordt sterk geïnvesteerd. Niet alleen de investering in Brussel maar ook in de Rand speelt hierin een belangrijke rol. Ook de gemeenten dragen hierin nog altijd een verantwoordelijkheid.

**De voorzitter:** Mevrouw Brusseel heeft het woord.

**Ann Brusseel (Open Vld):** Minister, u trekt inderdaad middelen uit. Niemand betwist dat die middelen er zijn. Maar daarmee is de school nog niet gebouwd. Ik heb de voorbije jaren sterk de indruk dat die procedures toch niet zo evident zijn of dat de inrichtende machten moeilijkheden ondervinden om hun projecten vlot te kunnen realiseren. Dan vragen ouders zich af hoe het komt dat het niet allemaal een beetje sneller kan. Ik heb minister Vanhengel ertoe opgeroepen om daar nog sterker op in te zetten en om de inrichtende machten te ondersteunen en eventueel de procedures wat te versoepelen.

Ik probeer zeer nauwgezet het tekort in kaart te brengen en op te volgen, zodat ik weet wat ik moet zeggen wanneer ik vragen krijg van ouders, mevrouw Van den Brandt. Er komen dan zeer verontrustende berichten in de media. Wij willen toch wel correcte informatie kunnen geven aan mensen die bezorgd zijn. De Vlaamse Gemeenschapscommissie heeft databanken op basis van rijksregisternummers. Die zijn niet gekoppeld aan de databank DISCIMUS van het departement. Mijn betrachting om de leerlingenstromen in kaart te brengen en te weten wie waar een plaats zou willen of waar wie een plaats zou nodig hebben en waar die leerling ondertussen gaat, in de Rand of in Brussel of in het Franstalig onderwijs, blijkt nog altijd een moeilijke oefening. Dat is jammer, want we hebben die gegevens nodig om de zaken beter te kunnen aanpakken.

**De voorzitter:** Mevrouw Brusseel, kunt u afsluiten? Dit is geen interpellatie. We verstaan u heel slecht. Kunt u alles nog eens herhalen? Dan heeft de minister het ook begrepen. Ik ben dat niet gewoon van u, u bent heel slecht verstaanbaar.

**Ann Brusseel (Open Vld):** Voorzitter, het is het een of het is het ander. Ofwel herhaal ik alles, ofwel rond ik af.

Men zegt dat er nog achthonderd plaatsen vrij zijn. Maar wij hebben vorig jaar een discussie gehad over de inspectieverslagen. De inspectie heeft in alle Brusselse scholen onderzocht of de eindtermen worden behaald. Ik heb toen een grote tabel meegebracht naar de commissie. Iedereen kon zien dat er een paar scholen waren met problemen. Het lijkt me niet evident om aan ouders te zeggen dat er daar en daar nog plaatsen vrij zijn, als ze aan de hand van de inspectieverslagen kunnen zien dat die school eigenlijk niet voldoet. Daar zou ik persoonlijk als moeder ook geen genoeg mee nemen.

**Minister Hilde Crevits:** Ik dank de leden voor alle aanvullende vragen. Elk jaar in oktober worden alle gegevens uitgewisseld met de Franse Gemeenschap, ook met wat we vanuit Brussel zelf krijgen. Mevrouw Brusseel, daarmee antwoord ik ook op een onderdeel van uw vragen.

Nu, voor het tweede jaar, zullen we in oktober een perfect beeld kunnen hebben van waar de kinderen daadwerkelijk naar school gaan. Vorig jaar heeft dat voor het eerst geleid tot de conclusie dat achttien kinderen die aangemeld waren in het Nederlandstalig onderwijs, maar niet noodzakelijk Nederlandssprekende ouders hebben of ouders die in ons taalgebied wonen – dat weten we dus niet, ter zake is er geen een-op-een-relatie –, uiteindelijk geen plaats hebben gevonden. Mevrouw Van den Brandt, u zegt dat we ofwel die cijfers moeten betwisten ofwel moeten zeggen dat ze correct zijn. De tekorten die vandaag worden vastgesteld en waarover ik straks nog iets meer zal zeggen, zijn inderdaad correct, en moeten we inderdaad later gaan nuanceren.

Zoals de heer Poschet zegt, die uitwisseling gebeurt nu voor de tweede keer. Die is zeer noodzakelijk en het is me niet bekend dat daarbij sprake is van grote problemen of onbekenden.

Mevrouw Van den Brandt, de jongste 3 jaar werden iets meer dan 5000 kinderen aangemeld. Na die eerste laag zijn er een aantal kinderen die onmiddellijk een plaats krijgen en een aantal kinderen die nog even moeten wachten. 2800 ouders hebben het bericht gekregen dat men hun kinderen nog niet onmiddellijk een plaats kon geven, maar 800 van die kinderen zitten nu al in een school. Ze hadden zich dus aangemeld, maar hebben al een plaats. Die zijn dus al oké. Ik heb de cijfers er nog eens bijgenomen: 431 kinderen zitten in een school en willen verhuizen, zodat ze dus eigenlijk twee plaatsen bezet houden. U moet die meer dan 400 plaatsen dus in rekening brengen. Er zijn 826 plaatsen vrij.

Mevrouw Brussel, dat zijn wel plaatsen en als er scholen zijn die tekorten vertonen, dan moeten ze die tekorten bijwerken. Wees blij dat we zo'n goede, strenge inspectie hebben, die er ook op toeziet dat scholen de normen halen die ze moeten halen.

Als het over die extra plaatsen gaat, erken ik dat er soms moeilijkheden zijn wat het kunnen bouwen betreft. Ik ben het er echter niet mee eens dat we zomaar aan elke school kunnen zeggen: ocharmen, gaat het niet? Wij kennen die middelen toe voor capaciteit om projecten snel te kunnen realiseren, en het helpt dat we dit zo goed en kort mogelijk opvolgen. Vorig jaar was ik er zeer ongelukkig mee dat er zo weinig met die capaciteitsmiddelen werd gedaan.

Mevrouw Van den Brandt, speciaal voor u heb ik vandaag het cijfer voor dit jaar mee. In de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 zijn er driehonderd extra plaatsen bij gecreëerd in het Brusselse onderwijs. Als we richting 2016-2017 kijken, dus naar de aanmeldingen voor volgend jaar, dan zien we nu al dat er duizend extra plaatsen zullen zijn bijgekomen. Dat werkt dus. De vinger aan de pols houden, heeft als effect dat we op één jaar niet driehonderd, maar duizend plaatsen extra creëren. Als u dus zegt dat die monitor niet veel voorstelt, dan ben ik het daar niet mee eens.

We hebben vorige week in ons parlement trouwens een zeer goede discussie gehad over die capaciteit. Ik heb daar wars van de partijgrenzen toch ook wel appreciatie gehoord voor de gestructureerde manier waarop we in Brussel nu proberen samen te werken, ook met uw liberale partijgenoot Vanhangel trouwens, mevrouw Brussel. (*Applaus bij CD&V*)

**Elke Van den Brandt (Groen):** Minister, ik trek uw capaciteitsmonitor niet in twijfel, integendeel. Ik zie daar drieduizend plaatsen in staan die extra nodig zijn, tweeduizend plaatsen die dringend moeten worden gerenoveerd en zevenhonderd plaatsen die eigenlijk geen echte plaatsen zijn. Dat is dus een oproep om meer te doen, en om te zeggen dat geen probleem is van achttien kindjes, want daar heb ik echt wel een probleem mee.

Er zijn nu 1600 kinderen aangemeld. De scholen zeggen dat er met die duizend extra aangekondigde plaatsen waarschijnlijk geen plaats zal zijn voor die 1600 kinderen. U zegt van de wachtlijsten dat u hoopt dat ze smelten als sneeuw voor de zon. Die mensen gaan niet verdwijnen. Ze gaan wel voor 60 procent naar de Rand en voor 30 procent naar het Franstalig onderwijs, maar de kinderen blijven wel nood hebben aan een school. We hebben een minister-president die een grondwet wil maken. Voor ons mag het recht op onderwijs in die grondwet staan: recht op onderwijs dicht bij huis, recht op een vrije keuze van de school, in een taal die men wenst, in een school die aansluit bij de visie die men heeft, ook voor de Brusselse kinderen.



Een oplossing in Aalst of Denderleeuw, met respect voor die steden, is geen antwoord op het capaciteitsprobleem van Brussel. Als u over achttien kinderen spreekt, zegt u dat het probleem is opgelost als men maar buiten Brussel gaat. U hebt een groter probleem dan u laat uitschijnen. U hebt al dingen gedaan. U zegt dat we dat niet erkennen. Er is een extra budget en er zijn goede stappen gezet, maar ik vrees dat het niet voldoende zal zijn. Onze Brusselse kinderen verdienen wel beter.

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Mathias De Clercq aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de reclamecampagne 'ongeplandzwanger.be' op voertuigen van De Lijn**

**De voorzitter:** De heer De Clercq heeft het woord.

**Mathias De Clercq (Open Vld):** Doorheen ons Vlaamse land rijden trams met een banner op: 'Ik ben zwanger. Wat nu?' Ogenscheinlijk is dat zeer onschuldig, maar als men naar de website gaat die op die banner vermeld staat – [www.ongepland-zwanger.be](http://www.ongepland-zwanger.be) –, wordt het al wat minder onschuldig. Als men dan gaat kijken naar de vzw die daarachter zit, dan is de onschuld ver te zoeken. Het gaat om de vereniging JIL – Jongeren Info Life – die op een zeer eenzijdige, wetenschappelijk niet onderbouwde, incorrecte manier, totaal onjuiste informatie geeft over een zeer belangrijke maatschappelijke aangelegenheid waarover jonge vrouwen in alle sereniteit, in alle vrijheid, met goede begeleiding, moeten beslissen.

De deontologische code van De Lijn is duidelijk. Daarin staat duidelijk te lezen dat er geen reclame mag worden gemaakt voor politieke partijen of voor verenigingen met een levensbeschouwelijke, religieuze of filosofische inslag en, meer nog, dat De Lijn neutraal politiek, religieus, levensbeschouwelijk, filosofisch moet zijn. Terecht, maar deze boodschap, deze afgeleide boodschap gaat radicaal in tegen de deontologische code. Iedereen zijn mening, maar niet door promotie via de overheid, en niet via een overheidsorganisatie die nota bene 1 miljard Vlaams belastinggeld krijgt en dergelijke boodschappen in het Vlaamse land tentoonspreekt. Het is onaanvaardbaar. Het is niet voor herhaling vatbaar. Geen twee keer meer. Minister, volgt u die zienswijze?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Er is inderdaad een deontologische code bij LijnCom, die voor honderd procent een dochtervennootschap van De Lijn is, maar wel een eigen bestuur heeft. De deontologische code is echter duidelijk. Enerzijds staat daarin dat er geen reclame mag worden gemaakt voor politieke partijen of voor boodschappen van politiek-filosofische of religieuze aard. Anderzijds staat er vermeld dat een en ander conform de adviespraktijk van de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP) moet zijn.

In november vorig jaar heeft men die vraag gekregen. Wat heeft men gedaan? Zoals men meestal wel doet, gebeurt er een zekere check in hoofde van LijnCom op basis van de website. Ik moet eerlijk zijn, ik heb die website zelf ook eens geconsulteerd, maar die is niet zo duidelijk. Je zou inderdaad kunnen zeggen dat hij wat dubieus is. Daarom heeft men geoordeeld een 'go' voor die campagne te geven ter waarde van 3700 euro, een kortlopende campagne. Er is een klacht gekomen van De Ambrassade bij de JEP. De JEP heeft zich onbevoegd verklaard. Daaruit heeft LijnCom vervolgens geconcludeerd dat er geen juridische basis is om die campagne stop te zetten.

Ik denk eerlijk gezegd dat ze die wel hebben. Waarom? In de deontologische code die via een verwijzing ook is opgenomen in het contract dat wordt gesloten

met de adverterende partijen, staat dat, wanneer er twijfel is of wanneer het gaat over boodschappen waarvan de bedoeling dubieus is, ook dan een en ander niet strookt met de deontologie van LijnCom. Ik denk dus dat er daarvoor wel een grond is. Ik heb Lijncom gevraagd om dat in functie daarvan te bekijken. Zij moeten jaarlijks duizend aanvragen verwerken. Ik snap dat deze aanvraag door de mazen van het net is geglipt. Ik vraag hen om het te bekijken en juridisch op te treden.

Nogmaals, ik moet in dezen mijn diensten verdedigen. Ze hebben jaarlijks duizend aanvragen te verwerken. Deze is door de mazen van het net geglipt. We kunnen dat betreuren. Er wordt ter zake alleszins initiatief genomen.

**Mathias De Clercq (Open Vld):** Minister Weyts, ik ben verheugd dat u duidelijk zegt dat dit te betreuren valt. Ik ben mijn betoog ook begonnen met te zeggen dat de boodschap die men ziet onschuldig is. De website is dat echter al veel minder. Daarop staat namelijk letterlijk dat een vrouw die een abortus achter de rug heeft, meer kans maakt op borstkanker, zelfdoding en op het mishandelen van de eigen of andere kinderen.

Minister, het is duidelijk: dit is onaanvaardbaar. Mevrouw Lucienne Herman-Michielsen, een straffe Gentse liberale madam, heeft in 1990 de abortuswetgeving uit duistere achterkamertjes gehaald. Ik ben blij dat u zegt dat men dat zal bekijken. Men moet daar secuurder en beter mee omspringen. Dat is zeer belangrijk.

**De voorzitter:** De heer Rzoska heeft het woord.

**Björn Rzoska (Groen):** Voorzitter, collega's, minister, ik denk dat de heer De Clercq in dezen 100 procent gelijk heeft. Het valt mij op dat er regelmatig, ook in andere domeinen, vanuit bepaalde religieuze groeperingen wordt geprobeerd om binnen te geraken.

Ik geef een ander concreet voorbeeld. Heel wat scholen krijgen de dag van vandaag te maken met Het Wonder van het Leven. Het gaat om mensen die les komen geven rond seksuologie. Die lessen blijken uit te gaan van de vereniging Pro Vita. Op de website is het echter niet meteen duidelijk waar je terecht komt.

Minister, het is normaal dat u uw diensten verdedigt. Maar ik volg de lijn van de heer De Clercq. Ik heb zelf de website [www.ongeplandzwanger.be](http://www.ongeplandzwanger.be) bezocht. Binnen de twee à drie minuten heb je door dat dit een religieuze groepering is die die campagne vanuit een bepaalde inslag opmaakt. Je moet daarvoor echt niet zo diep doorklikken.

Minister, als wij dat binnen de twee à drie minuten kunnen, dan moet LijnCom dat ook kunnen. De deontologische code is duidelijk, het staat er expliciet in. Daar hebben ze toch echt een steek laten vallen.

**De voorzitter:** Mevrouw Rombouts heeft het woord.

**Tinne Rombouts (CD&V):** Ik sluit graag aan bij de vraagstelling. Ik ben blij met deze actuele vraag. Minister, ik ben blij dat u zelf erkent dat het niet kan dat er reclame wordt gemaakt voor die website. Het is de taak van de overheid om mensen correct te informeren. Voor informatie gericht aan kinderen en jongeren is dat nog veel delicaat. We merken vanuit Welzijn en Jeugd dat er overheidsfinanciering gaat naar campagnes en websites, zelfs naar de ontwikkeling van het Trusty-label, om betrouwbare informatie herkenbaar te maken.

Zo'n campagne werkt het beleid voor 200 procent tegen. Er wordt vandaag gezegd dat de deontologische code duidelijk is. Maar als dit door de mazen van het net kan glippen, is uw deontologische code dan wel voldoende duidelijk? Is de

beheersovereenkomst voldoende duidelijk? Minister, overweegt u om de deontologische code en eventueel de beheersovereenkomst aan te passen zodat dit nooit of nooit meer kan gebeuren? (*Applaus*)

**De voorzitter:** De heer Bertels heeft het woord.

**Jan Bertels (sp.a):** Minister, op 23 februari heb ik hierover zelf een vraag ingediend. Ik sluit mij volledig aan bij de sterke veroordeling en verontwaardiging van de heer De Clercq. Het kan niet zijn dat De Lijn, een overheidsorganisatie, meewerkt aan desinformatie van vrouwen, aan niet-objectieve en verdoken antiabortusboodschappen. Neutrale informatie is belangrijk.

Minister, het stoort mij dat uw reactie iets te zwak is. "Betreuren" is voor mij iets te zwak. Vanuit Welzijn hebben we met Fara, het luister- en informatiepunt rond zwangerschapskeuzes, namelijk al eens opgetreden tegen de organisatie die achter die campagne zit. Op die manier hebben we dus al eens de informatie gecorrigeerd die wordt verspreid door die religieus-ideologische organisatie.

Hoe kan het dat LijnCom niet verder kijkt dan zijn neus lang is en niet even checkt wie er achter die campagne zit? Het hoeft zelfs geen 2 minuten te duren. Het logo staat er zelfs op. Je ziet onmiddellijk wie erachter zit, maar LijnCom kan blijkbaar niet even doorklikken om te zien wat de echte boodschap is van deze reclamecampagne.

**De voorzitter:** Mevrouw De Ridder heeft het woord.

**Annick De Ridder (N-VA):** De minister heeft zich duidelijk uitgesproken en zegt dat dit door de mazen van het net is geglipt. Ik begrijp het betoog van de heer Bertels dan ook niet goed.

Ik sluit me aan bij de terechte vraag van de heer De Clercq. Is er een overzicht binnen LijnCom van gelijkaardige incidenten? Zijn er nogal dergelijke zaken gebeurd? Wordt daar intern over gerapporteerd op jaarbasis?

**Minister Ben Weyts:** Ik heb alleszins weet van één dossier dat geweigerd werd op basis van religieuze gronden omdat het na een check bleek te gaan over een campagne met religieuze doeleinden. Het is niet altijd even duidelijk. Men moet duizend dossiers met een beperkt team op een jaar verwerken. Deze is door de mazen van het net gelipt, maar niet omdat de deontologische code niet duidelijk zou zijn, want die is heel duidelijk. Er wordt formeel gesteld dat iets niet kan op grond van religieuze, filosofische of politieke motieven. Ook indien er gerede twijfel is omtrent een dubieuze boodschap, kan de campagne niet doorgaan. Ik denk dat in deze vooral deze laatste bepaling van toepassing is. Het is ook op basis van deze bepaling dat ik aan LijnCom vraag om dit te herbekijken en in tweede orde de betrokken vzw op een zwarte lijst te zetten.

**Mathias De Clercq (Open Vld):** Uw signaal is zeer duidelijk en ik apprecieer dat. Dit mag niet meer voorvallen, dit mag geen tweemaal gebeuren, dit mag zich niet herhalen, zeker niet in een Vlaanderen waar we terecht veel financiële steun geven aan diverse organisaties die op een wetenschappelijk sereen onderbouwde manier juiste informatie geven en niet aan dergelijke levensbeschouwelijke prietpraat die dan nog eens door de overheid, door De Lijn wordt gepromoot. Dit is de essentie: de beoogde doelgroep heeft geen nood aan misleiding, maar aan goede begeleiding. (*Applaus*)

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voorstel van Brussels minister Pascal Smet om de Brusselse metro door te trekken tot in de Vlaamse Rand**

**De voorzitter:** Mevrouw Brouwers heeft het woord.

**Karin Brouwers (CD&V):** Voorzitter, minister, uw collega Pascal Smet uit Brussel wil de tunnelcrisis aangrijpen om de Brusselse mobiliteitsknoop te ontwarren. Zo stond deze morgen te lezen in De Standaard.

Dat is een goede zaak. Ik heb ook al een paar keren gezegd dat we die crisis moeten aangrijpen om te werken aan een gezamenlijke mobiliteitsvisie tussen Brussel en Vlaanderen en meer specifiek de Vlaamse Rand en Vlaams-Brabant. We hebben een aantal dossiers die dringend samen moeten worden besproken en waar u ook mee bezig bent. Ik denk aan het dossier van de ring, het Brabantnet, de randparkings die op elkaar moeten worden afgestemd enzovoort.

Minister Smet heeft een aantal voorzetten gedaan naar het federale niveau, maar deed ook één opmerkelijk voorstel naar Vlaanderen om de metro door te trekken tot in Groot-Bijgaarden. Dat zou interessant zijn voor alle pendelaars die uit het westen van het land komen. Ze kunnen daar dan hun wagen achterlaten op een transitparking en de metro nemen naar Brussel.

Het is niet de eerste keer dat minister Smet metro-uitbreidingen voorstelt. Hij heeft er ook al naar Ukkel lopende. Hij stelt ook voor om enkele honderden meters op te schuiven om het Eurostadion beter te bereiken. Zo is er elke dag wel een idee.

We weten allemaal dat dat veel geld kost en dat op dit moment de tunnels prioritair zijn, daar hebt u gelijk in. U hebt dan ook meteen het idee afgeschoten vanmorgen, dat dacht ik toch. Daardoor moet ik mijn vraag een beetje herformuleren.

Bent u bereid om met uw Brusselse evenknie te werken aan een gezamenlijke mobiliteitsvisie die in een gezamenlijk mobiliteitsplan kan worden gegoten voor al die grensoverschrijdende issues, totdat we eens samen een planning kunnen afspreken van wat we gaan doen op korte termijn – uiteraard de tunnels, die hypergevaarlijk zijn – maar ook op lange termijn, met een perspectief 2040? Daar kan een dergelijke metro perfect in passen, waarom niet, en ook de financiering. Bent u daartoe bereid?

**De voorzitter:** Minister Weyts heeft het woord.

**Minister Ben Weyts:** Concreet ben ik al een heel tijdje in gesprek met minister Smet in het kader van een memorandum of understanding, namelijk de samenwerking ten aanzien van verschillende mobiliteitsvraagstukken tussen het Vlaamse en het Brusselse Gewest. We willen dat nu finaliseren in een laatste politiek overleg. Wat die randparkings betreft, ben ik trouwens ook met de NMBS in overleg.

Maar als ik even teruggrijp naar het overleg met minister Smet en met het Brusselse Gewest: daar is het nog nooit ter sprake gekomen om de metro te verlengen van Simonis tot Groot-Bijgaarden. Nog nooit. Het lijkt me ook geen evidentie. Dat stukje is om en bij de 5 kilometer lang. Als je weet dat de aanleg alleen van een metro 160 miljoen euro per kilometer kost, dan nog zonder alle andere werken en onteigeningen die daarmee gepaard gaan, dan weet je dat je in dezen spreekt over een miljardenproject, terwijl andere oplossingen meer voor de hand liggen. Wat heel specifiek Groot-Bijgaarden betreft, vertrekt er aan de afrit in Groot-Bijgaarden een tramlijn, en op 500 meter daarvan is er een treinstation. Ik denk dat daar meer voor de hand liggende oplossingen zijn dan een miljardenidee.

Het was natuurlijk in het kader van een interview rond de tunnelproblematiek. Onze vraag is vooral om in de plaats van de aandacht af te leiden van die problematiek, eerder de aandacht te concentreren op die tunnelproblematiek. *(Applaus bij de N-VA)*

**Karin Brouwers (CD&V):** Ik heb ook gelezen dat u zegt dat er in Groot-Bijgaarden al een tram is met een vorm van een transitparking, die nog niet echt uitgebouwd is. Maar dan moet je die tram nemen tot Simonis en daar nog eens overstappen op de metro. Dat is natuurlijk niet de meest handige manier. Ik heb opgezocht dat de trein daar twee keer per uur komt, en dat één trein zelfs niet tot Brussel-Centraal rijdt. Het is dus niet altijd de ideale oplossing.

Ik heb nog een vraag aan u. U hebt deze ochtend in de pers laten uitschijnen dat u wel bereid bent om mee te investeren in een meer uitgebouwde transitparking in Groot-Bijgaarden. Zijn daar al concrete plannen over? Bent u daar al mee bezig, ook al is het misschien pas op heel lange termijn voor een metro, als daar ooit eens geld voor zou zijn?

**De voorzitter:** De heer Segers heeft het woord.

**Willy Segers (N-VA):** Voorzitter, collega's, uiteraard is het niet leuk je in je ochtendlijke koffie te verslikken bij het lezen van je krant en vast te stellen dat een minister van een ander gewest een metrostation in je gemeente plant. Ik begrijp dat allemaal wel, maar langs de andere kant kun je toch de vraag stellen of het wel opportuun is om met dit soort geldverslindende ideetjes als proefballon naar boven te komen, als er nog wel wat andere mobiliteitskatten te geselen zijn in datzelfde gewest.

Concreet wat de zaak betreft, heb ik uit het antwoord van de minister vooral onthouden dat er gesprekken zijn. Het is belangrijk dat die grensoverschrijdende gesprekken er zijn. Zeer concreet wat het ballonnetje van een metro in Dilbeek betreft, kunnen we daar vanuit Dilbeek alvast neen op antwoorden. Dat is overduidelijk. Daar is eigenlijk geen ruimte en plaats voor. Wel zijn we te vinden voor al die initiatieven die momenteel al lopen en waar de minister naar heeft verwezen, en die in de toekomst zullen worden uitgebreid, namelijk de uitbouw van parkings aan bestaande GEN-netwerken, treinstations, bus- en tramhaltes. Er zijn er wat dat betreft drie in onze gemeente. We zijn momenteel bezig met eentje en we plannen om de rest ook aan te pakken.

Minister, vermoedelijk komen er vanuit de Rand nog dergelijke vragen en voorstellen van andere gemeenten. Hoe gaat u de gemeenten daarbij betrekken?

**De voorzitter:** De heer De Clercq heeft het woord.

**Mathias De Clercq (Open Vld):** Minister, mij doet het er niet toe van welke partij men is of wie er verantwoordelijk is, maar zet u samen met uw Waalse evenknie, uw Brusselse evenknie, uw federale evenknie. Lanceer niet elke week, ieder op zijn manier, een ideetje. Zet u samen, maak een plan, communiceer er samen over en denk in functie van de reiziger, want die is weer de dupe van het zoveelste onafgestemde en onoverlegde ideetje.

**De voorzitter:** De heer Vandenbroucke heeft het woord.

**Joris Vandenbroucke (sp.a):** Collega's, minister, we zijn het natuurlijk eens dat die tunnels moeten worden aangepakt en dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest daarvoor verantwoordelijk is. Ik hoor de bevoegde minister daar ook niets anders over zeggen. Ik dacht dat we het ook eens waren dat we ervoor moeten zorgen dat onze steden ook bereikbaar zijn op een andere manier dan alleen maar met de wagen. Minister, daarom hebt u zich enkele weken geleden

nog druk gemaakt – zeer terecht – toen mevrouw Galant op de rem ging staan in verband met de uitbouw van het gewestelijk expresnet rond Antwerpen en Gent. Ik vind het dan ook onbegrijpelijk dat wanneer uw Brusselse ambtgenoot voorstellen op tafel legt om ook Brussel multimodaal bereikbaar te maken – en ik ben blij dat mevrouw Brouwers wel ingaat op die uitgestoken hand –, u het idee meteen van tafel veegt met cijfers die trouwens volkomen uit de lucht gegrepen zijn.

Minister, waarom veegt u dit idee zo snel van tafel? Ik heb de indruk dat hier niet de minister van Mobiliteit heeft gesproken, maar wel de minister van de Rand, die blijkbaar in de komst van een metro naar de Vlaamse Rand een bedreiging ziet.

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

**Elke Van den Brandt (Groen):** We moeten de mobiliteitsknoop in Brussel ontwarren om vlotter verkeer te hebben, maar ook om het leven in Brussel aangenaam te maken.

Brussel moet inderdaad geen ballonnen oplaten of naar andere regio's kijken, maar moet zelf ook een mobiliteitsbeleid voeren die naam waardig, moet zelf inzetten op goede infrastructuur. Brussel moet zorgen dat er een deftig openbaar vervoer is met trams en bussen in eigen bedding, met fietspaden waar men veilig op kan rijden. Er valt nog iets te doen in Brussel zelf.

Betekent dat dat u niets kunt doen? Neen, uiteraard hebt u ook mogelijkheden. U hebt al gesproken over transitparkings, maar ik zou misschien ook nog een oproep willen doen voor sneltrams vanuit Vlaams-Brabant naar Brussel. Dit kan op korte termijn worden uitgevoerd en is een alternatief voor de files. Ze maken dat het verkeer vlotter zal zijn en dat het leven in Brussel aangenaam en gezellig wordt.

**Minister Ben Weyts:** Mijnheer De Clercq en mijnheer Vandenbroucke, wij zitten al maanden samen. Wij zitten al maanden samen in discussie over het memorandum of understanding. Dit idee is er nog nooit, maar ook nog nooit, ter sprake gekomen. En geloof me, er is veel ter sprake gekomen.

Vandaar dat ik toch verbaasd ben met zo'n miljardenproject, mijnheer Vandenbroucke. Het gaat over 5 kilometer. U mag het eens uitrekenen. Ik wil op kortere termijn proberen dingen te realiseren, en net daarom zitten wij samen, ook over die randparkings. Ik doe dat niet alleen met de NMBS. We trachten nu wel samen met de NMBS, in het kader van de Vlaamse ruit, elkaar te vinden. Ik kan vanuit Vlaanderen cofinancieren zodat er vanuit het idee van combimobiliteit overstapparkings komen waar men makkelijk kan overstappen op openbaar vervoer. We trachten ons op elkaar af te stemmen zodat we ook financieel kunnen samenleggen. Hetzelfde geldt voor de randparkings. Ik heb in januari het departement al opdracht gegeven om na te gaan waar de opportuniteiten liggen, met opnieuw de focus op Brabantnet. Er worden drie nieuwe tramlijnen aangelegd en we moeten er dus voor zorgen dat er overstapparkings zijn.

Er wordt ook gefocust op de GEN-stations in het ruime GEN-gebied, gaande van Aalst en Mechelen tot Leuven. Er zijn ook andere opportuniteiten. In Tervuren bijvoorbeeld is ruimte en mogelijkheid voor een ruime overstapparking. Ik zal u de technische details besparen want het is een zeer complex dossier waarbij zowel De Lijn, de NMBS, het Agentschap Wegen en Verkeer, de MIVB en twee gemeenten partner zijn. Het is dus heel complex, maar we trachten dat vlot te trekken. We zijn er dus in concreto mee bezig op het terrein.

Als het dan gaat om een miljardenideetje dat zou moeten worden gerealiseerd binnen onafzienbare tijd: nu we zulke grote problemen hebben, denk ik dat we de mensen niet diets kunnen maken dat we met zulke miljardenideetjes op korte termijn iets zullen oplossen.

**Karin Brouwers (CD&V):** Ik wil die miljardenideetjes wel even kaderen. Vorige week nog heeft het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) een eigen masterplan mobiliteit naar voren gebracht waarin ze uitgaan van een economische kost van 8 miljard euro per jaar als gevolg van de files. We moeten natuurlijk alles in perspectief zien.

Minister, ik hoor dat er heel veel gesprekken aan de gang zijn, maar het memorandum of understanding zou eindelijk eens tot understanding moeten leiden en moeten worden gefinaliseerd. Of Groot-Bijgaarden daar dan wel of niet inzit, kan me eigenlijk zelfs niet schelen, of toch wel natuurlijk, ik bedoel eigenlijk dat het werk moet worden afgemaakt. Ik ga akkoord met de heer De Clercq die vraagt om een plan te maken waar die grensoverschrijdende problemen in zitten en die op te lossen. Dat is dan ook het ijkpunt om van te vertrekken. De volgende jaren hoeven er dan geen wilde ideeën meer bij te komen, want het plan ligt dan voor de volgende jaren vast. Zo'n echt concreet plan, waarmee alle ministers van Mobiliteit in dit land aan de slag kunnen, missen we nog een beetje. *(Applaus bij CD&V, Open Vld en sp.a)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de jeugdzorg in Vlaanderen, naar aanleiding van een nieuw geval van gedwongen prostitutie van een jong meisje door een tienerpooier**

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

**Freya Van den Bossche (sp.a):** Minister, de reden waarom wij elkaar opnieuw over dit thema spreken, is omdat het voorval een aantal vragen oproept.

De eerste signalen van de problematiek waren er al in juni vorig jaar. Het meisje onderneemt een poging tot zelfdoding en welzijnsdiensten worden gealarmeerd. Vanaf september wordt ook de politie op de hoogte gebracht van de feiten. Nadien duurt het zes maanden voor het meisje wordt beschermd. Het duurt ook zes maanden voor er duidelijke onderzoeksdata worden gesteld om die tienerpooier op te sporen.

Ik begrijp dat u daar geen politieke verantwoordelijkheid voor draagt, maar ik begrijp niet hoe het kan dat het parket aan de overkant geen gevolg lijkt te geven aan de afspraak die u met hen hebt gemaakt om tienerpooiers snel en kordaat aan te pakken, en die praktijk te kwalificeren als mensenhandel. Dat is een vraag voor de overkant, maar mijn vraag aan u is hoe het kan dat welzijnsinstanties op de hoogte zijn van dit zeer ernstige misbruik bij een kind van 12 jaar en dat dit kind toch zes maanden lang kan worden blijven misbruikt. Dat misbruik ging van kwaad naar erger waarbij het kind uiteindelijk bij een daad van zeer vergaand misbruik in bescherming is genomen, niet eens optimaal maar in open instellingen waar zij nog altijd contact kan hebben met die tienerpooier en waar zij helaas ook uit kan weglopen.

Dat strookt helemaal niet met uw aanpak. Ik begrijp niet hoe dit is kunnen gebeuren. Wie heeft waar gefaald en op welke manier heeft de zorgketen niet gezorgd voor bescherming van dit kind? Wat kunnen wij hieruit leren om ervoor te zorgen dat niet andere kinderen op dezelfde manier gedurende zes maanden onbeschermd blijven in handen van een tienerpooier terwijl meerdere instanties weet hebben van de feiten?

**De voorzitter:** Minister Vandeuren heeft het woord.

**Minister Jo Vandeurzen:** Ik vind dit eigenlijk een vraag die echt op de rand zit van wat tijdens een publieke zitting kan worden behandeld.

Ik heb geen kennis van de concrete feiten. Er zijn mensen in de hulpverlening met een beroepsgeheim en er is de tussenkomst van het openbaar ministerie. Hier worden conclusies getrokken die misschien juist zijn, maar die evengoed met een juiste analyse van de feiten op een heel andere manier moeten worden geïnterpreteerd.

Ik zal me permitteren niet op de concrete casus in te gaan, hoe ernstig die ook is, maar ik zal terugkomen op wat ik hier een tijdje geleden heb gezegd naar aanleiding van de conclusies van het onderzoek van Child Focus over het fenomeen van de tienerpooiers. Het is een ernstig fenomeen en het is heel duidelijk dat inderdaad beleidsmatig een aantal acties ondernomen moeten worden om er beter op te kunnen reageren.

We moeten meer inzetten op preventie. Dat staat ook in het actieplan. Dat gaat over vormingen aan allerlei specifieke groepen, die misschien met wat vorming wat attenter en alerter kunnen zijn om signalen te herkennen. Die zijn overigens genoemd in het actieplan, ook preventie met betrekking tot het onlinegebeuren. Hoe kunnen we ouders toegang geven tot de juiste informatie wanneer ze zich ongerust maken? Het actieplan bevat dus een heleboel zaken die preventief moeten worden aangepakt, die ik hier in de plenaire vergadering ook heb aangekondigd en die we uiteraard ook uitvoeren. Het bevat ook maatregelen die we mee moeten nemen met betrekking tot de bescherming. Ik heb toen gezegd dat we in de gemeenschapsinstellingen een unit zullen equiperen die specifiek beschikbaar is voor deze groep slachtoffers. Ik heb ook gezegd dat we in het private aanbod ook met een aantal partners een capaciteit meer zullen uitrusten om de beslotenheid die soms nodig is te kunnen waarmaken.

Het plan bevat ook maatregelen die genomen moeten worden met betrekking tot de aanpak van de daders. We hebben toen afgesproken de kwalificatie mensenhandel te gebruiken omdat het een aantal juridische mogelijkheden geeft die we zeker beter moeten benutten. We hebben ook aangegeven dat we de afspraken met justitie in het kader van de kadernota Integrale Veiligheid hebben opgenomen en dat we de keten kort willen houden. Wanneer we de slachtoffers beschermen, moeten we ook kunnen uitgaan van het feit dat de daders met de nodige expertise ook in de internationale context kunnen optreden. Daarvoor is de kwalificatie mensenhandel belangrijk.

Ten slotte hebben we ook een aantal initiatieven aangekondigd ten behoeve van de partners: degenen die we eigenlijk in het hele fenomeen moeten sensibiliseren en expertise laten opbouwen en delen. Die initiatieven zijn we uiteraard ook aan het uitwerken.

Ik kan op dit ogenblik echt geen oordeel uitspreken over de concrete situatie. Ik heb ook geleerd dat, wanneer vanuit een beleidsinvalshoek moet worden gekeken naar iets dat je oprecht verontwaardigend en verschrikkelijk vindt, het beter is eerst een goed inzicht te krijgen in de situatie, alvorens allerlei conclusies te trekken. Daar zijn immers ook de hulpverleners bij betrokken, met heel veel professionaliteit. Ik ga ervan uit dat de partijen die tussenkomen dat ook doen vanuit een oprechte bekommernis. Het is nu niet aan mij te oordelen wat in deze casus concreet is misgelopen. Ik sluit het niet uit, maar ik kan er geen uitspraak over doen, en ik hoed me er ook voor. Ik denk immers dat het een zeer slechte evolutie zou zijn dat we over elke individuele situatie, hoe dramatisch ook, onmiddellijk en aan de hand van krantenberichten een oordeel zouden uitspreken over de betrokken hulpverleners en actoren van justitie. Ik zal dat niet doen, en indien u dit wenst, kunnen we er in de beslotenheid van de commissie eventueel



een aantal zaken over bekijken. Dan nog zal ik een beroep moeten doen op de goodwill van een aantal actoren om ons hun verhaal te delen over deze concrete situatie.

**Freya Van den Bossche (sp.a):** Minister, het zijn net de individuele casussen die ons tonen waar de korte keten waarover u het hebt, faalt. Het is dankzij die individuele casussen dat wij weten dat er een probleem is. Hoe anders kunnen wij evalueren of wat gebeurt juist is? Wat u zegt op papier, is allemaal goed en wel, al brengen sommige dingen die u zegt, mij wel een beetje aan het lachen. U zult vorming geven aan de medewerkers, excuseer, maar wanneer iemand in een CLB hoort dat een kind van 12 jaar wordt verkracht en door een pooier wordt uitgeleend, hoeveel vorming heeft die dan nodig? U zegt: ouders een beetje bijscholen over toegang tot de sociale media. Die ouders smeken al zes maanden om er iets aan te doen. Ze hebben zes maanden geleden voor het eerst aan de politie gemeld dat het kind via internet te koop wordt aangeboden. Zij wisten dat. U moet niet afkomen met maatregelen als vorming en ouders van alles leren. Ik begrijp dat u niet kunt antwoorden op mijn concrete vragen over deze casus. Ik zou het echter niet begrijpen dat u niet bereid bent op basis van die casus te onderzoeken waar het fout loopt in de korte keten, want zes maanden misbruikt worden is geen korte keten, dat is een lange lijdensweg. *(Applaus)*

**De voorzitter:** De heer Parys heeft het woord.

**Lorin Parys (N-VA):** Voorzitter, ongeveer één maand geleden stonden we met heel wat collega's aan het spreekgestoelte naar aanleiding van het rapport van Child Focus over de problematiek van tienerpooiers. Toen hebben we allemaal – allemaal! – aan de minister gezegd dat we blij waren met zijn slagkracht, met het feit dat hij deze problematiek zo ernstig nam en met het feit dat hij ermee aan de slag ging.

Nu, een maand later, duikt er inderdaad een verhaal op. Wij weten niet hoe de casuïstiek juist in elkaar zit. Ik meen dat we af en toe eens een stap terug moeten zetten. We moeten onszelf weer een maand geleden daar vooraan zien staan, want toen hebben we aan de minister gezegd dat hij onze volledige steun had.

Als er een probleem is, dan willen we dat graag evalueren, maar we denken dat het beter is om dat niet op basis van een aantal krantenartikels te doen, maar om de kwestie ruimer te bekijken.

De minister heeft toen gezegd: "De verwachtingen qua omkadering, beveiliging, pedagogische setting, geestelijke gezondheidszorg enzovoort, moeten duidelijker zijn zodat de actoren beter van elkaar weten wat ze mogen verwachten."

Minister, hoe ver staan we daar ondertussen mee? Kunt u toelichten wat er al gebeurd is, om aan die verzuchting, die u zelf hebt uitgesproken, tegemoet te komen? *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** Mevrouw Schryvers heeft het woord.

**Katrien Schryvers (CD&V):** Voorzitter, het is inderdaad nauwelijks een maand geleden dat het onderzoek van Child Focus werd voorgesteld en het hier ook uitgebreid in de plenaire vergadering aan bod is gekomen met verschillende acties. De minister heeft zich geëngageerd om er werk van te maken. We hebben inderdaad allemaal onderschreven dat we dat nodig vonden en goed vonden dat het onderzoek is gebeurd en dat het rapport werd opgesteld.

Minister, als we dan nu getuigenissen lezen in de krant, bevestigen die alleen maar dat het goed was dat u zo'n rapport hebt laten opmaken en dat er actie rond wordt gevoerd. Ook ik wil vanzelfsprekend niet ingaan op de casuïstiek, want dat is absoluut niet aangewezen. We kennen de concrete feiten ook niet.

U hebt toen gezegd dat u ook een stukje van het private aanbod wenste open te stellen. U zou een aantal voorzieningen oproepen om zich kandidaat te stellen. Hebt u er ondertussen meer zicht op of het private aanbod daar inderdaad voor openstaat?

U zou ook laten onderzoeken of daartoe een aanpassing van de regelgeving nodig zou zijn. Hebt u daar al meer zicht op?

**De voorzitter:** Mevrouw Saeys heeft het woord.

**Freya Saeys (Open Vld):** Voorzitter, ik was er ook een beetje verbaasd over dat deze vraag hier vandaag wordt gesteld. Zoals al aangegeven door de collega's, werd dit onderwerp inderdaad al uitgebreid besproken in januari. We hadden het toen over het aanpakken van de tienerpooiers die jonge meisjes in de prostitutie lokken. Het rapport van Child Focus gaf daarvoor een aantal aanbevelingen.

Minister, u gaf toen ook aan dat u de capaciteit in de gemeenschapsinstellingen zou uitbreiden, maar dan wel op een specifieke manier. U zou ook een stuk van het private aanbod ombouwen om te beantwoorden aan de criteria van veiligheid, van opvang, van ondersteuning en van bijstand. Wat is de stand van zaken?

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

**Elke Van den Brandt (Groen):** Mijnheer Parys, u hebt inderdaad gehoord dat het een goede zaak is dat er een studie is gemaakt en dat Groen het een goede zaak vindt dat de minister daar een actieplan tegenover zet. U hebt goed geluisterd en u hebt ons ook horen zeggen dat het absoluut nodig is om het aanbod aan zorg voor jongeren op te trekken omdat de capaciteit nu onvoldoende is.

Waarom halen we dit er nu bij? Wat gebeurt er in de praktijk wanneer jeugdrechters een dossier in behandeling krijgen over een kind in prostitutie?

Er zijn twee mogelijke acties. Er zijn rechters die het dossier direct oppakken en wanneer er voor het kind geen plaats is in de hulpverlening, dan komt het in het slechtste geval in een politiecel terecht. Er zijn ook rechters die, wanneer ze weten dat er geen plaats vrij is, beslissen om het dossier pas te behandelen wanneer er wel een plaats is. Dat is de realiteit, jeugdrechters vertellen me dat. Justitie treedt met andere woorden soms te laat op omdat het duidelijk is dat er toch geen plaats in de hulpverlening is. Ze willen het kind ineens een zorgaanbod kunnen geven.

Minister, u hebt in uw actieplan een aantal capaciteitsuitbreidingen aangebracht. Ik vermoed dat ze te laag zijn, maar zijn ze intussen al in de realiteit uitgevoerd?

**Minister Jo Vandeurzen:** Collega's, wat de capaciteitsuitbreiding betreft, heb ik op dat ogenblik ook gezegd dat wij ernaar streven om dat in het midden van het jaar operationeel te krijgen. Ik heb er de timing toen bij genoemd. Dat heeft te maken met de infrastructuur en de uitrusting in de gemeenschapsinstelling. En inderdaad, er zijn gesprekken met kandidaten uit het private aanbod. Daarbij moet bekeken worden of er nog een aantal zaken, met betrekking tot de financiering, de bestaffing en dergelijke, moeten worden aangepakt.

Wij gaan uiteraard met grote urgentie de acties die we toen hebben aangekondigd, uitvoeren. We zijn ons immers allemaal bewust van het feit dat hier een fenomeen aan de orde is dat we zeer fundamenteel moeten aanpakken. Dat is de reden waarom aan Child Focus gevraagd is om daar de expertise voor bijeen te zetten. Ik heb er geen enkel probleem mee, collega's, om op een bepaald ogenblik in de commissie met de realisatiegraad van dat actieplan te komen en u te informeren over de stand van zaken. Want het is een belangrijke zaak. En het

feit dat we met een nieuw drama geconfronteerd worden, illustreert inderdaad dat we dat absoluut ernstig moeten nemen.

Ik denk in alle eerlijkheid dat u mij er niet van kunt verdenken dat ik dat niet heb willen doen. Dat is gewoon de reden geweest waarom we al maanden geleden gezegd hebben dat we hierop moeten doorgaan. Wat is de omvang van het fenomeen? Wat zijn de internationale lessen die we trekken? Wat zijn de dingen die in ons land te gebeuren staan? Die zijn opgelijst en zijn nu effectief in uitvoering. En dat is ook nodig. We hebben in maart opnieuw een afspraak, onder meer met Child Focus, over een aantal zaken van de implementatie. Ik ben absoluut bereid om daaromtrent verantwoording te komen afleggen.

Als je in een krant een aantal dingen leest, collega's, is dat uiteraard iets waar je van schrikt. Je bent dan attent om te zeggen: wat is er gebeurd en wat moet daar eventueel uit geleerd worden? Maar ik ga dat niet doen zonder dat we dat in alle rust en sereniteit gedaan hebben. Op dit ogenblik is voor mij de zorg voor het slachtoffer en voor een adequate aanpak door de actoren van Justitie, waarvan ik helemaal geen inzage heb in de manier waarop zij dat doen, aan de orde.

Als u morgen zou zeggen dat het Comité P of wie dan ook een casus analyseert en kijkt wat er gebeurd is: geen enkel probleem. Maar als u mij op dit ogenblik vraagt of er gefaald is door die en die, kan ik u dat niet zeggen, omdat ik de context niet ken, niet weet wat er gebeurd is, welke therapeuten wat gedaan hebben en dat soort zaken meer.

**Freya Van den Bossche (sp.a):** Minister, het is niet omdat u op papier een plan hebt uitgewerkt, dat wij niet meer het recht hebben om te kijken of er in de realiteit ook op die manier wordt gewerkt. Ik twijfel niet aan uw goede intenties. Dat heb ik overigens nooit gedaan. Op papier zijn wij het trouwens vaak eens met elkaar.

Elke keer dat er een kind in de cel moet overnachten, staan hier ook meerdere collega's. Het is bijna altijd naar aanleiding van individuele dramatische gevallen dat wij u vragen stellen. U weet dat. Wij stellen u vragen over het gehele beleid, naar aanleiding van zo'n individuele casus. Als ik u was, zou ik zelf eens goed nagaan wat er fout is gegaan, welke instantie waar heeft gefaald, of het een systeemfout is, dan wel een menselijke fout, zodat u ook kunt voorkomen dat andere kinderen hetzelfde meemaken.

U zegt dat uw prioriteit nu uitgaat naar de zorg voor het slachtoffer. Goed. Ik denk dat dat bij iedereen zo is. Maar zorg dan ook dat het kind, dat is aangemeld voor een gesloten instelling, die plaats ook echt krijgt, dat het niet meer kan weglopen en niet meer terug in de handen van die pooier raakt. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de praktijken van voorzieningen die hun cliënten contracten laten ondertekenen voor meerdere jaren in de aanloop naar de persoonsvolgende financiering**

**De voorzitter:** De heer Van Malderen heeft het woord.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Minister, "in 2020 genieten geïnformeerde gebruikers van vraaggestuurde zorg en assistentie in een inclusieve samenleving." Dat is een beetje moeilijk taalgebruik om te zeggen dat we de komende jaren werk maken van een grondige vernieuwing van de zorg voor mensen met een handicap, en dat we mensen met een handicap zelf hun zorg willen laten regisseren.

Dat gaat over waar iemand gaat wonen, dat gaat over wie met zorg bezig is, dat gaat over keuzes maken die wij elke dag vrij kunnen maken maar die mensen met een handicap heel vaak moeten laten beslissen door een voorziening. Wie het geluk heeft om niet te moeten wachten, moet het vandaag vaak doen met de zeer uitstekende zorg, laat ons dat ook eens zeggen, die wordt aangeboden in een voorziening, op de manier die die voorziening aanbiedt. Er is met andere woorden van keuzevrijheid geen sprake. Daar willen we van af. We willen daar naar een ander systeem. Ik denk dat dit zeer breed gedragen wordt. Minister, u zegt altijd dat 2017 daarin een sleuteljaar wordt.

Minister, ik stel vast dat ons een aantal klachten bereiken van mensen die stellen dat voorzieningen vandaag, aan de vooravond van het invoeren van de persoonsvolgende financiering, langlopende contracten aanbieden die u en iedereen die de hervorming genegen is het gras ten dele van voor de voeten wegmaaïen. Want wat is het probleem? Niet alleen gaat die voorziening zelf bepalen wat de persoonspunten zijn, maar men kiest blijkbaar ook nog eens systematisch voor de formule van een voucher. De motivatie van die voorzieningen is niet neutraal, want zij doen dit omdat zij zich ernstig zorgen maken over hun financiële leefbaarheid. Het spreekt voor zich dat dit tegen de geest en zelfs de letter van het Perspectiefplan ingaat. Minister, wat gaat u hier concreet aan doen?

**De voorzitter:** Minister Vandeurzen heeft het woord.

**Minister Jo Vandeurzen:** Mijnheer Van Malderen, het is juist dat de introductie van een persoonsvolgend financieringssysteem een geweldige omwenteling zal zijn. Het is ook juist dat heel wat betrokkenen daar op dit moment met onwennigheid of onzekerheid naar kijken. Er zijn zeker bezorgde ouders met een kind in een voorziening die zeer tevreden zijn over die voorziening. Er zijn ouders van wie voor het kind geen enkel ander perspectief bestaat dan een goede zorg in een voorziening, die zich de vraag stellen waarom nu ineens een persoonsvolgende financiering hun situatie moet komen doorkruisen. Er zijn voorzieningen die op zoek zijn naar hoe zij daarmee zullen omgaan want, zeggen ze, we worden niet langer beperkt tot onze gelimiteerde erkenningscapaciteit, we mogen veel breder gaan, we moeten misschien allianties aangaan. Er zijn zeker ook gebruiks- en bijstandsorganisaties die op zoek zijn naar de manier waarop zij hun mensen goed kunnen ondersteunen.

Ik heb natuurlijk ook de mail van Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP) gezien. Ik heb het verslag opgevraagd van de vergadering van het raadgevend comité waar dat thema is ter sprake gekomen. Ik heb gezien dat de koepels van de voorzieningen echt wel bereid zijn om met hun leden hierover te spreken. Het is natuurlijk de bedoeling dat je overeenkomsten maakt, die dan een bepaalde of onbepaalde duur hebben, en dat dat correct en op een goede manier gebeurt, met betrokkenheid van bijvoorbeeld ouderraden of bewonersraden.

Wij hebben met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) afgesproken dat er een flankerend beleid van ongeveer 3,4 miljoen euro kan worden gevoerd: informatiecampagnes, mensen die moeten geëngageerd worden om inschalingen te doen, enzovoort. Dat moet er komen, precies om de transitie met de nodige omkadering te kunnen organiseren. Dat is belangrijk omdat we inderdaad voor een zeer grote hervorming staan. Ook de bijstandsorganisaties zullen een belangrijke rol moeten opnemen. We zullen trouwens moeten bekijken in welke mate we hen ook een rol kunnen geven, niet alleen bij diegenen die een trap 2-ondersteuning kunnen krijgen. Misschien moeten we nadenken over een bredere actieradius voor deze organisaties.

Kortom, we proberen die inspanningen te doen met al diegenen die in het raadgevend comité hiermee bezig zijn en hun nek uitsteken voor de implementatie op

het terrein. Maar we moeten ook een beetje vertrouwen geven aan diegenen die daar op het terrein de consequenties van ondergaan en die de hervormingen moeten implementeren. Zij moeten dit met zin voor sociaal ondernemen op een goede manier doen. Ik heb er tot nu toe alle vertrouwen in dat we, in het raadgevend comité, in de taskforce en met de middelen die extra ter beschikking zijn gesteld, erin zullen slagen om die transitie op een behoorlijke manier te begeleiden.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Minister, waarom de dingen gemakkelijk maken als u ze ook moeilijk kunt uitleggen? Eigenlijk stellen we gewoon vast dat een aantal voorzieningen ingaan tegen de geest en de letter van uw eigen Perspectiefplan. We stellen vast dat aan de vooravond van die grote hervorming, uw hervorming eigenlijk onderuit wordt gehaald. U hebt hier een forum om urbi et orbi te zeggen dat dit niet kan en dat u daar heel duidelijk over zult communiceren, zodat gebruikers, bijstandsorganisaties en voorzieningen helder zien wat het kader is waarin ze zullen werken. U doet dat niet. U zou hier het vertrouwen, dat broodnodig is voor dat draagvlak, kunnen vergroten.

Wat is er immers de oorzaak van dat men probeert in het duister nog snel iets te regelen? De angst met betrekking tot de financiering. Dat is het resultaat van het niet indexeren van werkingsmiddelen, het resultaat van begrotingen waarbij wordt bespaard op gehandicaptenvoorzieningen, het resultaat van een heel beperkt uitbreidingsbeleid, met amper 311 persoonlijkeassistentiebudgetten (PAB's) vorig jaar en volgend jaar misschien een goede 10, en met 26 plaatsen voor minderjarigen. Dát is het beleid dat aan de basis ligt van het wantrouwen dat resulteert in het voorleggen van contracten die ingaan tegen uw eigen hervorming. U had ter zake voluit kunnen gaan voor het vergroten van het draagvlak. U doet dat niet. Soms zijn de zaken eenvoudig. Ik zou hopen dat u die duidelijke boodschap ook af en toe eens geeft. (*Applaus bij sp.a*)

**De voorzitter:** Mevrouw Jans heeft het woord.

**Vera Jans (CD&V):** Voorzitter, ik wil erop wijzen dat heel wat gebruikers die vandaag in gehandicaptenvoorzieningen wonen en leven, inderdaad ongerust zijn. Wat wij hier doen met de persoonsvolgende financiering maakt dat ze inderdaad geruststelling nodig hebben. Ze hebben nu goede zorg. Ze hebben nu een plaats. Hun familie is gerustgesteld. Bij die vele tienduizenden gebruikers leeft er inderdaad de tendens om geruststelling te willen vragen. Dat gebeurt zeker niet alleen op initiatief van de voorziening. We hebben met dit decreet eigenlijk de monopoliepositie doorbroken. We hebben gekozen voor regie. We hebben gekozen voor vermarkting. We zullen er dus mee moeten leren leven dat die spelers en die voorzieningen ook die markt gaan benutten. Dat vragen we immers van hen. Dat zal nodig zijn om te blijven overleven. Mijnheer Van Malderen, onze fractie gaat heel duidelijk niet mee in het beeld dat voorzieningen voor hun eigen belang optreden, en andere organisaties voor het belang van hun cliënten. Zowel bijstandsorganisaties als gehandicaptenvoorzieningen komen op voor hun cliënten en voor hun gasten.

Deze hele verandering zal veel tijd vragen. Zoals altijd zullen er 10 procent pioniers zijn, 10 procent die weigeren en 80 procent volgers. Laten we ervoor zorgen dat die 10 procent pioniers het voorbeeld volgen. Laten we daarop inzetten, net zoals de minister, die de opdracht aan de koepels geeft.

**De voorzitter:** Mevrouw Saeys heeft het woord.

**Freya Saeys (Open Vld):** Voorzitter, het klopt dat de omschakeling naar die persoonsvolgende financiering met heel wat onzekerheid gepaard gaat. Men had het over langer lopende contracten, maar die overeenkomsten hebben ook betrekking op andere zaken, namelijk de manieren waarop de voorzieningen zouden worden gefinancierd. Dat impliceert eigenlijk dat personen met een

handicap worden verplicht te kiezen voor een persoonsvolgende financiering op basis van een voucher. Het lijkt me de bedoeling van persoonsvolgende financiering te zijn dat mensen in alle vrijheid hun zorg kunnen kiezen. Minister, hoe gaat u ervoor zorgen dat men ter zake niet aan vrijheid inboet?

**De voorzitter:** Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

**Elke Van den Brandt (Groen):** De hele filosofie van de transitie is dat mensen, of ze nu een handicap hebben of niet, zelf mogen kiezen waar ze wonen, met wie ze wonen, wanneer ze naar buiten gaan, hoe ze naar buiten gaan. Mensen krijgen dus zelf die regie en krijgen daartoe dus een budget.

Minister, wat dat budget betreft, hebt u er al voor gekozen om het inschalen van mensen te laten doen door de instellingen, door de voorzieningen zelf. Het zou immers pragmatisch niet haalbaar zijn – lees: budgettair niet haalbaar – om dat te laten doen door een onafhankelijke organisatie. Dat is één zaak. Dat is op zich misschien verontrustend. Nu krijg je echter ook signalen dat die instellingen, omdat ze zelf onzeker zijn over hun leefbaarheid, mensen daadwerkelijk onder druk zetten om met een voucher te werken of een langdurig contract aan te gaan. Als we dat allemaal laten gebeuren, dan gaan we inderdaad die keuzevrijheid totaal ondermijnen en is de transitie eigenlijk een oefening voor niets geweest. Dat mag niet gebeuren.

Mijn vraag aan u is: begeleid de instellingen, geef hun zekerheid over hun toekomst, begeleid hen in hoe ze correct met hun bewoners en hun gebruikers kunnen communiceren en een contract kunnen afsluiten. Informeer personen met een handicap duidelijk en correct over hun rechten, niet enkel op de infodagen die allemaal volzet zijn, maar op een brede manier. Maar vooral, u hebt de bijstandsorganisaties, de organisaties die de mensen moeten bijstaan bij het beheren van dat budget, om budgettaire redenen niet willen erkennen. Erken die twee bijstandsorganisaties die willen werken, die aan de slag willen gaan, zodat zij de taak op zich kunnen nemen om mensen effectief bij te staan in die transitie en in die keuze.

**De voorzitter:** Mevrouw Van der Vloet heeft het woord.

**Tine van der Vloet (N-VA):** Duidelijkheid is inderdaad heel belangrijk. We zijn we het er allemaal over eens dat er duidelijkheid in de communicatie moet zijn. Als het echter contracten over meerdere jaren betreft, dan ben ik daar op zich niet tegen. Elk jaar een nieuw contract afsluiten zou een administratieve rompslomp met zich meebrengen. Daar is niemand van ons voorstander van. We willen naar administratieve vereenvoudiging. Een contract over meerdere jaren kan voor ons. Er zijn wel heel wat voorwaarden aan verbonden. Er moet zeker en vast een korte opzegtermijn in staan, zodat de mensen de keuzevrijheid blijven houden, zodat ze op korte termijn kunnen verhuizen naar waar ze willen, zodat ze de regie in eigen handen houden. Ook moet de keuze bestaan dat men zowel met voucher als cash naar de voorziening kan gaan. Die voorwaarden moeten beide worden opgenomen in dat contract. Mijn bijkomende vraag is: zal de minister een eenvoudige en flexibele omschakeling met korte opzegtermijn opnemen in de reglementering?

**Minister Jo Vandeuren:** Veel zaken die zijn gezegd, kan ik absoluut onderschrijven. Mijn benadering is dat we in het Raadgevend Comité, waarin alle partijen aanwezig zijn, moeten kijken hoe we dat soort signalen ernstig kunnen nemen en hoe we daarop reageren. Als ik het verslag van het bewuste Raadgevend Comité lees, zie ik zeer duidelijk dat de betrokken vertegenwoordiger van de koepel heeft gezegd: geef mij de signalen waarover het gaat, en wij zullen met die voorzieningen contact opnemen om te kijken hoe we daar desgevallend kunnen overtuigen om daar op een correcte manier mee om te gaan als die signalen juist blijken te zijn.

Wij moeten inderdaad behoorlijk informeren. De campagnes zijn bezig. Het is niet omdat de eerste sessie volzet is dat we niet zullen blijven informeren. Wij zullen moeten zorgen dat de signalen van organisaties op het terrein worden opgepikt en dat daar op een goede manier op wordt gereageerd en mee wordt omgegaan. Uiteraard, als in het Raadgevend Comité zou blijken dat het nodig is dat er klare, heldere richtlijnen moeten zijn omdat er anders op het terrein een aantal ongewenste effecten zijn, dan moeten we daarmee omgaan. Het Raadgevend Comité is de plaats waar we dat bespreken, waarin de partijen, gebruikersvertegenwoordigers, voorzieningen, enzovoort, aanwezig zijn om te kijken hoe ze daarmee willen omgaan. Dat gebeurt trouwens op basis van de baseline van het Vlaamse regeerakkoord, waarin we vertrouwen geven. We moeten niet op elk fenomeen onmiddellijk reageren door te zeggen dat we er een hele batterij regels op gaan zetten.

Ik denk dat het verstandig is om te kijken naar het Raadgevend Comité en het te vragen: neem jullie taak op, neem de signalen ernstig, engageer jullie om met de betrokkenen te overleggen indien dat nodig is. Als jullie van oordeel zijn dat dat niet anders te remediëren valt dan met echte strakke regels, dan moeten jullie uiteraard op dat vlak jullie verantwoordelijkheid nemen. Wij gaan die transitie, die nog jaren zal duren qua mentaliteit, qua positionering, qua inzicht, echter niet kunnen doorzetten als we niet vertrekken vanuit dat overleg en die transparantie, die betrokkenheid en dat draagvlak. Ik ga daarop blijven inzetten. Nogmaals, indien zou blijken dat we daar anders op moeten reageren, moeten we dat doen, maar wat ik nu hoor, is dat men nu echt wel bereid is om de verantwoordelijkheden zelf op te nemen.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Minister, u wentelt uw verantwoordelijkheid af op het Raadgevend Comité, op voorzieningen, enzovoort. Wat nodig is, is een glasheldere communicatie van u dat er geen voorafname kan zijn op de keuzevrijheid die in deze hervorming zit. Dat had u kunnen doen vandaag. U doet dat niet. Daarmee ondergraaft u het draagvlak voor uw eigen hervorming.

Minister, het doet mij denken aan een tv-programma. Ik wil u geruststellen: het is niet Temptation Island. Maar als we hier naar de mol zouden moeten zoeken, dan heb ik hem gevonden. Minister, stop met mollen en geef mensen met een handicap alstublieft de garantie dat ze de zorg zullen hebben die ze nodig hebben, op de manier die zij willen. *(Applaus bij sp.a)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van de subsidieregeling voor 19 bovenlokale sportinfrastructuurprojecten**

**ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de vernietiging door de Raad van State van het subsidiebesluit met betrekking tot de bovenlokale sportinfrastructuur**

**De voorzitter:** De heer Poschet heeft het woord.

**Joris Poschet (CD&V):** Voorzitter, minister, collega's, vorige week heeft de Raad van State een besluit van de Vlaamse Regering vernietigd. Met dat besluit werd vorig jaar in april vastgelegd hoe 10 miljoen euro zou worden verdeeld over 65 ingediende lokale en provinciale initiatieven.

Die lokale en provinciale besturen werken aan een nieuwe sportinfrastructuur die een bovenlokale uitstraling heeft. Vlaanderen wil daarvan maximaal 30 procent mee investeren. De stad Poperinge staat helaas niet op die lijst en zegt dat dat niet klopt. Er werden negentien projecten geselecteerd, waaronder het hockeyterrein in

Leuven, het BMX-parcours in Heusden-Zolder, het G-sportdomein van de provincie in Brasschaat en het VUB-zwembad in Brussel.

Minister, wat zult u nu doen? Moeten die gemeenten hun geld nu terugbetalen, al dan niet tijdelijk?

**De voorzitter:** De heer Meremans heeft het woord.

**Marius Meremans (N-VA):** Voorzitter, zeer recent stonden de minister en ik in de regen en de modder bij de eerste steenlegging van het rugbycomplex in Dendermonde. Dat is een van de negentien projecten die worden gefinancierd, net zoals een ijspiste, een klimhal, zwembaden enzovoort. Dat is een hele boost voor het bovenlokale sportinfrastructuurnetwerk in Vlaanderen.

Zoals de heer Poschet zei, is die rangschikking gebeurd door een onafhankelijke commissie. In het diepe West-Vlaanderen was daarover enig ongenoegen. De Raad van State heeft die rangschikking vernietigd. U hebt al laten weten dat u daaraan een mouw zult weten te passen. U wilt die middelen namelijk vrijwaren zodat ze kunnen worden gebruikt.

Minister, hoe zult u te werk gaan? Wat is uw timing? Er leeft enige onrust op het terrein. Hoe zullen we dat bewerkstelligen?

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Collega's, ik dank u voor uw vraag. Het geeft mij de mogelijkheid om wat dieper in te gaan op die zaak.

Uiteraard betreur ik de vernietiging door de Raad van State. Ik wil even de procedure verduidelijken. De Vlaamse Regering heeft de projectoproep goedgekeurd. Daarin werd gezegd hoe de subsidie moest worden aangevraagd, maar ook hoe we dat zouden beoordelen. We hebben een beoordeling in twee fases gedaan: eerst moest elke provincie de projecten van binnen de provincie beoordelen. Dat was goed voor 40 procent van de totaalscore die achteraf is gegeven. Daarna was er een Vlaamse beoordelingscommissie. Daarin zat heel veel volk: het departement, het toenmalige Bloso, de Vlaamse Sportfederatie (VSF), de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) enzovoort. Als u dat wenst, kan ik daar in de repliek wat dieper op ingaan. Dat was goed voor 60 procent van de totaalscore. Door het bijeenbrengen van beide fases kreeg je een totaalscore. Per provincie werd bekeken wie er in de rangschikking zou worden opgenomen.

Dat werd aan mij overgemaakt als advies. In de beoordelingscommissie bestond er een consensus over de projecten die wij moesten subsidiëren. Het is dan ook heel juist dat de Vlaamse Regering op mijn advies die rangschikking compleet heeft overgenomen. De Vlaamse Regering heeft geoordeeld om de projecten te steunen die naar voren werden gebracht door de provinciale en Vlaamse beoordelingscommissies. De criteria lagen op voorhand vast. Ik noem er enkele: de nood van die infrastructuur, het bovenlokale karakter, de zekerheid dat het zou worden gerealiseerd. Aangezien de criteria op voorhand vastlagen, wist iedereen waaraan ze begonnen en hoe die evaluatie zou verlopen.

Poperinge dat te laag gerangschikt is en daardoor afvalt, is naar de Raad van State gegaan. De Raad van State heeft de rangschikking niet vernietigd, maar wel de besluitvorming, omdat de basis waarop de middelen werden toegekend, onvoldoende gemotiveerd is in het subsidiebesluit.

Wat kan ik doen? Ik blijf uiteraard achter het advies staan van de twee commissies, de provinciale commissie en de Vlaamse beoordelingscommissie, en dus ook achter het besluit van de Vlaamse Regering. Ik zal samen met de juristen en



Sport Vlaanderen bekijken hoe we kunnen tegemoetkomen aan de opmerkingen van de Raad van State over het gebrek aan motivering in het besluit, om op die manier ons standpunt recht te houden en de steun die we hebben toegezegd, intact te houden. Dat is de beste manier waarop ik kan reageren.

Ik kan nog niet in detail treden. We zijn volop in gesprek met de juristen. Het is allemaal niet zo eenvoudig, maar we zullen zien dat we dit op de mooiste manier kunnen oplossen.

**Joris Poschet (CD&V):** Minister, we staan allemaal achter het besluit van de Vlaamse Regering. De selectie overnemen van de commissie lijkt me een goede zaak. Het is nu van belang om goed en snel te communiceren met de betrokken partijen, de lokale en provinciale besturen, over de verdere aanpak. Ik heb in uw reactie gelezen dat het voornamelijk gaat over een technisch punt. Zult u de motivering mee overnemen – copy-paste – in de uitvoeringsbesluiten van de Vlaamse Regering?

U zegt dat er ook werd gekeken naar de snelheid van de uitvoering van de projecten. Ze moesten klaar zijn tegen 2018. Kan dit de beoordeling aantasten omdat de projecten misschien worden uitgesteld als er lang onduidelijkheid blijft?

**Marius Meremans (N-VA):** Uw antwoord neemt voor een deel de ongerustheid weg. We staan inderdaad allemaal achter de rangschikking en de projecten. Het is nu zaak om zo snel mogelijk te handelen, uiteraard correct en in overleg met uw juristen. De projecten moeten zo snel mogelijk op de rails worden gezet want een deel van het geld is al uitgegeven of wordt binnenkort uitgegeven. De facturen liggen te wachten.

**De voorzitter:** De heer Vanderjeugd heeft het woord.

**Francesco Vanderjeugd (Open Vld):** Minister, ik heb het dossier dit afgelopen weekend van nabij gevolgd. De heer Bajart heeft een vraag om uitleg ingediend en ik hoop dat het debat daar iets uitgebreider kan worden gevoerd.

U hebt dit weekend uitspraken gedaan die me als burgemeester grotendeels geruststellen. U wilt een technisch-juridische aanpassing doen om de formulering bij te schaven over wie wel en wie niet recht heeft op de subsidie. Het zou bijzonder jammer zijn dat gemeenten die de handen in elkaar hebben geslagen, met hun rug tegen de muur zouden komen te staan en centen zouden moeten teruggeven. Het is ook moeilijk om terug te geven wat al uitgegeven is. We hebben positieve ervaringen met bovenlokale sportinfrastructuur. Er wordt echt wel gebruik van gemaakt. Het is een mooi signaal vanuit Vlaanderen, maar laat ons dat absoluut behouden. Ik vertrouw erop dat u dit tot een goed einde brengt.

**De voorzitter:** De heer Moyaers heeft het woord.

**Bert Moyaers (sp.a):** Ik ben verheugd te horen dat u de Vlaamse steun intact wilt houden. Dat is een geruststelling. Hebt u enig idee hoelang het zal duren voor u een antwoord kunt geven of alle projecten hun centen kunnen behouden?

**De voorzitter:** Mijnheer Moyaers, proficiat dat u zo kort bent. Dit is de eerste keer dat u hier iets zegt, en dat al na een week, dat verdient applaus. (*Applaus*)

De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Ik sluit me aan bij de twee vraagstellers. Minister, u maakt zich sterk dat u dit zo snel mogelijk juridisch zult proberen op te lossen. Ik hoop dat dit snel duidelijk en waarheid zal worden. Dat zal de ongerustheid en onzekerheid wegnemen die er momenteel leeft bij heel wat lokale besturen.

Maar ik hoop ook dat hier lessen uit getrokken kunnen worden, namelijk dat een onvolledige communicatie serieuze gevolgen kan hebben, zelfs tot een opschorting door de Raad van State. U en de collega's hebben het aangegeven: niemand is het oneens met de beslissingen die genomen zijn, maar een onvolledige communicatie zonder motivering kan leiden tot een schorsing door de Raad van State. Dat moet in de toekomst worden voorkomen.

**Minister Philippe Muyters:** Het ging over een onvolledige motivatie, heeft de Raad van State gezegd. Kunnen we daaruit leren? Ja, we zullen daar nog meer aandacht aan schenken in de toekomst. Het belangrijkste is dat we van de procedure die we hebben vastgelegd en waarbij we rekenen op een sterk comité, zowel op Vlaams als op provinciaal niveau, een rangschikking hebben gekregen die je zonder twijfel objectief kunt noemen. Ik vind het leuk om dat te horen van alle partijen, van meerderheid en oppositie. Men staat achter de beslissing. Mocht men dat in Poperinge ook nog willen doen, dan waren we nog een stap verder. Maar goed, dat zullen we dan in Poperinge wel zien. Ze zijn vrij om dat aan te vechten. Maar ik ben blij dat ik hier van alle politieke partijen heb te horen gekregen dat men achter de rangschikking stond en de beslissing die de Vlaamse Regering toen heeft genomen. Ik denk dat dat een juiste zaak is. Ik sta daar ook nog altijd achter.

Hoe snel kan het gaan? Collega Moyaers en collega Vanderjeugd, wat mij betreft zo snel mogelijk. Ik ga wel niet over één dag ijs. Ik zal samen met juristen bekijken hoe we dit sluitend kunnen maken: hoe kunnen we ervoor zorgen dat men door de besluitvorming die we nu gaan nemen in de plaats van de vorige, niet opnieuw naar de Raad van State moet gaan? En als er toch naar de Raad van State wordt gegaan, waarvan ik hoop dat het niet meer hoeft, moeten we ervoor zorgen dat daar de besluitvorming kan standhouden. Dat vraagt even tijd, maar ik hoop het zo snel mogelijk te doen. Collega Poschet en alle collega's hebben gezegd dat we hier in een systeem zitten, de ploegen zijn bezig, de clubs zijn bezig, de gemeenten zijn bezig. Het is heel goed dat we in die bovenlokale aspecten bezig zijn, maar we moeten de termijn zo kort mogelijk houden zodat iedereen die rechtszekerheid heeft. Op dit moment is er door de vernietiging geen rechtsgrond voor subsidie. Het komt mij toe om zo snel mogelijk weer in die rechtsgrond te voorzien en die subsidie te geven aan die negentien projecten die op de lijst stonden.

**Joris Poschet (CD&V):** Dank u, minister. We kunnen betreuren dat Poperinge die stap heeft gezet, maar blijkbaar had men volgens de Raad van State wel een punt, want anders hadden ze natuurlijk de vernietiging niet uitgesproken. In elk geval blijft voor onze fractie de doelstelling duidelijk, en dat is zoveel mogelijk Vlamingen en Brusselaars zo lang mogelijk op een gezonde manier aan het sporten krijgen of houden. Ik denk dat we daar op dezelfde golflengte zitten. Dat is goed voor de mentale en de fysieke gezondheid en ook goed voor de samenhang in onze maatschappij. Minister, wij blijven u oproepen om voldoende te investeren in voldoende sportinfrastructuur, zeker in de steden en gemeenten met een grote bevolkingstoename.

**Marius Meremans (N-VA):** Ik ga voorlopig de strafexpeditie naar Poperinge uitstellen. Dat is een grapje, voor alle duidelijkheid, voor de mensen uit het diepe West-Vlaanderen. In elk geval, de wegen van God en die van de Raad van State zijn soms ondoorgrondelijk. Zoals collega Annouri zei: je kunt niet altijd in alles voorzien, want er is steeds een interpretatie van de Raad van State mogelijk.

Minister, ik heb veel vertrouwen gehoord vanuit alle partijen jegens u en de goede afloop van de zaak. Ik heb van de heer Vanderjeugd gehoord dat er veel verbondenheid is tussen de gemeenten, de clubs en de diverse gemeenten. Het Vlaams regeerakkoord indachtig: vertrouwen, verbinden, dus kunnen we nu alleen maar vooruitgaan.

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Sonja Claes aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het overleg betreffende de zogenaamd niet-toeleidbaren na de goedkeuring van de conceptnota 'Hervorming van het PWA-stelsel: naar een nieuw instrument 'Wijk-werken' binnen het Vlaamse activeringsbeleid'**

**De voorzitter:** Mevrouw Claes heeft het woord.

**Sonja Claes (CD&V):** Voorzitter, minister, collega's, de conceptnota 'Hervorming van het PWA-stelsel' is vrijdag goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De krijtlijnen van hoe een PWA'er er in 2017 zal uitzien, zijn daarmee vastgelegd. Er zal nog heel veel overleg nodig zijn met alle stakeholders, met gemeentebesturen enzovoort. U geeft dat ook aan in de conceptnota.

Wij zijn als CD&V tevreden over de goedkeuring van die conceptnota, in de eerste plaats omdat het leidt tot activering van werklozen. Dat was ook opgenomen in het regeerakkoord. We stelden vast dat mensen in een PWA-stelsel geen rechten opbouwen en heel lang in dat statuut bleven hangen.

We zijn ook tevreden met de duurtijd die de nieuwe 'Wijk-werker' zal hebben: zes maanden verlengbaar met nog eens zes maanden tot een jaar indien de VDAB dat noodzakelijk vindt. Ook de rol van de lokale besturen is cruciaal. Zij hebben het sociale netwerk. Zij kennen de mensen en de bedrijven.

Minister, wij hebben ook een zorg. Vandaag zijn er ongeveer 12.000 PWA-medewerkers. 75 procent zijn 50-plussers. 50 procent zijn 55-plussers. 50 procent is meer dan 5 jaar werkloos. Ze hebben dus een hoge leeftijd en een lange werkloosheid. Er zijn 26.000 Vlamingen die vandaag langdurig werkloos zijn en op hoge leeftijd zijn. We zijn ervan overtuigd dat u wel 7000 mensen kunt uitfilteren die een traject naar die tijdelijke werkervaring kunnen volgen, want dat is uiteindelijk de bedoeling. Maar, er zal ongetwijfeld een restgroep zijn, een restgroep van moeilijk toeleidbare mensen. Ook nu al zijn 5300 mensen niet toeleidbaar geacht. In de nota engageert u zich, samen met de minister van Sociale Economie en de minister van Welzijn, om ook voor die mensen een traject uit te werken.

Minister, ik zou graag over dit laatste uw mening kennen.

**De voorzitter:** Minister Muyters heeft het woord.

**Minister Philippe Muyters:** Ik ben eerst en vooral blij dat u tevreden bent met wat in de conceptnota naar voren is gebracht. Het gaat over een serieuze hervorming. Waar PWA vandaag voor heel veel mensen een eindpunt betekent, wordt het Wijk-werken nu een instrument dat kan worden ingeschakeld om nog meer mensen de stap te kunnen laten zetten naar het normaal economisch circuit. Ik hoop en ik ga er ook van uit dat er op die manier minder mensen zijn die moeilijk of niet toeleidbaar zijn. Dit kan een eerste stap zijn die kan worden gevolgd door andere stappen, zodat die mensen niet meer blijven vastzitten in het systeem van PWA zoals het vandaag het geval is. Dat is een belangrijk aspect.

We hebben ook afgesproken dat wie vandaag PWA'er is, zijn rechten en plichten kan bewaren. We gaan hun dus niet zeggen: nog zes maanden en trek dan je plan. Dat is niet het geval. Ze zullen worden ingekanteld in het Wijk-werken, maar in de toekomst wordt Wijk-werken een meer activerend iets.

Deel ik uw zorg? Ja, ik deel absoluut uw zorg. Kan het zijn dat er morgen mensen zijn die vandaag in de PWA terecht konden maar morgen niet in Wijk-werken terecht kunnen? Ja, dat zou kunnen. Mensen die niet het perspectief hebben om

na zes maanden, eventueel verlengbaar met zes maanden, de stap te kunnen zetten naar het normaal economisch circuit, zouden uit de boot kunnen vallen. Moeten we daar iets voor doen? Ja, in elk geval. Wat zijn de mogelijkheden? U zegt het zelf al: ze zouden naar de sociale economie kunnen of ergens in welzijn.

Kan ik als minister van Werk nog iets doen? Absoluut. In Wijk-werken zelf is bepaald dat mensen in trap vier in het W<sup>2</sup>-decreet, nog altijd kunnen worden meegenomen in Wijk-werken, zodat ook zij die start kunnen nemen.

Ik heb ook mijn twee tenders voor die mensen, en tot slot is er dat overleg met de ministers van Sociale Economie en Welzijn over wat er met die mensen kan gebeuren. Maar daar kan ik moeilijk op vooruitlopen. Mijn collega's zullen hier zeker mee aan de kar trekken om tot een oplossing te komen.

**Sonja Claes (CD&V):** Minister, ik ben heel blij dat u aangeeft dat een deel van de mensen die vandaag binnen het PWA kunnen werken en dat geld ook nodig hebben, in de toekomst misschien niet zal voldoen aan dat profiel. De cijfers geven dat ook aan, dat is het grootste knelpunt. De hervorming van het PWA is goed voor de mensen die kunnen aansluiten op het normaal economisch circuit, maar voor de rest zullen we een nieuw traject moeten bedenken.

**De voorzitter:** De heer Beenders heeft het woord.

**Rob Beenders (sp.a):** Minister, ik heb uw conceptnota met heel veel aandacht gelezen en ik moet eerlijk toegeven dat ik een beetje ontgoocheld ben. U had de afgelopen maanden een grote hervorming en vernieuwing aangekondigd, maar persoonlijk vind ik het maar een mager beestje. Zoveel hervormt u niet. Veel van de zaken die bestonden, blijven bestaan en terwijl de moeilijke groep die mevrouw Claes heeft beschreven, zou moeten worden geheroriënteerd naar bijvoorbeeld W<sup>2</sup> of sociale economie, hebt u daarvoor geen enkel engagement van uw collega-ministers. Integendeel, er zijn zelfs geen middelen voor uitgetrokken.

Ik pleit voor wat meer ambitie en ik hoop dat er nog een gedachtewisseling volgt over deze conceptnota waarbij u ons ervan kunt overtuigen dat de grote vernieuwing en hervorming echt zullen worden doorgevoerd. Ook namens sp.a zijn wij vragende partij voor die hervorming. Maar ik had er dus wel iets meer van verwacht.

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Minister, ik sluit me aan bij de bezorgdheid van mevrouw Claes en ik ben blij dat u zegt dat u die bezorgdheid ook deelt. Voor sommige mensen zal geen enkel traject van tijdelijke werkervaring leiden tot een doorstroom naar het normaal economisch circuit. Er zijn mensen die goed zaten in dat PWA-stelsel zoals we dat hebben gekend. Op dit moment is er geen onterechte bezorgdheid binnen de sector dat deze groep uit de boot dreigt te vallen. U zegt dat u zult samenwerken met de minister van Sociale Economie. Ik wil echter een heel duidelijk plan vragen van u en van uw collega bevoegd voor sociale economie, minister Homans. Op dit moment staat de sector van de sociale economie onder zware druk. U hebt vandaag een advies van de Raad van State gekregen; minister Homans een aantal weken geleden. Het is echt nodig dat hier een heel duidelijk plan en garanties komen dat die mensen niet uit de boot vallen.

**De voorzitter:** Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

**Miranda Van Eetvelde (N-VA):** We hebben intussen allemaal de conceptnota kunnen lezen. Ik vraag me alleen af of de heer Beenders dezelfde conceptnota heeft gelezen. Daarin zien we immers dat de minister beschikt over een zeer

laagdrempelig instrument dat een werkervaring zal inhouden voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Dat personen niet toelaatbaar zijn, is inderdaad een complexe problematiek, maar ik ben ervan overtuigd dat onze minister van Werk samen met de minister van Sociale Economie en de minister van Welzijn tot een gedragen akkoord zal komen.

Minister, ik heb een concrete vraag over deze conceptnota die veel personen aanbelangt. Zult u een toelichting geven in de commissie? Ik meen immers dat deze nota een breder debat nodig heeft in de commissie. *(Applaus bij de N-VA)*

**De voorzitter:** Mevrouw Talpe heeft het woord.

**Emmily Talpe (Open Vld):** Het is een goede zaak dat het PWA-stelsel wordt hervormd. In tegenstelling tot de heer Beenders vinden wij dit wel degelijk een belangrijke en ambitieuze hervorming. Het is geen werkloosheidsval maar echt een degelijk instrument om langdurig werklozen te activeren. Die beperking in de tijd en het inzetten op het versterken van de competenties zijn voor die activeringsdoelstellingen de juiste keuzes. Wij zijn natuurlijk ook niet blind voor de groep van werklozen die we met de beste wil van de wereld en met alle mogelijke ondersteuning niet of heel moeilijk zullen kunnen toeleiden naar het normaal economisch circuit.

Daarvoor hebben we inderdaad de sociale economie, maar ook het W<sup>2</sup>-decreet, waarnaar u zonet hebt verwezen. Dat decreet is nog niet in uitvoering. Minister Vandeuren heeft aangegeven dat hij daarvoor momenteel niet de middelen kan vrijmaken.

Zult u de toeleiding naar Wijk-werken tijdelijk verbreden in afwachting van dit W<sup>2</sup>-decreet?

**Minister Philippe Muyters:** Ik ben heel blij met de reactie van collega Beenders. Als een maatregel die niet langer echt activerend was en nu activerend wordt gemaakt, niet als een grote hervorming wordt gezien, als het niet langer het geval is om niet meer de taak geven aan de PWA-vzw's die vandaag bestaan, als dat geen grote hervorming is, als de VDAB-mensen niet meer detacheren naar de PWA-vzw's geen grote hervorming is, dan wil ik heel graag in de commissie horen wat voor de heer Beenders dan wel de grote hervorming is. Misschien wel het afschaffen van de PWA? Ik weet niet wat hij in dezen wenst.

In elk geval denk ik dat we allemaal dezelfde zorgen delen. De minister van Werk heeft uiteraard als job gekregen werkzoekenden toe te leiden naar het normaal economisch circuit. Voor de mensen die daar niet terechtkomen, is duidelijk bepaald dat ze ofwel kunnen terugvallen in de sociale economie, ofwel – ik denk aan de niet-toeleidbaren, de MMPP's zoals ze genoemd worden – zal ook collega Vandeuren worden ingeschakeld om de stap naar werk opnieuw mogelijk te maken, of misschien kunnen die mensen daar zelfs nooit terecht. Het is dus niet de verantwoordelijkheid van de ene wel, de andere niet. Ik neem mijn verantwoordelijkheid op, collega Talpe, ik denk dat u dat weet. We hebben twee tenders, de tender armoede en de tender intensieve begeleiding, waar we specifiek die doelgroepen die niet in eerste instantie naar het normaal economisch circuit begeleid kunnen worden, toch proberen te begeleiden en de eerste stap te zetten.

Op de vraag of ik Wijk-werken zal verbreden, is mijn antwoord ja en neen. Ik bedoel daarmee het volgende. Iedereen die zelfstandig naar zijn job kan gaan en zelfstandig kan werken – bijvoorbeeld boodschappen doen voor oudere mensen, de taken die vandaag nog door de PWA's worden uitgevoerd, en waarover ik graag met federaal collega Kris Peeters wil nagaan of we die regeling kunnen verbreden ten opzichte van vandaag –, komt in aanmerking. Het Werk-Zorg-decreet, het W<sup>2</sup>-decreet bevat een aantal trappen. Trap vier is normaal iemand die onder continu

toezicht moet werken. Mensen die wel zelfstandig kunnen werken, wil ik gerust meenemen, omdat zij in staat zijn die eerste stap te zetten, de eerste zes maanden eventueel verlengd met zes maanden, maar in een traject om binnen twee jaar naar het normaal economisch circuit te gaan. Dat is de filosofie. Van mij mogen dat gerust ook mensen zijn van wie men zich misschien in eerste instantie afvraagt of ze wel in aanmerking komen. Maar bijvoorbeeld iemand die zijn armoedeproblematiek al voor een stuk heeft bijgewerkt, komt misschien al in aanmerking om in het Wijkwerken zijn eerste stappen naar het normaal economisch circuit te zetten.

Collega Claes, ik denk dus dat ik op dat vlak mijn verantwoordelijkheid neem. Als de VDAB mensen met psychische problemen, de MMPP's, niet kan begeleiden zonder dat ze geholpen zijn, moeten ze geholpen kunnen worden in het welzijns-circuit. Er zijn mensen die effectief nooit in het normaal economisch circuit terecht kunnen en de sociale economie of een welzijnstraject nodig hebben. Daarom staat in de conceptnota juist dat ik dat samen met de collega's zal aanpakken om te zien wat we daaromtrent kunnen doen.

**Sonja Claes (CD&V):** Ik ben zeer blij met de reacties van de collega's, want PWA is voor mij alleszins een grote hervorming. Minister, er is maar één manier om het probleem op te lossen, namelijk samen met de drie ministers, want het heeft een raakvlak met die drie ministers. Daarom is het ook zo moeilijk om het echt van de grond te krijgen. Het W<sup>2</sup>-decreet zit ook op dat raakvlak.

Ik ben erg blij dat u zich mee engageert. Het ontslaat u er zeker niet van, maar het engageert u. Ik ben ook blij dat er op korte termijn een zicht kan worden gegeven op de aanpak.

Ik ga ervan uit dat de conceptnota zal worden toegelicht in de commissie. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

We gaan ervan uit dat u de nota komt toelichten en dat we dan van gedachten kunnen wisselen over deze toch wel heel belangrijke hervorming. *(Applaus bij CD&V en bij de N-VA)*

**De voorzitter:** De actuele vraag is afgehandeld.

**ACTUELE VRAAG van Annick De Ridder aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het advies van de Europese Commissie betreffende de aanleg van het Saeftinghedok**

**ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over natuurcompensaties op de Linkerscheldeoever**

**ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het negatieve advies van de Europese Commissie inzake het Saeftinghedok**

**De voorzitter:** Mevrouw De Ridder heeft het woord.

**Annick De Ridder (N-VA):** Voorzitter, minister, collega's, de ontwikkeling van de Antwerpse haven is heel belangrijk, dat staat ook met zoveel woorden in het regeerakkoord. En na een maatschappelijke kosten-batenanalyse werd volop de kaart getrokken van het Saeftinghedok.

Maar, minister, in november vorig jaar heeft de Raad van State gedeeltelijk en preventief het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) gemeend te moeten schorsen. Dat is natuurlijk geen goede zaak. Daardoor wordt de ontwikkeling on hold of op de helling gezet.

U hebt onmiddellijk gereageerd in november en ook nog eens in januari, dat u naar de Vlaamse Regering zou gaan met nieuwe plannen, met denksporen om een antwoord te bieden op die bezorgdheid van de Raad van State.

Concreet gaat het erover dat de techniek die we in Vlaanderen hanteren, namelijk proactief natuur ontwikkelen om nadien de haven te ontwikkelen, zou worden betwist. Die techniek zou niet conform de Europese regels zijn. U zou met denksporen naar de regering gaan om een antwoord te bieden op die bezorgdheid en om het dossier voortgang te laten vinden.

Inmiddels is er een nieuw feit. Vorig jaar, in de zomer al, heeft de Raad van State prejudicieel advies gevraagd aan het Hof van Justitie. Nu is er een negatief advies van de Europese Commissie: de Vlaamse techniek wordt niet aanvaard. Dit is de zoveelste slechte zaak. Het is een mokerslag voor dit dossier, dat eigenlijk geen verdere vertraging kan dulden.

Minister, welke maatregelen hebt u de afgelopen weken al genomen en welke zult u nog nemen om dit dossier, dat zo belangrijk is voor de verdere ontwikkeling van onze Antwerpse haven, weer vlot te trekken?

**De voorzitter:** De heer De Meyer heeft het woord.

**Jos De Meyer (CD&V):** Voorzitter, minister, collega's, de geschiedenis van het dossier moet ik niet meer schetsen. En onze collega heeft al gewezen op de schorsing van het GRUP door de Raad van State en op het negatieve advies van de Europese Commissie.

De ontwikkeling van de Linkerscheldeoever is in mijn parlementaire loopbaan een van de meest ontgoochelende dossiers geweest die ik heb meegemaakt. In mijn vele betogen ten aanzien van verschillende regeringen en van vele ministers, heb ik nooit gepleit tegen een normale ontwikkeling van onze haven. Ik heb wel altijd mee de bezorgdheid geuit voor de nodige evenwichten, voor rechtszekerheid, voor de mensen die in de omgeving wonen en uiteraard ook voor de land- en tuinbouwers die daar duizenden hectaren van de beste landbouwgronden van West-Europa hebben moeten opofferen.

Zowel de haven als de natuurverenigingen hebben eigenlijk elk politiek forum gebruikt om de lof te verkondigen over deze aanpak van gelijktijdige haven- en proactieve natuurontwikkeling. Men heeft zelfs de Europese commissaris van Leefmilieu naar de haven gebracht, samen met meerdere europarlementsleden. Allen hebben toen lof gezongen over dit project.

Minister, mijn wens is dat u samen met de vele mensen die mee deze procedure uitgedacht, gesteund en verdedigd hebben, ervoor zorgt dat er geen nieuwe landbouwgronden in de regio meer moeten worden opgeofferd. De rest van de vragen, over de procedure, zijn reeds gesteld door mijn collega.

**De voorzitter:** De heer Vanbesien heeft het woord.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Voorzitter, minister, collega's, het gaat over 600 à 700 miljoen euro. Dat zal de investering zijn in het nieuwe Saeftinghedok. Uiteraard wordt die niet alleen gedragen door het Vlaamse Gewest, maar ook door het Antwerps havenbedrijf. 600 tot 700 miljoen euro, dat is de investering voor meer vrachtwagens op onze wegen!

Blijkbaar is de Vlaamse Regering wat vergeten dat wij al zowat de meest filegevoelige regio van de wereld zijn, want de eerste en voornaamste impact zal zijn: meer vrachtwagens op onze wegen.

Er is een heel interessant document, minister, namelijk Visie 2050, dat is geschreven door de Vlaamse Regering. Daarin wordt een toekomstbeeld geschetst van onze economie. En wat lezen we daarin? Circulaire economie, industrie 4.0, de 'factories of the future', vlotte mobiliteit, minder afhankelijk zijn van vrachtwagens. Daar staat nergens in te lezen: nog meer containertrafiek. We weten allemaal dat dat soort economische activiteit heel veel ruimte opsoupeert en relatief gezien weinig meerwaarde en weinig jobs oplevert.

Onze oproep is dan ook om zo'n belangrijke investering van 600 à 700 miljoen euro – als het over industriële infrastructuur gaat, zal dat de grootste investering zijn van de komende jaren – in veel toekomstgerichtere sectoren te gaan investeren. U krijgt het niet gerealiseerd. U botst op allerlei problemen. Onder meer de Europese Commissie geeft nu duidelijk aan dat de natuurcompensatie niet op de juiste manier gebeurd is. U moet op zoek naar oplossingen. Hebt u een plan B, met de B van beter, dat een oplossing zou bevatten waarbij we niet overgaan tot het graven van een dok, maar tot investeringen in veel betere en toekomstgerichtere economische activiteit?

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Collega's, de procedure is geschetst. Het gaat hier over een antwoord van Europa op een prejudiciële vraag die gesteld is in het kader van een procedure die hangt voor de Raad van State. Europa zegt dat de proactieve natuur, zoals wij die al meer dan tien jaar realiseren in Antwerpen, als compensatie van de ontwikkelingen van de haven, niet de juiste aanpak is.

Het gaat over een advies. Het is nog geen definitieve uitspraak. Maar het was toch even slikken bij dit advies, omdat ik het ook niet goed begrijp. Het is al tien jaar lang dat wij die proactieve natuur jaar na jaar aan de Europese Commissie rapporteren. Zij is daar ook altijd mee akkoord gegaan. De Europese commissaris is ter plaatse geweest en vond dat wij een goed voorbeeld waren, hoe wij er proactief voor zorgen dat de natuur in een goede staat van instandhouding is, zodat de effecten van de uitbreiding van de haven op voorhand worden opgevangen. Het is een consensusmodel, dat samen met de natuurorganisaties, de haven en alle betrokken overheden is uitgewerkt, om er op die manier voor te zorgen dat de ontwikkeling van de haven ook vlot zou kunnen verlopen.

Europa zegt nu in het advies dat die proactieve aanpak niet goed is en dat we project per project moeten gaan compenseren. Het is nog geen definitieve uitspraak. Het is wat zij melden aan de Raad van State. We hebben daar uiteraard al over van gedachten gewisseld binnen de Vlaamse Regering. We zijn recent ook een aantal keer samengekomen met de bevoegde minister voor de haven, mijn collega Ben Weyts. We zijn tot de conclusie gekomen dat het beste wat we op dit moment kunnen doen, is: ons verdedigen voor de Raad van State en die proactieve natuurontwikkeling overeind houden. Het zou immers desastreuus zijn als dat verloren gaat.

Ik heb al een paar keer gezegd dat we ook andere pistes onderzocht hebben: de complexe projecten, eventueel een nooddecreet. We zijn samen met de bevoegde minister voor de haven, collega Weyts, tot de conclusie gekomen dat geen van die pistes een oplossing is op dit moment, omdat complexe projecten het dossier nog verder achteruit zouden schuiven en een nooddecreet op dit moment niet kan, omdat het ook niet de laatste piste is die je bewandelt, omdat er nog een procedure hangende is voor de Raad van State. Dat is de conclusie waar we samen toe gekomen zijn. We zullen voor de Raad van State de aanpak van proactieve natuur, op basis van alle elementen die we hebben, ook verder verdedigen.

Ik ben er ook zelf van overtuigd dat dit de beste manier van aanpak is in Vlaanderen voor de compensaties die gepaard gaan met de uitbreiding van de



haven, op een verantwoorde manier, die ook goed is voor de natuur, die zorgt voor een robuuste natuur en voor een goede staat van instandhouding. Het zou slechter zijn als je project per project apart moet gaan compenseren. Dan krijg je veel minder goede resultaten. Dat is de stand van zaken, collega's. Jammer genoeg zijn er geen andere mogelijkheden. Wij zullen dat dossier zeer goed verdedigen voor de Raad van State. Wij hopen dat het ruimtelijk uitvoeringsplan ook stand zal houden.

Mijnheer Vanbesien, ik ben een beetje verrast door uw vraag. U loopt al vooruit en u zegt: 'Alles zal wel vernietigd worden. Hebt u ergens een plan B?' Ik heb altijd begrepen dat de ontwikkeling van de haven en het RUP ter ontwikkeling van de haven van Antwerpen op een heel ruime consensus hebben kunnen rekenen, en dat iedereen de ontwikkeling van die haven belangrijk vindt. Het gaat hier om een RUP dat niet zomaar op maat van één project is geschreven, maar dat gaat over de ontwikkeling van de haven. Op dit moment gaan we ervan uit dat dat RUP op die manier verder kan worden uitgevoerd.

**Annick De Ridder (N-VA):** Minister, uw antwoord stelt mij allesbehalve gerust. Waar u in november en januari nog zei dat u de procedure ging voortzetten – waarover wij het met zijn allen eens zijn – en dat u de verdediging zou voeren voor de Raad van State, maar dat u naar alternatieve pistes ging zoeken, zegt u nu dat u dat niet gaat doen. U gaat gewoon afwachten. Dat is, voor alle duidelijkheid, voor ons geen optie. Ik hoop dat ik u verkeerd begrepen heb.

Ik wil hier vandaag iets zeer duidelijk zeggen. Wij staan voor het tweesporen-beleid. Minister Weyts doet er alles aan om binnen zijn bevoegdheden gronden aan te kopen en te onteigenen. De afdeling Maritieme Toegang heeft al tussen de 100 en 120 miljoen euro in die natuurontwikkeling geïnvesteerd. Niemand kan dat ontkennen. Maar natuurlijk verwachten wij daarvoor een heel duidelijke juridische verankering. Als wij dat blijven doen zonder dat alles in een ruimtelijke boekhouding zou geoormerkt worden als natuurontwikkeling noodzakelijk voor havenontwikkeling, dan is dat onhoudbaar.

Minister, ik vraag u dus heel nadrukkelijk opnieuw welke stappen u zult ondernemen en op welke manier u juridische duidelijkheid zult verschaffen als bevoegd minister om dit dossier uit het slop te trekken. Wachten is echt geen optie.

**Jos De Meyer (CD&V):** Minister, ik heb begrepen dat u niet alleen in persoonlijke naam spreekt maar namens de Vlaamse Regering.

Er is gekozen voor proactief natuurbesluit, en voor ruimere en grotere natuurgebieden, zodat men verschillende natuurdoelstellingen en synergiën in hetzelfde gebied kan realiseren. Dat was een uitdrukkelijke optie. Ik hoop dat u niet alleen met uw administratie dit dossier moet verdedigen, maar dat ook de haven- en natuurverenigingen, die mede deze aanpak hebben ondersteund, ten volle dit dossier op Europees niveau zullen steunen.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Minister, ik zal u wat verslagen doorsturen van de plenaire zitting van het Vlaams Parlement uit deze periode en ook van de commissie, toen we het er de laatste keer over hadden. Dan zult u begrijpen dat u niet verrast moet zijn door ons protest tegen de verdere uitbreiding van de haven op deze manier. Dat is economisch gezien echt niet de interessantste investering die wij kunnen doen. Dat zeggen wij al van in het begin.

Ik hoor wel een plan-B in wat u zegt. U zegt namelijk het volgende, en het is de eerste keer dat iemand van de regering dat zegt: "We hebben in de regering de piste van een nooddecreet bediscussieerd." Tot nu toe zei de regering altijd: "Een nooddecreet? Dat is iets voor het parlement. Dat is een decreet, dat gaan wij in de regering nooit bespreken." U zegt nu: "Wij hebben dat besproken. En we zijn

tot de conclusie gekomen dat we dat nu niet gaan doen. Want we zijn nog niet aan het einde van ons Latijn. Nu, voorlopig, is dat nog niet aan de orde.” ^

Versta: zodra de Raad van State dit zou vernietigen, is het wel aan de orde. Dan gaat u een nooddecreet installeren. Zo begrijp ik wat u zegt. Ik vraag u om uw oogkleppen af te zetten en om te zoeken naar verschillende mogelijkheden om zowel juridisch, democratisch als economisch een betere beslissing te nemen.

**De voorzitter:** De heer Van Malderen heeft het woord.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Ik hoop dat het voortzetten van de procedure bij de Raad van State in de eerste plaats is ingegeven door de onenigheid die we tussen de regeringspartijen kunnen waarnemen. Ik hoop dat die onenigheid er niet toe leidt dat we de blik afwenden van de onderliggende problematiek. Daar wil ik mij even op focussen.

Dat is met name het dreigende onevenwicht tussen lusten en lasten, tussen economische ontwikkeling en overlast. Ik wil de Vlaamse Regering in haar collegialiteit – hier staat nu minister Schauvliege maar eigenlijk had minister Weyts hier ook moeten staan – oproepen om op het terrein, heel concreet, werk te maken van die natuurcompensatie. Dat zal heel veel aan het draagvlak doen en dit soort van procedures vermijden.

We hebben het nu over natuurcompensatie. Maar er is overduidelijk ook het dossier van de mobiliteit, met name in het Waasland. Mevrouw De Ridder, het blijft toch wel heel stil als het gaat over de antwoorden van minister Weyts.

**Minister Joke Schauvliege:** Mevrouw De Ridder, misschien hebt u niet goed geluisterd, maar de wegen die we nu bewandelen en ook de conclusies met betrekking tot het opstarten van een procedure complexe projecten en dergelijke, dat is allemaal in nauwe samenspraak met de minister bevoegd voor de havens gebeurd. De minister gaat ook akkoord met de stappen die we op dit moment zetten. De alternatieven bieden geen oplossing op dit moment. Het lijkt me vooral heel belangrijk om dat hier aan te geven.

Mijnheer Vanbesien, als je op een bepaald moment wordt geconfronteerd met een schorsing en het feit dat de uitvoering van een toch wel heel belangrijk dossier en van een ruimtelijk uitvoeringsplan op de helling komen te staan, dan lijkt het me logisch dat je juridisch alle mogelijkheden onderzoekt, dat je bekijkt wat mogelijk is. Mochten we dat niet doen, dan zou men ons verwijten dat we niet alle mogelijkheden hebben bekeken. We moeten tot de vaststelling komen dat de beste garantie om dit snel uit te kunnen voeren, is de procedure voort te zetten. Op die manier kunnen we ook die proactieve natuurontwikkeling in de haven voortzetten.

Ook wij geloven dus in het verder uitvoeren van dat ruimtelijk uitvoeringsplan. We hebben ter zake zeer nauwe en goede contacten met mijn collega bevoegd voor de havens. We zitten volledig op dezelfde lijn. Alles gebeurt in samenspraak. Er zijn verslagen en rapporten van die vergaderingen. Er is dus absoluut geen onenigheid in de Vlaamse Regering ter zake.

Mijnheer Van Malderen, het is net die proactieve natuurontwikkeling die op dit moment al volop bezig is. We hadden ter zake eigenlijk al geanticipeerd en gezorgd voor die goede staat van instandhouding op het terrein. Dat heeft eigenlijk een veel beter effect dan wat de commissie nu van ons vraagt. De commissie stelt immers dat proactief zorgen voor een verbetering van de natuur, niet goed is. Ze vindt dat we moeten wachten tot we een klein projectje uitvoeren, en dan gaan compenseren. Dat is een heel andere aanpak. Het leek ons veel beter, in consensus met alle partijen, ook de natuurverenigingen, om die proactieve natuur daar te gaan ontwikkelen.

We zijn daar al tien jaar mee bezig. We rapporteren daar al tien jaar over aan de Europese Commissie. We hopen dan ook dat dit op die manier kan worden voortgezet. Het is de enige juiste manier in Vlaanderen op die plaats om die natuurcompensaties te realiseren, in acht nemend wat er in het verleden allemaal is gerealiseerd op dat terrein. Dat is het beste dat we kunnen doen in dit dossier.

**Annick De Ridder (N-VA):** Minister, is het Natuurdecreet aangepast? Is dat werk opgeleverd? Licht dat klaar?

Ik zou toch een oproep willen doen om snel het gezonde boerenverstand te laten primeren. Voor alle duidelijkheid, in dit dossier bedoel ik dat dan zeer figuurlijk. De voltallige havengemeenschap kijkt naar u.

U bent bevoegd voor Natuur, Landbouw en Ruimtelijke Ordening. U hebt dus alle tools in handen om een oplossing te bieden. Gebruik die tools dan ook. U hoeft van mij heus niet toe te geven dat er in het verleden fouten zijn gemaakt in het dossier. Het enige dat we van u verwachten, is een oplossing. Afwachten is geen optie. Ik vraag u met aandrang om de nodige juridische zekerheid te verschaffen. Als bevoegd minister kunt u die zekerheid verschaffen. *(Applaus bij de N-VA)*

**Jos De Meyer (CD&V):** Minister, de haven kijkt naar u, maar het Waasland kijkt ook naar u. Die twee hoeven niet tegenstrijdig te zijn. Het Waasland is niet tegen een verdere ontwikkeling van de haven, maar dat moet op een evenwichtige manier gebeuren. Daarbij is de mobiliteit, waarvoor minister Weyts verantwoordelijk is, uiteraard een heel belangrijk dossier. Onze collega van sp.a had het over inzetten op natuur. Ik denk dat ook de terreinbeheerders vandaag reeds een grote verantwoordelijkheid hebben.

Minister, ik wil in eigen naam alleen nog eventjes het volgende onderstrepen. De land- en tuinbouwers hebben reeds viermaal gronden opgeofferd: voor de havenontwikkeling, voor de uitdieping van de Schelde, voor natuurgebieden die waren ontstaan op opgespoten gronden die decennialang hebben liggen wachten op ontwikkeling, en voor proactieve natuur. Ik denk dat het op dat vlak voldoende is geweest.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Minister, u zegt dat het toch normaal is dat we alle mogelijkheden bekijken en dat we ook al eens een nooddecreet bekijken. Het is dus volgens u normaal dat we al op voorhand gaan denken: in het geval we juridisch in het ongelijk zouden worden gesteld, gaan we gewoon kort door de bocht, vatten we het parlement en doen toch onze zin. Ik vind dat niet zo normaal. Ik, als parlements lid en als democraat, hoop wél dat regels enige zin hebben. Ik geloof wél dat we ons als parlement niet moeten laten gebruiken om de fouten die een regering maakt, of de projecten die ze er niet door krijgt, er dan toch maar langs een achterdeur door te sluiten. Als u zegt: er was hier toch altijd consensus over, dan moet u eens luisteren naar maatschappelijke en academische stemmen. Ik spreek onder meer over Geert Noels, die zegt dat deze investering dwaas is, dat er veel te weinig jobs en return op de investering mee zullen worden gerealiseerd. Ik refereer naar professor Winkelmans, die zegt dat de bestaande oververzadiging van de snelwegen in het Waasland en in het Antwerpse zal worden versterkt. Ik verwijs naar landbouwers enzovoort. U overschat zwaar de maatschappelijke consensus daarover. Ik doe ten derden male mijn oproep om breder te kijken en ook andere pistes van oplossingen te zoeken.

**De voorzitter:** De actuele vragen zijn afgehandeld.

## **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.59 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.09 uur.*

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Colombia inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door gezinsleden van het diplomatiek en consulair personeel, ondertekend te Bogota op 25 augustus 2015**

**– 619 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

### **Algemene bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Colombia inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door gezinsleden van het diplomatiek en consulair personeel, ondertekend te Bogota op 25 augustus 2015.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 619/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië**

**– 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

### **Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië.

Dit voorstel van resolutie werd door de commissie verworpen.

Bij mails van 7 maart 2016 hebben mevrouw Tine Soens, mevrouw Güler Turan en de heer Wouter Vanbesien verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 77, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking.

De volksvertegenwoordigers die voorstander zijn van het aanvatten van de bespreking, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

De bespreking wordt aangevat.

Dames en heren, ik stel voor de bespreking samen te voegen met de bespreking van het voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië – 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio – 654 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

### **Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde zijn de voorstellen van resolutie van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië en van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio.

De bespreking is geopend.

De heer Van Esbroeck, verslaggever, heeft het woord.

**Jan Van Esbroeck (N-VA):** Voorzitter, collega's, ik zal samen met mevrouw Turan het verslag brengen. We hebben het verslag opgedeeld in twee delen. We gaan elk ons deel brengen.

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 16 februari 2016 in samenhang het voorstel van resolutie van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië en het voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio. Het laatstgenoemde voorstel werd als basis voor de bespreking genomen.

Eerst was er een proceduredebat. Ook dat wil ik graag toelichten.

Het voorstel van resolutie van Tine Soens werd ingediend op 6 januari 2016. Bij motie van orde werd in de plenaire vergadering van diezelfde datum om de spoedbehandeling ervan verzocht. De plenaire vergadering heeft het verzoek tot spoedbehandeling verworpen en het voorstel bijgevolg verwezen naar de commissie Buitenlands Beleid. Het voorstel werd op de commissieagenda's van 26 januari en 2 februari geplaatst, maar de behandeling ervan werd telkens verdaagd op vraag van de meerderheid.

De voorzitter merkt op dat hij niet gelukkig is met die gang van zaken, maar dat hij het reglement strikt moet toepassen. Artikel 26, punt 4, van het Reglement

van het Vlaams Parlement bepaalt enkel wanneer voorstellen op de agenda moeten worden geplaatst, maar niet wanneer ze effectief moeten worden behandeld. Met het oog op een eventuele verduidelijking van het reglement op dat vlak, heeft hij dit voorbeeld aangekaart bij de voorzitter van het Vlaams Parlement, die de parlementaire diensten daarover een advies zal vragen.

Het voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire wordt ingediend en rondgedeeld tijdens de commissievergadering op 16 februari 2016. De commissie beslist in consensus dit voorstel van resolutie aan de agenda toe te voegen en het bijgevolg samen te behandelen met het voorstel van resolutie van Tine Soens en konsoorten dat opnieuw op de agenda staat.

Tine Soens vindt het voor de hand liggend dat haar voorstel als basistekst wordt genomen. Karim Van Overmeire repliceert met het argument van sp.a tijdens de vorige legislaturen dat het beter is de breedst gedragen tekst als basis te nemen. Bovendien noemt hij de tekst van de meerderheid niet lang en zeer helder.

De optie om het voorstel van resolutie van Tine Soens en konsoorten als basis voor de bespreking te nemen, wordt verworpen met drie stemmen voor en acht stemmen tegen. De optie om het voorstel van resolutie van Karim van Overmeire en konsoorten als basis voor de bespreking te nemen, wordt aangenomen met acht stemmen voor en drie stemmen tegen.

Ik ga over tot de toelichting van het voorstel van resolutie van Tine Soens betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië.

Tine Soens licht toe dat de rol van Saoedi-Arabië in het extremisme bij ons, de relaties met bedenkelijke groeperingen in Syrië en de mensenrechtenschendingen, het voor de indieners onaanvaardbaar maken dat ons land verder wapens levert aan Saoedi-Arabië. Voor de indieners mogen economische belangen nooit primeren op de strijd tegen extremisme, op mensenrechten of op vrede en stabiliteit.

Met dit voorstel van resolutie vragen de indieners dat Saoedi-Arabië aan een onholdlijst wordt toegevoegd, ten eerste wegens de mensenrechtensituatie in dat land zelf, ten tweede wegens de oorlog in Jemen en ten derde wegens de rol die Saoedi-Arabië speelt in het verspreiden van een radicale, jihadistische en salafistische islam.

Bij de bespreking van het jaarverslag Wapenhandel 2014 in de commissie enkele weken geleden heeft de spreker al gesteld dat handel in strategische goederen of wapenhandel een belangrijk onderdeel en een van de belangrijkste instrumenten van het Vlaamse buitenlandse beleid is. Uit de wijze waarop een overheid met die bevoegdheid omgaat, kan men afmeten of die al dan niet een partner is met zin voor verantwoordelijkheid. Misschien nog meer dan ontwikkelingssamenwerking is het beleid inzake de in-, uit- en doorvoer van strategische goederen een graadmeter of het de regering menens is met vrede, veiligheid, mensenrechten en duurzame ontwikkeling.

Indien er nu een aanvraag komt voor uitvoer naar Saoedi-Arabië, dan wordt die kritisch bekeken. In de huidige omstandigheden zou het zeer onwaarschijnlijk zijn dat er een vergunning zou komen. De indieners stellen de vraag waarom een onholdmaatregel voor Saoedi-Arabië dan niet kan.

Tine Soens vraagt de meerderheidspartijen haar voorstel van resolutie aan te nemen.

Ik ga over tot de toelichting van het voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio.

Karim Van Overmeire denkt dat de meerderheid vele van de bekommernissen deelt die net door de oppositie werden geformuleerd. Als men het rationeel moet bekijken, moet men ook kijken wat de juridische basis is of niet is. Het meerderheidsvoorstel wijst op het bredere kader.

De vele conflicten hebben geleid tot een catastrofaal grote schade aan de politieke en economische ontwikkeling, aan essentiële infrastructuur en aan de demografische samenhang in de regio. Zij brengen risico's voor onze veiligheid mee en bedreigen onze belangen. Zij hebben ook gezorgd voor een ernstige humanitaire crisis en een grootschalige vluchtelingenstroom.

Het is dus zaak de export van strategische producten naar het Midden-Oosten met de grootste zorgvuldigheid te bekijken, om te verhinderen dat die producten zouden bijdragen tot een verdere escalatie van al die bestaande conflicten en dat ze zouden kunnen worden gebruikt door terroristische organisaties of voor onderdrukking van de eigen bevolking.

De heer Van Overmeire gaat verder. Of men dat nu graag heeft of niet, de realiteit is dat Saoedi-Arabië vandaag nu eenmaal een belangrijke politieke en economische speler is in het Midden-Oosten, en een belangrijke economische partner van Vlaanderen en Europa. Saoedi-Arabië blijft in elk geval een essentiële politieke partner om tot een coherente strategie te komen om vrede en stabiliteit in de regio te realiseren en te waarborgen. Dat is een rationele vaststelling, net zoals de vaststelling dat Iran of Rusland op dit moment essentiële spelers zijn. We leven immers niet in een ideale wereld.

De indieners beseffen heel goed – en zij vermelden ook uitdrukkelijk – dat de verspreiding van extremistische interpretaties van de islam vertrekt van organisaties die in Saoedi-Arabië, maar ook in andere Golfstaten, gevestigd zijn. De activiteiten van die organisaties staan haaks op het proces van inburgering en integratie dat wij beogen. De indieners vinden ook dat de overheden van Saoedi-Arabië en andere landen absoluut onvoldoende inspanningen leveren om die organisaties te bestrijden en te ontmantelen.

De indieners verwelkomen alle Europese initiatieven om te komen tot vrede en stabiliteit in de regio en hopen dat Saoedi-Arabië en andere landen die initiatieven ondersteunen. Zij vragen die landen om met meer daadkracht op te treden tegen organisaties die extremistische interpretaties van de islam propageren en het proces van inburgering en integratie in Vlaanderen en elders in Europa tegenwerken.

Gehoord de juridische basis waarop de minister-president handelt, verwelkomen de indieners zijn beslissing om een recente aanvraag tot exportvergunning voor strategische goederen naar Saoedi-Arabië niet toe te kennen na een gedegen individuele analyse. Het verhaal dat men probeert op te hangen dat er in Vlaanderen voortdurend leveringen zouden zijn aan die landen, klopt dus niet. In de praktijk worden er geen vergunningen toegekend.

Ten slotte vragen de indieners de Vlaamse Regering om blijvend aandacht te hebben voor het feit dat terroristische en extremistische organisaties op geen enkele manier voordeel kunnen halen uit de facilitering door de Vlaamse overheid van de economische contacten met Saoedi-Arabië en de andere Golfstaten.

Mevrouw Turan gaat verder met de rest van het verslag. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Mevrouw Turan, verslaggever, heeft het woord.

**Güler Turan (sp.a):** Ik ga verder met het verslag over de bespreking van het basisvoorstel.

Namens de CD&V-fractie vindt de heer Kennes het belangrijk dat het meerderheidsvoorstel de beslissing van de minister-president verwelkomt om een recente aanvraag tot exportvergunning niet toe te kennen na een gedegen individuele analyse van het dossier. Er wordt al lang over de onholdlijst gesproken. Dat leek een nuttig instrument omdat daarmee duidelijkheid wordt geschapen. De afgelopen weken is verduidelijkt dat daarvoor een juridische basis in het decreet ontbreekt. In die zin is het voor de heer Kennes cruciaal dat er in de tekst sprake is van een juridische verankering wat betreft landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd, maar waar mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict.

Mevrouw de Bethune wil vooreerst enkele persoonlijke bedenkingen formuleren bij de pas rondgedeelde tekst. Recent nog werden in Syrië, waar Rusland het regime van Assad militair steunt, kinderziekenhuizen gebombardeerd door Russische gevechtsvliegtuigen. Als men ziet hoe het conflict in die regio, waarmee wij ook concreet en actief verbonden zijn, evolueert en welke dubbelzinnige rol Saoedi-Arabië daarbij speelt, moeten wij ons afvragen wat de rol van België en Vlaanderen daarbij is. Zij vraagt zich af waarom het niet raadzaam is ons volledig te onthouden van welke participatie ook aan dit militair conflict en enkel nog humanitair op te treden voor de burgerbevolking die erg wordt geraakt. Wij staan niet aan het stuur van de operaties in de regio en de situatie ter plaatse is te complex, ook voor onze hoogste politieke besluitvormers.

Voorts heeft zij nog enkele bedenkingen over de tekst zelf. Ten eerste suggereert zij om in het opschrift ook Saoedi-Arabië bij naam te noemen omdat dat land de focus is van de tekst, op slechts de eerste paragraaf na die ook andere landen van het Midden-Oosten vermeldt, en omdat uit rapporten van internationale organisaties en ngo's onder meer blijkt dat Saoedi-Arabië in 2014 voor 81 miljard dollar wapens heeft geïmporteerd, dat is 30 percent van zijn overheidsuitgaven.

Een tweede constructieve inhoudelijke opmerking betreft de verwijzing naar de mensenrechten. Ten derde is de spreker ook tevreden met de beslissing van de minister-president om de recent aangevraagde vergunning niet toe te staan. Er moet volgens haar wel een decretale basis komen voor al dan niet tijdelijke handelsbeperkende maatregelen ten aanzien van landen in een conflictsituatie. Zij staat achter de visie van de onholdlijst die decretaal verankerd moet worden om geen discretionaire bevoegdheid te geven aan een politiek verantwoordelijke, hoe bekwaam, correct en oprecht die persoon of administratie ook moge zijn.

Vervolgens nuanceert de spreker dat zij het niet eens is met de indieners dat eenzijdige Vlaamse maatregelen mogelijk inefficiënt zijn. Dat is contradictorisch: als we in de commissie vaak een positie met een ambitieus beleid innemen en vinden dat we internationaal kunnen wegen, moeten we als mature regio geloof hebben in eigen kunnen en mogen we op dit punt ons eigen beleid niet ondergraven, aldus de collega.

Ten slotte vindt collega Sabine de Bethune de vraag om blijvende aandacht die aan de Vlaamse Regering wordt gesteld, niet zo passend en zwak geformuleerd, omdat die a contrario suggereert dat terroristische en extremistische organisaties wel degelijk voordeel zouden halen uit de facilitering door de Vlaamse overheid van de economische contacten met Saoedi-Arabië en de andere Golfstaten.

Aangezien mede-indiener Herman De Croo verontschuldigd is, neemt voorzitter Rik Daems het woord namens de Open Vld-fractie. Hij duidt eerst zijn citering door Wouter Vanbesien. Hij heeft bij de indiening van het voorstel van resolutie van Tine Soens en anderen al meteen gezegd dat hij het er niet mee eens was, omdat dat voorstel spreekt over strategische goederen in de algemene zin. De focus in de plenaire vergadering van 6 januari jongstleden, bij welke gelegenheid



dat voorstel werd ingediend, gaat specifiek over on hold in de politieke betekenis. In enge zin gaat dat over militaire goederen en om een regime.

Het meerderheidsvoorstel heeft volgens hem een aantal aspecten die naar zijn mening beter zijn dan het oppositievoorstel. Een eerste element daarbij is het feit dat men daarin focust op militaire goederen en niet in algemene zin op strategische goederen. Een tweede element is dat de scope niet beperkt blijft tot Saoedi-Arabië, maar verbreed wordt naar de Golfstaten. Een derde fundamenteel element is de discussie over de noodzaak van een decretale verankering om een algemene verbodsmaatregel voor militaire uitvoer uit te vaardigen vanuit de Vlaamse Regering.

In het kader van de evaluatie van het Wapendecreet, die op de agenda komt, zegt het meerderheidsvoorstel dat er tussen enerzijds het individueel beslissen over dossiers en anderzijds het aansluiten bij een internationaal embargo een derde weg moet mogelijk zijn, waarbij men een tijdelijke handelsbelemmerende maatregel voor militaire goederen naar een specifiek regime moet kunnen opleggen. Voor Rik Daems mag dat on hold of wat anders genoemd worden.

Een volgende bedenking van Rik Daems, ingaand op een opmerking van Sabine de Bethune, betreft de nadruk van het meerderheidsvoorstel op Saoedi-Arabië. Dat land gaf aanleiding tot het voorstel, maar op enkele weken tijd is dit verhaal heel wat breder geworden, bijvoorbeeld door het wegvallen van het embargo voor Iran. Hij is het verder niet eens met Sabine de Bethune dat dit meerderheidsvoorstel de eigen geloofwaardigheid zou ondergraven.

Vervolgens haalt Rik Daems de moeilijkheid aan om hierover binnen de Belgische context tot een gezamenlijk standpunt te komen. Rik Daems besluit dat in de tekst van de meerderheidsfracties elke fractie voor zich misschien bepaalde woorden anders zou geplaatst hebben, maar dat het voorstel een gezamenlijk initiatief is waar elke fractie ook blijft achter staan.

Tine Soens heeft namens de sp.a-fractie nog enkele opmerkingen over het meerderheidsvoorstel. Zij vindt dat er wel een juridische basis is voor het onholdbeleid.

Tot slot heeft zij een opmerking over het onholdbeleid en het voornemen dat decretaal te verankeren. Dat is mooi, maar daarvoor dient een voorstel van resolutie niet. Men zou dat beter gewoon doen. Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien hebben dat werk al voor de meerderheid gedaan door de indiening op 16 februari van het voorstel van decreet houdende wijziging van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012, wat de onholdlijst betreft. Bij deze vraagt Tine Soens alvast om dat voorstel van decreet binnen 20 werkdagen te agenderen.

Wouter Vanbesien sluit zich namens de Groenfractie aan bij Tine Soens en vraagt ook steun voor het pas ingediende voorstel van decreet. Hij heeft ook een vraag aan Karim Van Overmeire om verduidelijking over de inhoud van het meerderheidsvoorstel, meer bepaald het "voornemen om, bij de reeds geplande evaluatie en optimalisatie van het Wapenhandeldecreet, bijzondere aandacht te besteden" aan puntje, puntje, puntje. Dat 'voornemen' vindt hij al behoorlijk zwak uitgedrukt, men zou beter gewoon zeggen dat men dat zal doen. Maar wat betekent specifiek, "bijzondere aandacht besteden"?

Karim Van Overmeire antwoordt dat iedereen in dit debat zijn standpunten maar eindeloos blijft herhalen. Naar zijn mening leveren de meerderheidsfracties goed werk in die zin dat zij er zich van bewust zijn dat men met landen als Saoedi-Arabië een probleem heeft, ook al is er geen embargo. Tine Soens werpt op dat er toen toch ook een onholdbeleid was ten aanzien van Syrië. Karim Van Overmeire

vervolgt dat er nu geen export is en in werkelijkheid dus ook geen probleem, want de minister-president wil dat soort goederen niet exporteren naar Saoedi-Arabië.

Wat betreft de vraag of Saoedi-Arabië bij naam in het opschrift van de resolutie moet worden vermeld, pleit Karim Van Overmeire voor het behoud van het huidige opschrift.

Voorts vindt Karim Van Overmeire de 'blijvende aandacht' in de vraag aan de Vlaamse Regering een goede formulering, want het gaat daar niet alleen over handel in wapens of strategische goederen, maar over *élk* economisch contact waarbij de Vlaamse overheid een faciliterende rol speelt. Voor elk economisch contact moet worden gecheckt of men met bonafide structuren of organisaties te maken heeft. Ten slotte stelt Karim Van Overmeire dat het meerderheidsvoorstel veel verder gaat dan wat de oppositie vraagt, hoewel die het nooit voldoende zal vinden.

Het voorstel van resolutie van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio wordt aangenomen met 8 stemmen voor bij 3 stemmen tegen. Het voorstel van resolutie van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië wordt ten slotte verworpen met 3 stemmen voor bij 8 stemmen tegen. (*Applaus*)

**De voorzitter:** Mevrouw Soens heeft het woord.

**Tine Soens (sp-a):** Collega's, intussen twee maanden geleden heb ik in de plenaire vergadering gevraagd om de resolutie van mijn collega's Vanbesien en Turan en mezelf met spoed te behandelen. De meerderheid verwierp toen de vraag voor spoedbehandeling terwijl het die dag tijdens de actuele vragen heel erg duidelijk was dat er een meerderheid te vinden was om de wapenhandel met Saoedi-Arabië on hold te zetten.

Bijna twee maanden hebben de regeringspartijen nodig gehad om zelf met een resolutie op de proppen te komen en hoewel ons voorstel van resolutie een aantal keren op de agenda van de commissie werd geplaatst, werd de behandeling ervan telkens door de meerderheid uitgesteld omdat ze geen overeenstemming vonden. Open Vld en CD&V hadden zich in de pers en toen in de plenaire vergadering al openlijk uitgesproken voor een onholdbeleid ten opzichte van Saoedi-Arabië.

Voor ons is het nochtans al meer dan twee maanden duidelijk: de rol van Saoedi-Arabië in extremisme bij ons, hun relaties met bedenkelijke groeperingen in Syrië en de mensenrechtenschendingen maken het voor ons onaanvaardbaar dat ons land wapens levert aan Saoedi-Arabië. We mogen geen handel drijven met landen die in oorlog zijn of die een duidelijk faciliterende rol spelen in een conflict, noch aan landen die de mensenrechten systematisch schenden. Economische belangen mogen voor ons nooit primeren op de strijd tegen extremisme, op mensenrechten en op vrede en stabiliteit.

Waarom vragen wij met dit voorstel van resolutie dat de wapenhandel met Saoedi-Arabië on hold wordt gezet? Ten eerste is er de mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië zelf. De directe aanleiding van dit voorstel van resolutie was de executie van 47 mensen begin dit jaar in Saoedi-Arabië. Die massale executie is echter maar het topje van de ijsberg. In 2015 werden er in Saoedi-Arabië meer dan 150 mensen geëxecuteerd. Daarnaast vervolgt Saoedi-Arabië ook stelselmatig politieke dissidenten. Ook de manier waarop het land omgaat met vrouwenrechten en met foltering en marteling kwamen al aan bod.

Ten tweede woedt er sinds begin vorig jaar een hevige oorlog in Jemen. In maart besloot Saoedi-Arabië bombardementen uit te voeren op de rebellen, en krijgt

daarbij steun van een Arabische coalitie met onder andere Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. Mensenrechtenorganisaties hebben al meermaals gewezen op de veelvuldige en systematische schendingen van de mensenrechten in Saoedi-Arabië zelf maar ook op de schendingen van het internationaal humanitair recht in bijvoorbeeld Jemen waar de Saoedi's vaak geen onderscheid maken tussen burgers en strijders en waar ook ziekenhuizen worden gebombardeerd en clustermunitie wordt gebruikt.

In talloze conflicten komt Saoedi-Arabië steeds opnieuw terug als financierder en leverancier van militaire steun, tot in Syrië vandaag.

Ten derde speelt Saoedi-Arabië een rol in het verspreiden van een radicale jihadistische salafistische islam. De steun vanuit het land voor salafistische ideeën vormt een grote uitdaging voor onze veiligheidsdiensten. Als we de strijd tegen radicalisering en terreur serieus nemen, kunnen we niet om de rol van de Saoedi's heen.

Handel in strategische goederen is een belangrijk onderdeel van het Vlaams buitenlands beleid. Het is een van de belangrijkste instrumenten die Vlaanderen in handen heeft wanneer het gaat over buitenlands beleid. In de beleidsnota van de minister-president staan er grote woorden over mensenrechten in het Vlaams buitenlands beleid en over hoe deze Vlaamse Regering wil bijdragen tot een meer democratisch en vreedzaam internationaal wereldsysteem, en dat ze een verantwoord en verantwoordelijk vergunningsbeleid voor handel in strategische goederen wil. Dat zijn mooie woorden waar sp.a achter kan staan, maar helaas weigert deze regering en weigert deze meerderheid deze woorden om te zetten in daden als het erop aankomt.

Collega's, laat u niet misleiden door de titel van het voorstel van resolutie van de meerderheid. Het is niet omdat er in de titel staat dat het over de handel in strategische goederen naar de regio's in het Midden-Oosten gaat, dat het daar ook effectief over gaat. Want het voorstel van resolutie vraagt aan de Vlaamse Regering maar één ding, en ik citeer uit het verslag: "Ten slotte vragen de indieners de Vlaamse Regering om blijvend aandacht te hebben voor het feit dat terroristische en extremistische organisaties op geen enkele manier voordeel kunnen halen uit facilitering door de Vlaamse overheid van de economische contacten met Saoedi-Arabië en de andere Golfstaten." Dat is er eigenlijk toch een beetje mee lachen, niet?

Ten eerste ging de wapenlevering die begin dit jaar werd geweigerd niet over een levering aan een terroristische of extremistische organisatie, het ging over een levering aan de nationale garde, aan het leger van Saoedi-Arabië, aan het regime zelf. Volgens de meerderheid zou een dergelijke levering via dit voorstel van resolutie wel mogelijk moeten zijn.

Ten tweede staat er ook als overweging dat eenzijdige Vlaamse maatregelen inzake strategische goederen mogelijk inefficiënt zijn en dat het dus zaak is om maximaal in het kader van de Europese Unie op te treden. Ik wil hierbij even een lid van de meerderheid citeren uit het verslag: "Dat is contradictorisch: als we in de commissie vaak een positie met een ambitieus beleid innemen en vinden dat we internationaal kunnen wegen, moeten we als mature regio geloof hebben in het eigen kunnen en mogen we op dit punt ons beleid niet ondergraven. Andere landen nemen wel het voortouw en uiteraard zou een Europees standpunt nog de meeste slagkracht hebben." Bovendien roept de meerderheid ook nergens in het voorstel van resolutie op om Vlaanderen daarin het voortouw te laten nemen.

En ondertussen werd in het Europees Parlement een resolutie aangenomen voor een wapenembargo tegen Saoedi-Arabië. In die resolutie staat letterlijk: het Europees Parlement verzoekt de VVHV het initiatief te nemen voor een

wapenembargo van de EU tegen Saoedi-Arabië. Beste meerderheid, uw collega's hebben in het Europees Parlement blijkbaar wel het lef gehad daar resoluut voor te kiezen. Het is jammer dat de meerderheid hier niet zoveel lef heeft.

Tot slot wil ik het nog even hebben over het voornemen om het onholdbeleid decretaal te verankeren. Het is natuurlijk een mooi voornemen, maar het blijft wel vreemd om dat in een voorstel van resolutie te schrijven dat iets vraagt aan de Regering. De meerderheid had beter gewoon zelf een voorstel van decreet ingediend als ze dat onholdbeleid toch wil veranderen. Maar niet getreurd, wij hebben reeds een voorstel ingediend en ik kan er dus ook van uitgaan dat de meerderheid ons voorstel zal steunen.

Het exporteren van wapens naar een dictatoriale overheid, een overheid die systematisch mensenrechten schendt, geeft die overheid internationale legitimiteit en zuurstof om haar beleid ongewijzigd voort te zetten.

Beste collega's, beste meerderheidspartijen, ik vraag u één ding: als u het echt meent met mensenrechten, als u echt de woorden in de beleidsnota gelooft en daar ook gevolg aan wilt geven, vraag ik u ons voorstel van resolutie goed te keuren en de wapenhandel met Saoedi-Arabië on hold te zetten. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

**De voorzitter:** De heer Van Overmeire heeft het woord.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Eerst en vooral mijn dank aan de beide verslaggevers voor hun zeer uitvoerig en volledig verslag.

Daarnet kwam ik met collega's Ward Kennes en Herman De Croo tot de conclusie dat één van onze opdrachten in het parlement is om heel technische zaken op een begrijpelijke manier voor te stellen. Daar wil ik ook mee beginnen. Waarover gaat dit eigenlijk?

Met de bijzondere wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dus in 2003, werden de gewesten bevoegd om vergunningen toe te kennen voor de uit- of doorvoer van wapens. Deze bevoegdheid leidde in 2012 tot een nieuw Wapendecreet. Ik denk dat het een probleem is voor om het even wie deze bevoegdheid heeft, want die vergunningen toekennen is altijd een heikele zaak.

Het meest eenvoudige is wanneer er een internationaal embargo van kracht is. Voor de duidelijkheid: er is niet één embargolijst, er zijn drie embargolijsten. Er is de embargolijst van de Verenigde Naties, die van de Europese Unie en die van de OVSE. Als een land of een organisatie – want ook Al Qaida en dergelijke staan op die lijst – op die embargolijst staat, is de beslissing heel duidelijk en moet het dossier niet individueel worden behandeld.

We stellen nu allemaal samen vast dat in het Europese Parlement een resolutie is goedgekeurd om Saoedi-Arabië op die embargolijst te zetten. En bij mijn weten hebben alle Europese parlementsleden uit Vlaanderen dat voorstel van resolutie gesteund. Ik hoop heel hard dat Saoedi-Arabië inderdaad op de embargolijst komt, want dat zou de zaak vergemakkelijken. Het zou er ook voor zorgen dat die 28 Europese landen samen met de nodige slagkracht kunnen optreden.

Ik wil u toch één cijfer geven. Het aandeel strategische goederen in het Midden-Oosten dat uit Vlaanderen komt, is 0,2 procent. Dit zijn gegevens van de Europese Unie. Denken dat we vanuit Vlaanderen, in ons eentje, een significante wijziging in de situatie kunnen teweegbrengen door eenzijdig een embargo af te vaardigen, is wellicht iets te hoog gegrepen. Dat heeft niets te maken met een gebrek aan ambitie en alles met gezond verstand. Laten we hopen dat de 28

lidstaten van de EU in het kruitvat van het Midden-Oosten zo veel mogelijk samen optreden. De resolutie in het Europees Parlement is absoluut een stap in de goede richting.

Een embargo: heel eenvoudig. Er zijn veel andere situaties waarbij geëxporteerd wordt naar een land met een regime waar heel veel op aan te merken is inzake mensenrechten, of een land dat op de ene of de andere manier, direct of indirect, betrokken is bij een conflict – en er zijn veel gradaties –, of een land dat zelf terrorisme steunt of dat groepen herbergt die terrorisme steunen. Dat vraagt natuurlijk een zorgvuldige beoordeling.

Er valt heel veel te zeggen over Saoedi-Arabië, zeker als het over mensenrechten gaat. En dat doen we ook heel duidelijk in het voorliggende voorstel van resolutie. Er valt heel veel te zeggen over de rol van sommige groepen en clans binnen Saoedi-Arabië en hun steun aan terroristische en extremistische organisaties. En dat doen we ook. We vragen aan de Vlaamse Regering om blijvende aandacht te hebben voor het feit dat terroristische en extremistische organisaties op geen enkele manier voordeel kunnen halen uit de facilitering door de Vlaamse overheid van de economische contacten met Saoedi-Arabië en de andere Golfstaten. Het betreft dus alle economische contacten, en dat gaat veel verder dan wapens en strategische goederen.

Maar inderdaad, het is hier al gezegd, een uitsluitende focus op Saoedi-Arabië lijkt ons niet aangewezen. Als we de kaart van de regio bekijken, zien we helaas heel veel conflicten, heel veel betrokken partijen, heel veel akelige regimes. En dan rijst de vraag of we een land als Saoedi-Arabië op een zogenaamde onholdlijst kunnen zetten.

Dat komt eigenlijk neer op een eenzijdig Vlaams embargo. Daar zijn twee opmerkingen bij te maken, ten eerste een juridische. De minister-president is daarover heel duidelijk: er is geen juridische basis voor een onholdlijst in het huidige Wapendecreet.

Zelfs al spreken we over een onholdlijst, dan nog moet dossier per dossier individueel worden beoordeeld en die beoordelingen moeten juridisch worden onderbouwd. Ik kan er allerlei beschouwingen aan koppelen, maar de kernvraag is: toon me het artikel in het Wapendecreet dat over on hold gaat. Het staat er niet in. Dit voorstel van resolutie zegt: de evaluatie van het nieuwe Wapendecreet is in het vooruitzicht gesteld, dat zal gebeuren voor de zomer van 2016, dat is het moment om die situatie van naderbij te bekijken. Dit is het juridische aspect.

**Tine Soens (sp-a):** Mijnheer Van Overmeire, ik wil even ingaan op dit juridische aspect. Ik kan u het advies van een jurist van de Dienst Controle Strategische Goederen tonen waarin heel duidelijk staat dat de juridische basis er wel is. Die basis biedt rechtszekerheid aan bedrijven doordat hun op voorhand wordt gezegd dat ze niet aan een lange procedure moeten beginnen omdat de aanvraag sowieso niet wordt goedgekeurd. Ik vraag me af waarom die rechtszekerheid wel in andere dossiers aan bedrijven wordt geboden, maar blijkbaar niet in wapenhandeldossiers.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Mevrouw Soens, die stelling is ons bekend en werd ook al in de commissie behandeld. Ik vraag u om het artikel te tonen in het decreet dat over on hold handelt. Er staat geen dergelijk artikel in.

Nogmaals: het is net de oefening die we maken met dit voorstel van resolutie om het er bij de evaluatie van het nieuwe Wapendecreet in te krijgen.

Dat was het juridische aspect, maar daarnaast is er natuurlijk ook een praktisch aspect ...

**Tine Soens (sp.a):** Wij hebben ondertussen ook een voorstel van decreet ingediend om dat onholdbeleid decretaal te verankeren. Ik stel voor om dat hier anders met spoed te behandelen. Dan kunnen we daar direct een decretale basis voor creëren.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Het gebeurt niet vaak, mevrouw Soens, maar u brengt mij een beetje in de war. Een minuut geleden zegt u dat het juridisch wel kan, en nu zegt u dat u een voorstel van decreet hebt om het juridisch mogelijk te maken. Het is een van de twee, natuurlijk.

Er is ook een praktisch aspect voor die onholdlijst. Ik vind het prima dat in het Europees Parlement een resolutie is goedgekeurd om een embargo ten opzichte van Saoedi-Arabië op te leggen. De trigger daarvoor was het optreden van Saoedi-Arabië in Jemen, waar inderdaad het internationaal humanitair recht wordt geschonden. Maar Saoedi-Arabië is maar een van de tien landen in een coalitie die daar tegen de lokale rebellen optreedt. Ga je dat embargo dan ook uitbreiden naar de negen andere landen? Sommige landen, zoals Soedan, zitten daar ook met grondtroepen. Maar goed, daar is al een embargo van toepassing, dus dat is gemakkelijk. Maar je hebt ook andere landen. Ik som ze even voor u op: de Verenigde Arabische Emiraten, Bahrein, Koeweit, Katar, Jordanië, Marokko, Soedan en Egypte. Komen die dan, vanwege hun interventie in Jemen, allemaal automatisch op een onholdlijst, wat betekent dat Vlaanderen dan eenzijdig een embargo tegen al die landen instelt? Het zou ook betekenen dat als morgen een Vlaams textielbedrijf uniformen kan leveren voor – ik geef een fictief voorbeeld – de militaire academie van Marokko, wij moeten zeggen: dat kan niet, je staat op een onholdlijst, want je levert een schip en drie vliegtuigen voor de interventie in Jemen?

Dat is de discussie die je moet voeren. Ik heb het dan enkel over het conflict in Jemen. Ik kan u zo tien andere conflicten opsommen. Je moet dus heel goed weten waar je met dat onholdbeleid begint en waar je eindigt. Dat is een oefening die we moeten maken bij de evaluatie van het Wapendecreet voor de zomer.

De belangrijkste vraag, collega's, is of er ondertussen een probleem is. Worden er op dit moment massaal wapens geëxporteerd vanuit Vlaanderen naar bijvoorbeeld een land als Saoedi-Arabië? Dat is een beetje de irritatie die bij mij bestaat. Sommigen plaatsen zichzelf op de eenzame, ijle hoogte van de 'moral high ground', waar ze met grote morele principes zwaaien, en ondertussen suggereren dat binnen de meerderheidspartijen de met bloed beduimelde dollarbiljetten ritselen en dat het allemaal vulgaire wapenhandel is. De realiteit is dat er naar een land als Saoedi-Arabië al geruime tijd niet geëxporteerd wordt, en dat dat ook geldt voor een aantal andere landen.

Neem het meest recente jaarverslag, dat van 2014. Pantservoertuigen naar Mauritanië: geweigerd. Granaten voor de marine van Pakistan: geweigerd. Handvuurwapens naar de presidentiële garde van Kameroen: geweigerd. Gepantserde personeelsvoertuigen naar Saoedi-Arabië: geweigerd. Beschermende kledij naar Saoedi-Arabië, het laatste dossier: geweigerd. Maar telkens op basis van het decreet, telkens na gedegen analyse van elk individueel dossier.

**Tine Soens (sp.a):** Uitvoer van beschermende kledij naar Saoedi-Arabië, november 2014: goedgekeurd. Negatief advies voor de uitvoer van beeldvormingsmateriaal, vuurgeleidingssystemen en wapenvizieren naar Saoedi-Arabië, met de krijgsmacht als beoogde eindgebruiker. Negatief advies voor de uitvoer van wapenvizieren naar Saoedi-Arabië, met de krijgsmacht als eindgebruiker.

Er is dus wel degelijk interesse vanuit bedrijven om te exporteren naar Saoedi-Arabië. Het zou een goed signaal zijn vanuit de Vlaamse Regering om aan de bedrijven te zeggen: begin niet aan die procedure om een vergunning te vragen, het wordt toch niet goedgekeurd.

**De voorzitter:** De heer Vanbesien heeft het woord.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Ik heb ook vragen bij de kaduke argumentatie van de heer Van Overmeire.

U zegt dat er geen probleem is, mijnheer Van Overmeire, omdat we geen wapens en militair materieel naar Saoedi-Arabië gaan verscheppen. Dan is de vraag waarom dat niet gezegd mag worden. Want dat is wat u zegt: je mag dat er niet bij zeggen, je mag niet vooraf zeggen dat we dat niet gaan doen. U haalt hier nu allerlei juridische bezwaren naar boven, maar dat is betwistbaar. Wat de minister-president verschillende keren gezegd heeft, zowel hier als in de media, is dat Saoedi-Arabië een bondgenoot blijft in de strijd tegen IS.

Dat is de ware toedracht. Niet dat wij daar dan economisch verlies zouden door lijden, want die economische activiteit is er niet meer. Dat zegt u zelf. Maar wel dat we Saoedi-Arabië niet apart en alleen tegen het hoofd willen stoten want zo moedig mag Vlaanderen toch niet zijn. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Die interpretatie klopt helemaal niet. Ik geef voorbeelden. De levering van uniformen naar een bondgenoot, zoals u hem noemt, gaat niet door. De levering van pantservoertuigen gaat niet door. Het idee dat die minister-president geen enkel ethisch besef heeft, dat hij maar vergunningen tekent, dat dat maar allemaal doorgaat, klopt helemaal niet. Als het stof van uw framing gaat liggen, ziet u dat u geen enkel concreet dossier kunt hardmaken.

**Tine Soens (sp.a):** Nogmaals, datzelfde beschermingsmateriaal werd eind 2014 wel uitgevoerd naar Saoedi-Arabië, met de goedkeuring door de Vlaamse Regering. De vergunning die dit jaar werd geweigerd, was een opvolgvraag van de eerdere levering. Het feit dat het dit jaar werd geweigerd, was omwille van een mogelijke aanwending in het regionale conflict. Die pakken zijn er al. Waarom wilt u gewoon niet zeggen dat u niet wilt exporteren naar Saoedi-Arabië? Waarom wilt u Saoedi-Arabië niet op een onholdlijst plaatsen? Waarom wilt u het moeilijker maken dan het eigenlijk is?

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Dat is het probleem met deze discussie. Het is een absoluut dovemansgesprek. Ik kan tien keer herhalen dat er geen juridische basis is, en dan vraagt men de elfde keer waarom wij het toch niet willen doen. Ik heb ook in de commissie gezegd dat je eindeloos kunt doorgaan met dit dovemansgesprek. De standpunten zijn gekend, dus kom ik tot mijn conclusie.

De cruciale vraag is of je een verstandig beleid wilt voeren. Of wil je de minister-president treffen? Daarover gaat het hier. De oppositie moet haar rol spelen. Dat houdt ons scherp. Dat houdt ons zelfkritisch. Maar wij kiezen voor het eerste: een verstandig beleid voeren.

Ik lees voor wat wij ons voornemen: "dat we bij de reeds geplande evaluatie en optimalisatie van het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit bijzondere aandacht zullen besteden aan die moeilijke situatie van de export van militaire goederen en ander voor militair gebruik dienstig materiaal naar de specifieke categorie van landen waartegen geen internationaal embargo is uitgevaardigd en waar de mensenrechten op flagrante wijze worden geschonden of die betrokken zijn bij een gewapend conflict". Met alle collega's van goede wil zullen wij ons daar in de komende weken over buigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

**De voorzitter:** De heer Vanbesien heeft het woord.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Ik wil nu reageren op iets wat de heer Van Overmeire heeft gezegd.

**De voorzitter:** Stel uw vraag maar. De heer Sintobin heeft het woord.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** De heer Van Overmeire stelt het een beetje simpel voor, alsof het opzet alleen maar zou zijn om de minister-president te treffen. Dat heeft er natuurlijk absoluut niets mee te maken. Mocht het een andere minister-president zijn, dan zou onze kritiek juist dezelfde zijn. U kunt erover discussiëren of er nu al dan niet een juridische basis is voor het on hold zetten van Saoedi-Arabië, maar er zal ongetwijfeld een voorstel van decreet komen dat u gemakkelijk kunt goedkeuren.

Het gaat over het feit dat u met dit voorstel van resolutie afwijkt van de manier waarop Polen en Rusland worden aangepakt. Ik stel vast dat jullie samen met de EU de boycot ten aanzien van Rusland wel goedkeuren. Saoedi-Arabië is nog een stukje erger dan Rusland, zonder dat ik daarom de kaart trek van Rusland. Het is een feit dat Saoedi-Arabië een fundamentalistisch en barbaars regime is. Ik denk dat we het daarover allemaal eens zijn. Saoedi-Arabië is een risicofactor voor de stabiliteit en de vrede in het Midden-Oosten.

Het belangrijkste exportproduct van Saoedi-Arabië is niet de olie, maar wel het moslim- of islamextremisme. Mijnheer Van Overmeire, ik begrijp daarom niet goed waarom u niet akkoord gaat met het on hold zetten van Saoedi-Arabië. U zegt zelf dat een resolutie geen decretale basis is. U kon dat in uw voorstel van resolutie perfect hebben opgenomen, zoals de andere partijen doen. Nu pakt u Saoedi-Arabië aan met een fluwelen handschoen.

Ik weet wel dat u dit dossier op individuele basis behandelt, maar waarom wilt u in godsnaam toch handeldrijven met een schurkenstaat zoals Saoedi-Arabië?

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Collega Sintobin, uw analyse van het Saoedische regime lijkt me ongeveer de analyse te zijn die alle 124 parlementsleden hier maken. Over de inhoud gaat het dus niet. Tegen Rusland is er inderdaad een embargo uitgevaardigd door de Europese Unie. Nu werd in het Europees Parlement de oproep gelanceerd om ook Saoedi-Arabië op die embargolijst te zetten. Dat is ook gesteund door alle Vlaamse Europese parlementsleden. Ik hoop dat dat er komt, en dan heeft Vlaanderen inderdaad een juridische basis om automatisch alle vergunningen naar Saoedi-Arabië te weigeren. Dat lijkt me een heel heldere redenering. Ik zie dus echt niet in wat ik nog meer kan antwoorden dan wat ik hier net heb gezegd.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** U laat echter de mogelijkheid open om handel te drijven met Saoedi-Arabië, zelfs met dit voorstel van resolutie.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Maar wat bedoelt u met 'handeldrijven'? Dan komen we immers natuurlijk tot een andere kwestie. Men moet toch wel eens helder zijn. Gaat dit over wapens? Gaat dit over strategische goederen, in een ruimere definitie? Gaat dit over handeldrijven? Gaat dit over investeren?

Als het standpunt is dat we geen handel mogen drijven met en geen investeringen mogen aanvaarden van om het even welk land waar de mensenrechten worden geschonden, dan weet ik niet hoeveel collega's hier het lef zullen hebben om die beslissing te nemen. De consequenties daarvan zijn immers bijzonder verregaand.

**Stefaan Sintobin (Vlaams Belang):** Het dossier van de haven van Antwerpen met een firma uit Saoedi-Arabië is toch ook wel een duister dossier. Dat kon blijkbaar wel on hold worden gezet.

**De voorzitter:** De heer Vanbesien heeft het woord.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Voorzitter, ik herinner het me als de dag van gisteren. Het was 6 januari, Driekoningen, maar we stonden hier met vier:



mevrouw Soens, de heer Daems, de heer Kennes en ikzelf. Daar stond minister-president Bourgeois. Hier, aan deze kant was er eensgezindheid: aan Saoedi-Arabië zouden we geen wapens, geen militair materieel meer leveren. We hebben daar een instrument voor in Vlaanderen. Dat heet de onholdlijst, een zwarte lijst. Saoedi-Arabië zouden we daarbij opschrijven. Er waren argumenten genoeg om dat te doen. De mensen die hier stonden, gebruikten allemaal dezelfde argumenten: er zijn de zware schendingen van de mensenrechten in Saoedi-Arabië, er is de betrokkenheid bij illegale regionale oorlogen, onder meer in Jemen.

Aan de andere kant stond minister-president Bourgeois van de N-VA, en die zei: neen, we gaan dat onholdbeleid niet doen, want er is geen juridische basis en Saoedi-Arabië blijft toch een bondgenoot. Nu, zeggen dat er geen juridische basis is, is eigenlijk zeggen dat Vlaanderen in de voorbije legislatuur in de illegaliteit heeft geleefd op dat punt, dat toenmalig minister-president Peeters het allemaal niet had begrepen. Die praktijk bestond. Diverse landen stonden op die lijst, zoals Syrië, Jemen en Bahrein. Dat was zeggen dat dat allemaal niet correct was.

Ik heb later in de commissie aan de minister-president gevraagd of hij wist dat er een website van de Vlaamse overheid zelf bestond waarop die onholdlijst wordt uitgelegd en waar wordt aangegeven welke landen daarop staan. In plaats van dan te beslissen om, aangezien zo'n praktijk er toch is – en die is ook juridisch onderbouwd door diverse juristen, zoals mevrouw Soens al heeft gezegd –, toch naar dat instrument te grijpen, zei hij dat hij die onholdlijst met die andere landen dan ook zou afschaffen. Dat is van de website verdwenen. CD&V en Open Vld stonden daar dan bij en keken ernaar.

Het resultaat is dat we vandaag twee voorstellen van resolutie hebben. Er is een voorstel van sp.a en Groen, met de logische en eenvoudige vraag om Saoedi-Arabië op de onholdlijst te zetten, om er geen wapens of militair materieel meer naar te exporteren en dat ook duidelijk vooraf te zeggen. Dan heb je het voorstel van de meerderheid, dat eigenlijk is bijeengeschreven door wat ik nu even de haviken van de N-VA noem, en met lange tanden wordt gevolgd door Open Vld en een deel van CD&V. In de commissie was mevrouw de Bethune immers terecht kritisch. Ze vroeg: hoe kan je nu schrijven in een voorstel van resolutie dat een Vlaamse maatregel mogelijk inefficiënt is?

Mijnheer Van Overmeire, ik was ook heel verbaasd dat uitgerekend u, die zoveel belang hecht aan een buitenlands beleid vanuit Vlaanderen, hier komt zeggen dat Vlaanderen alleen in de wereld niets betekent, dat wij daar niets kunnen gaan doen, dat het geen enkel effect hebben als wij iets zeggen, dat, als het niet Europees gebeurt, Vlaanderen ook niets moet doen.

**De voorzitter:** De heer Diependaele heeft het woord.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Mijnheer Vanbesien en mevrouw Soens, ik ga eerlijk zijn: ik ben dit hypocriete debat beu, echt kotsbeu. Voor ons is het heel duidelijk: als je effectief een verandering in de wereld wilt, dan moet je dat met je partners doen. Zeer veel mensen hier pleiten voortdurend voor een verder doorgedreven internationale Europese samenwerking. Wij ook: wij zeggen dat, als je hier echt een verschil wilt maken, dat je dat dan samen met je Europese partners doet. Dan ga je wegen op het internationale beleid. Dan ga je echt zorgen voor verandering. Als we nu eenzijdig ons heel bescheiden deel stopzetten, dan vergroot dat, als je de economische logica volgt – wat die bedrijven natuurlijk inderdaad doen, mevrouw Soens – het belang van andere landen in die handel en verkleint dus voor hen de incentive om dat ook te gaan doen. Wij zeggen dus dat we dat samen moeten doen om er het meest op te wegen. Die logica is voor ons zeer duidelijk. Voor u blijktbaar niet, mijnheer Vanbesien, maar dat verrast me niet.

Nu komt de vraag waar ik eens een duidelijk antwoord op wil. U zegt voortdurend dat wij de Saoedi-Arabiërs stroop aan de baard willen smeren, en zo meer. Niets is minder waar. Maar goed, nu we vorige week hebben gezien wat er in Turkije is gebeurd en we al geruime tijd zien wat er gebeurt met de Koerden in Turkije, vraag ik u: als er morgen, hypothetisch, een vraag komt van een of ander textielbedrijf in Vlaanderen om te leveren aan Turkije, bijvoorbeeld om pantserkleding te leveren voor de oproerpolitie in Turkije, of waterkannonnen, of weet ik veel, gaat u die vergunning dan weigeren? We weten zeer goed wat Turkije op dit moment aan het doen is: heel grof aan het opschuiven in de richting van een dictatuur. Ik vraag aan sp.a en Groen: gaat u die vergunning weigeren? Weigert u handel in kledij of wat dan ook, met een NAVO-partner? Turkije is immers een NAVO-partner. Ik wil daar eens een zeer duidelijk antwoord op. Mijnheer Vanbesien, probeer eens te weerleggen dat dit pure hypocrisie is.

**Wouter Vanbesien (Groen):** U hebt twee zaken aangeraakt. Ik ga op beide punten in. Het eerste wat u zegt is dat we partners moeten zoeken en dat we dat niet alleen moeten doen. Alsof een eigen beslissing van Vlaanderen een partnership in de weg zou staan! Ik was pleitbezorger, ook in de plenaire vergadering ten aanzien van de minister-president, om naar Europa te gaan en te pleiten voor een Europees embargo, dat uiteraard veel meer effect zal hebben dan enkel een Vlaamse beslissing. Maar dat staat een Vlaamse beslissing op geen enkele manier in de weg! Integendeel, uw geloofwaardigheid als Vlaanderen om te pleiten voor een embargo verhoogt enorm en het is een politiek signaal. Ik neem toch aan dat we het erover eens zijn dat, als Vlaanderen iets zegt, dat ook een internationaal politiek signaal kan zijn, anders doeken we het buitenlands beleid van Vlaanderen gewoon helemaal op. Het signaal is belangrijk. Heb die fierheid om te zeggen dat als Vlaanderen iets zegt, dat iets kan betekenen in de wereld. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Het tweede argument is hetzelfde als dat van de heer Van Overmeire daarstraks: "Maar er zijn ook nog andere landen waar er een probleem is." Wel, leg dat dan ook op tafel, maar dat is geen argument om hier nu niets te doen! Wat u in dit voorstel van resolutie schrijft, samen met alle meerderheidspartijen, is dat we bij de evaluatie van het decreet bijzondere aandacht gaan besteden aan wat we precies gaan doen met de export van militaire goederen naar die specifieke landen. Dat is eigenlijk opnieuw het debat uitstellen. U hebt twee maanden geleden, toen wij gevraagd hebben om het voorstel van resolutie met spoed te behandelen, het debat uitgesteld. U hebt er twee maanden over gedaan om hier iets op tafel te leggen waar in staat dat we het nog eens uitstellen. Dat is een heel moedige positie! *(Applaus bij Groen en sp.a)*

**Matthias Diependaele (N-VA):** Dat is allemaal wel heel mooi, maar ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag: leveren we aan Turkije of niet? Dezelfde vraag geldt voor de sp.a-fractie.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Hier liggen twee voorstellen van resolutie voor. Wat u nu doet, is zeggen: we gaan niet over Saoedi-Arabië spreken zolang we niet over alle andere spreken. Ik wil dat gerust doen in de commissie, en dan niet alleen over Turkije, dan maken we de hele lijst, met wat de heer Van Overmeire daarnet zei. We zullen de hele lijst bespreken. Ik heb er geen problemen mee om als het over militaire goederen gaat – want daar gaat het over – de lijst uit te breiden. Wat u echter doet, is de aandacht proberen af te leiden omdat u beseft dat uw eigen positie op het punt van Saoedi-Arabië onverdedigbaar is.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Ik heb een opmerking en een vraag.

Er is heel wat heisa rond de zogezegde hoogdringendheid van dit dossier. Het is helemaal niet hoogdringend, want zoals het nu wordt behartigd, is het prima. Er is geen export, er is geen enkel dossier meer vertrokken. U moet nu dus niet

doen alsof elke dag telt. De huidige regelgeving, de huidige manier van werken kan misschien worden verbeterd – dat zullen we zien bij de evaluatie –, maar op dit moment vertrekken er geen goederen naar de conflictgebieden.

Ik heb ook een vraag voor u. U kunt twee dingen doen. Men kan een eenzijdig Vlaams embargo instellen. Dat is waarvoor u pleit.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Niet alleen, maar ook. Een embargo én partners zoeken.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Of men kan dossier per dossier evalueren en de context bekijken.

Hoe gaat u bepalen welke gradatie van mensenrechtenschendingen er dan zijn? Als je het jaarboek van Amnesty International bekijkt, merk je dat geen enkel land tien op tien krijgt. Welke mate van betrokkenheid bij een conflict moet er zijn om op die zwarte embargolijst, die onholdlijst te komen? Als je echt consequent bent, moet je alleen nog naar Luxemburg en Nederland exporteren. Daarbij houdt het zo ongeveer op. (*Applaus bij de N-VA*)

**Wouter Vanbesien (Groen):** Mijnheer Van Overmeire, u zegt dat we geval per geval – aanvraag per aanvraag – moeten bekijken, gerelateerd aan het land waarvoor de aanvraag bedoeld is. Wij zeggen dat er een instrument moet bestaan. Er bestond een instrument, maar het is plots illegaal verklaard, waarbij je een land contextueel bekijkt. Je bekijkt dan of het nog verantwoord is om wapens te exporteren naar dat land. Dat is context- en tijdsgebonden. Dat is het idee van een embargo.

In uw voorstel van resolutie zegt u zelf – tenzij u straks tegenstemt – dat we moeten bekijken of we in Vlaanderen een instrument moeten hebben om over een land waar geen internationaal embargo is, toch een Vlaams embargo uit te roepen. Dat heeft dan te maken met mensenrechtenschendingen daar en met betrokkenheid bij conflicten. Het zal moeten worden bekeken.

Als ik uw argumentatie hoor, bent u eigenlijk tegen dat systeem. Ik weet dus niet zo goed waarom dat in uw voorstel van resolutie staat, tenzij dat op vraag is van uw coalitiepartners, en u van “We zullen dat doen” hebt gemaakt “We zullen er bijzondere aandacht aan besteden”.

**Karim Van Overmeire (N-VA):** Er zijn gradaties tussen een algemene automatische maatregel en een louter individuele benadering. Je kunt inderdaad een soort van knipperlichtsignaal installeren.

Ik vraag u nog eens: u bent er zich toch van bewust dat, als u dat tot op de letter toepast, ongeveer alle landen van de wereld onder mensenrechtenschendingen en betrokkenheid bij een conflict zullen vallen? Dan kun je heel je export opdoeken. Daarvan bent u zich toch bewust, in uw automatisme?

**Wouter Vanbesien (Groen):** Maar, een automatisme? Ik weet niet waar u dat haalt.

Het gaat erom dat er land per land, maar dan wel over het land, onholdmaatregelen worden ingevoerd. En iedere keer dat zo’n onholdmaatregel wordt ingevoerd, zal er een evaluatie gebeuren. Dat is toch logisch?

Alleen zegt u: “Wij willen die onholdmaatregelen niet.” Wel, wij denken dat er momenten, landen en contexten zijn waarbij het gepermitteerd is – zoals het vroeger gebeurde – om die landen op de onholdlijst te zetten. Wij vragen specifiek om dat nu te doen met Saoedi-Arabië.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Mijnheer Vanbesien, het feit dat u niet wilt antwoorden op mijn hypothetische vraag, is voor mij zeer duidelijk.

**Wouter Vanbesien (Groen):** Maar ik heb u toch geantwoord?

**Matthias Diependaele (N-VA):** Mevrouw Soens, mijnheer Vanbesien, u verwijt mijn partij dat wij economische belangen hoger achten dan mensenrechtenschendingen en dergelijke en dat we daarom Saoedi-Arabië niet op de vingers tikken. Dat is het verwijt dat u maakt. Ik ontken dat. *(Opmerkingen van Wouter Vanbesien)*

U moet er hier geen Vanbesien-show van maken.

Ik ontken dat, ik ontken dat met klem. Maar ik verwijt u electorale belangen omdat u niet hetzelfde wilt doen met Turkije. De ene mensenrechtenschending is voor u duidelijk niet de andere. *(Applaus bij de N-VA)*

**Wouter Vanbesien (Groen):** U verwijt mij nu twee dingen die ik niet heb gezegd. Zo is het natuurlijk wel gemakkelijk om een debat te winnen. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck en Matthias Diependaele)*

Nee, omdat het geen debat was! Ik heb hier niet gesproken over het feit u geen onholdlijst wilt maken van Saoedi-Arabië wegens de economische belangen van onze bedrijven. Dat heb ik niet gezegd. U zegt dat ik dat heb gezegd, maar ik heb dat niet gezegd. Ik heb gezegd dat u dat niet wenst te doen omdat u in Saoedi-Arabië een politieke bondgenoot ziet in de strijd tegen IS. Dat zijn de woorden van úw minister-president. Dat is mijn verwijt. Als u op mijn verwijt wilt reageren, reageer dan op het verwijt dat ik heb gemaakt.

Wat betreft Turkije heb ik gezegd dat ik er geen probleem mee heb om in de commissie te bekijken welke andere landen hier ook onder vallen. Ik wil deze discussie aangaan, maar gebruik dit nu niet als paraplu om de discussie over Saoedi-Arabië niet te voeren.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Krijgen we dan een amendement op uw voorstel van resolutie?

**De voorzitter:** De heer Kennes heeft het woord.

**Ward Kennes (CD&V):** Voorzitter, we voeren dit debat sinds januari. We hebben het gevoerd in de commissie en vandaag komt het hier terug in de plenaire vergadering. We hebben aangekondigd in ons voorstel van resolutie dat we het debat verder willen zetten in het kader van de behandeling van de evaluatie van het Wapenhandeldecreet.

Dit is een momentopname. We hebben de voorbije weken zien gebeuren dat het denkspoor van de onholdregeling die in de vorige legislatuur was ingevoerd en waar we als partij achter stonden en staan, vandaag niet meer op de tafel ligt. Het argument is dat dit juridisch niet onderbouwd is en dat het in het Wapenhandeldecreet als figuur om mee te werken, niet voorkomt. Die discussie lijkt me op den duur redelijk steriel. We zullen op den duur hele lange discussies voeren over interpretaties en ons daarin blijven vastrijden. Dat lijkt me niet zinvol.

De afgelopen dagen is in het Europees Parlement een debat gevoerd over de situatie in Jemen. Via een amendement is er een duidelijke vraag toegevoegd aan de resolutie gericht aan mevrouw Mogherini om op Europees niveau een wapenhandels embargo in te stellen tegen Saoedi-Arabië. De vertegenwoordigers van de partijen in dit parlement hebben dit mee gesteund. Het standpunt van CD&V is daar in de stemming over dat wapenhandels embargo tegen Saoedi-Arabië heel duidelijk tot uiting gekomen: wij zijn tegen de export van wapens naar Saoedi-Arabië.

De minister-president heeft gezegd dat op dit moment met de kennis die voorligt en zoals de dossiers worden behandeld, er vanuit Vlaanderen geen wapenexport is naar Saoedi-Arabië. Dat lijkt me een heel duidelijk standpunt gedragen door de Vlaamse Regering. Dat is de effectieve situatie.

Wat vragen we in het voorstel van resolutie? De nadruk ligt op de Europese aanpak. Wat gebeurd is in het Europees Parlement, gaat de goede richting uit. We hopen dat er verder werk wordt gemaakt van dat voorstel van resolutie door de lidstaten. Er wordt ook gewezen op de evaluatie van het Wapenhandeldecreet. Dat kan de kapstok zijn om maatregelen zoals het onholdprincipe decretaal in te voeren. Dat zou betekenen dat wanneer er geen internationaal embargo is, wij als Vlaanderen toch een stap verder kunnen gaan en dat er dan geen discussie meer moet worden gevoerd of het instrument al dan niet werkbaar is, of het al dan niet bestaat. Dan hebben we een effectief decretaal verankerd instrument om verder te gaan om een wapenhandelembargo in te voeren tegen bepaalde landen wanneer we tot de vaststelling komen dat dat gewenst is.

Dit is de essentie van het debat zoals ik die vanuit mijn fractie wilde inbrengen. *(Applaus bij CD&V)*

**De voorzitter:** De heer De Croo heeft het woord.

**Herman De Croo (Open Vld):** Voorzitter, dames en heren, het is boeiend naar dit debat te luisteren in die zin dat het een van de weinige bevoegdheden is die Vlaanderen nooit heeft opgeëist. Het staat niet in de vijf grote principes van de jaren negentig. Het is Vlaanderen in de schoot geworpen uit politieke bedoeling.

Ik weet nog zeer goed dat ik in een wat langer verleden dikwijls bij wapenexport ben betrokken. Ik ben minister van Buitenlandse Handel geweest. Binnen de regering in die tijd was er een comité waar diverse ministers zoals die van Economie, Buitenlandse Zaken, Landsverdediging en Buitenlandse Handel, elk geval case by case bespraken. Er waren moeilijke gevallen. Het is niet gemakkelijk om een exportvergunning te beoordelen wanneer men op sommige vlakken een excellent product heeft.

Ons land had een van de meest bekende wapenmakers: FN. De Browning, de FAL, je kunt ze allemaal aanhalen. De FAL was een wapen dat binnen de NAVO op grote schaal werd gebruikt.

Ik herinner me nog zeer goed, ik zeg het aan de rode broeders en zusters, de eerste maal dat ik in een belangrijke tv-uitzending mocht verschijnen, was dat in een reportage van Maurice De Wilde, namelijk 'De één zijn dood, de andere zijn brood'. Waarover ging het dan, voorzitter? U moet zich dat nog herinneren: een staking van 4000 vrouwen voor gelijke rechten in de wapenfabriek van Herstal. Van die 4000 vrouwen was de helft van Limburg, collega Keulen. Zo zagen we hoe vele dingen vermengd zijn in het wapengebeuren.

Wij hebben een eigenaardig concept, namelijk dat de Lucky Luke-wapens, de revolver op de heup, het geweer in de hand, in één deel van het land blijken te bestaan, en de meer gesofistikeerde tuigen – dat is normaal, technologisch is dat belangrijk – zoals de koepels van tanks, de geleide afvuurwapens, de nachtkijker en de bescherming tegen radioactieve afval, zich in het andere gewest van het land hebben ontwikkeld. Op een zeker ogenblik in de procedure bij de federale staat, wordt na een comité de uitvoer naar Nepal van Minimi-mitrailleurs onder de verantwoordelijkheid van toenmalig federaal minister van Buitenlandse Zaken, Louis Michel, goedgekeurd, onder de beroemd geworden woorden, namelijk dat het ging over een 'prille democratie'.

Er was heibel in de regering, een tripartiteregering, mijnheer Vanbesien, en Groen kon het niet maken om deze wapenuitvoer mee goed te keuren. Er kwam

een politieke crisis, met een vergadering die ik nooit zal vergeten. Het federaal parlement kwam samen in augustus 2003, kon niet vergaderen in de plenaire zaal want men was bezig met het moderniseren van het automatisch stelsysteem en de verbetering van de vertalingsapparatuur. Trouwens, als je voorzitter bent van het parlement, weet je dat je alleen maar in de vakantie werken kunt laten uitvoeren, want de rest van het jaar is het bezet.

Op dat ogenblik zijn wij samengekomen in de misschien voor sommigen onder u gekende Congreszaal. Daar vond een enorm debat plaats tussen de twee partijen die overbleven van de eerste Verhofstadtcoalitie over de goedkeuring van de wapenuitvoer. Het was een spannend, emotieopwekkend, verantwoordelijkheidwekkend debat over de uitvoer van de Minimi-mitrailleur naar Nepal. Met de gekende schwung en typisch voor zijn manier van oplossen van problemen, heeft de eerste minister van die tijd, nog steeds en terecht actief op de Europese banken, beslecht: wij gaan dat naar de gewesten overbrengen, dan zijn wij daar – cru gezegd – vanaf.

Dat was de reden waarom de gewesten ongevraagd bediend werden van een misschien niet volledig onderbouwde transfert, van een bevoegdheid die van bij het ontstaan van het land België, behoorde tot de federale bevoegdheden. Met dien verstande dat die federale beslissingen beoordeelbaar waren door het parlement via de techniek van een motie van vertrouwen of van wantrouwen, die hier niet tot de procedures behoort. Terzelfdertijd werd dat vastgesteld door een ministerieel comité, dat ook niet tot onze procedures behoort. We hadden toen een andere manier van de zaken te beoordelen. Maar de transfert gebeurde.

We hebben veel moeite gehad in het Vlaams Parlement, ver voor mijn tijd, ik denk op 30 augustus 2003 – u hebt de datum geciteerd van het eerste decreet in 2012 – om daar iets mee te doen. Men probeerde met veel moeite een aantal vragen op te lossen.

Door de transferten van het beleid is dit een exclusieve bevoegdheid van de drie gewesten geworden: in-, uit- en doorvoer van militair materiaal, evenals van producten en technologieën voor tweeërlei gebruik. In debatten wordt dit gewoonlijk in het Engels gezegd. Het decreet van 2012 is veel complexer: in-, uit- en doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Het is goedgekeurd op 6 juni 2012. De overdracht was dus bescheidener en algemener dan de gedetailleerde – we hebben er negen jaar over gedaan – decretale wetgeving van ons parlement.

Een aantal van de handicaps die in het verleden behoorden tot het systeem, zijn overleefd, zoals het algemene embargo van de Verenigde Naties en de Europese Unie. Maar voor de rest? Wat is het? Wat is de eindbestemming van een gevraagde levering? Wat is het dubbel gebruik? Ik zei daarstraks al dat kerosine het meeste tweeërlei gebruik kent dat men kan vinden. Als je een burgerlijk vliegtuig neemt, gebruik je kerosine. Diezelfde kerosine kan worden gebruikt voor bombardementen. Het was niet gemakkelijk om te weten wat een dual use is, wat de eindbestemming is. Hoe bereikt men landen die men niet wil kennen als eindbestemming van een leverancier?

Men heeft terecht een dimensie ingebracht die in den beginne niet zo sterk aanwezig was en dat is de dimensie – de dimensie waar wij terecht gevoelig aan zijn – van mensenrechten, van gelijkberechtiging, van maatschappijen die volgens onze overtuiging niet de goede richting uitgaan. We proberen dan om de productie uit ons land op een correcte wijze in te nemen, het weze gesofisticeerde productie van één deel van ons land, het weze de meer opvallend wapenachtige uit een ander deel van ons land.

De in- en uitvoer die in die tijd werd bekendgemaakt, was niet de in- en uitvoer naar een land veraf, maar de 'doorvoerbaarheid' – als ik een nieuw woord mag maken – vanuit Herstal naar de haven van Antwerpen. Want in de afstand van de bevoegdheid, als men dit niet had voorzien, zou een Vlaamse minister of een Vlaams Parlement kunnen zeggen dat er geen wapens op ons Vlaams territorium worden vervoerd. Dan was Herstal in de onmogelijkheid om het wapenmateriaal fysisch naar Antwerpen te brengen. Verontschuldig mij dat ik deze geschiedenis hier een klein momentje opendoe, maar u moet weten dat veel van de takken op de bomen die we zien, wortels hebben die onder de laag van het verleden verborgen blijken.

En u moet niet zoeken naar wie de meest genereuze, de meest liberale, de meest mensenrechtenverknochte van onze fractie is, want we zijn het allemaal. Ik heb daar niet de minste twijfel over. Maar u moet ook zien dat we een instrument hebben dat zich moet aanpassen aan nieuwe omstandigheden, aan de openbare opinie en onze eendrachtigheid van alle overtuigingen ter zake en de haalbaarheid van deze dingen.

Er ontbreken twee dingen aan de politiek ter zake in Vlaanderen: geen wantrouwencontrole van hij of zij die de beslissing moet nemen of neemt en geen collegialiteit in de Vlaamse Regering zoals die was in de Federale Regering. Het experiment is er maar langzaam gekomen en heeft men terecht ingevoerd, wat bijzonder positief is.

Met dit voorstel van resolutie weten wij dat het decreet van 2012 zal moeten worden aangepast.

Ik beloof u, collega's, dat we daar nog heel veel over zullen discussiëren. We zijn allemaal eenparig in onze principes. De heer Kennes zal het me vergeven dat ik een Jezuietenspreuk citeer die geen deel heeft met zijn grote bewogenheid. Men zegt soms ten onrechte dat in sommige van onze geledingen men zijn principes zo hoog plaatst, dat men er zonder moeite kan onder gaan. Wees dus voorzichtig wanneer u deze zaken aanpakt en wees bestendig.

Een land als het onze met zijn niveau van vrijheid, beschaving en generositeit kan geen wapentuig uitvoeren aan landen waar daarstraks sprake van was. We moeten afwegen dat het efficiënt, moreel en 'toonbeeldig' is en dat het zijn nut kan hebben. Ik ben ervan overtuigd dat dit voorstel van resolutie het begin van een grondig debat kan zijn. We zullen het decreet, nu met zes jaar erbij, aanpassen aan de manier waarop wij hier de gevoeligheid hebben in de politiek van deze wereld. (*Applaus bij de meerderheid*)

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de voorstellen van resolutie houden.

## **VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de vernieuwde Vlaamse renovatiepremie – 669 (2015-2016) – Nr. 1**

### **Verslag**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Wonen, Armoedebelaid en Gelijke Kansen over het verzoekschrift over de vernieuwde Vlaamse renovatiepremie.

De heer Hendrickx, verslaggever, heeft het woord.

**Marc Hendrickx (N-VA):** Ik breng het verslag van een verzoekschrift daterend van 18 augustus 2015, dat door de voorzitter ontvankelijk is verklaard op 24 september 2015.

De verzoeker stelt eigenaar te zijn van een woning die hij zelf bewoont en één die hij verhuurt. Volgens hem is het niet correct dat een eigenaar-verhuurder die een renovatiepremie wenst aan te vragen voor renovatiewerken aan zijn eigen woning en die zijn tweede woning verhuurt aan een sociaal verhuurkantoor (SVK) geen beroep kan doen op de renovatiepremie, terwijl de eigenaar die een renovatiepremie wenst aan te vragen voor zijn tweede woning die hij verhuurt aan een SVK, dat wel kan doen.

Met het oog op de behandeling te gronde vroeg de commissie Wonen advies over dit verzoekschrift aan minister Homans. Op 9 februari 2016 bezorgde minister Homans haar advies aan de commissievoorzitter. Het standpunt werd aan de commissieleden voorgelegd en besproken op donderdag 18 februari.

Volgens het ontwerp van reglement voor de Vlaamse renovatiepremie komen renovatiewerken aan de tweede woning in aanmerking voor een renovatiepremie wanneer die verhuurd wordt aan een SVK. De verzoeker vraagt dat ook de renovatiewerken aan de woning van de eigenaar-bewoner in aanmerking kunnen komen voor de renovatiepremie, op voorwaarde dat zijn tweede woning of andere woningen verhuurd worden aan een SVK.

Bij de bespreking verwijst de heer Parys, commissievoorzitter, naar het standpunt van minister Homans dat ter kennisgeving aan de leden werd voorgelegd.

Mevrouw Taeldeman stelt vast dat de verzoeker in aanmerking komt voor een renovatiepremie voor de woning die hij verhuurt via een SVK maar niet voor de renovatie voor zijn eigen woning. Vanuit de private sector komt steeds meer de vraag om de renovatiepremie ook toe te kennen bij de renovatie van huurwoningen die niet via een SVK worden verhuurd, al valt dit buiten het bereik van voorliggend verzoekschrift.

Mevrouw Taeldeman dringt aan op een onderzoek naar de financiële implicaties van een ruimere toekenning van de renovatiepremie. Een dergelijk onderzoek kan nuttig zijn om de maatregelen te beoordelen die nodig zijn om de private huurmarkt te versterken.

De heer Engelbosch is niet gekant tegen het gevraagde onderzoek maar stelt voor om de discussie te beperken tot het voorliggende verzoekschrift.

De leden van de commissie sluiten zich aan bij het standpunt van de minister dat als conclusie aan de verzoeker zal worden voorgelegd en waarin staat dat dezelfde eigenaar die al een renovatiepremie ontvangen heeft voor zijn woning die hij verhuurt aan een SVK, voor de renovatie van zijn eigen woning niet onder de door de decreetgever beoogde doelgroep valt.

**De voorzitter:** Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.



**MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**  
**– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

**Voorstel tot aanvulling van de agenda**

**De voorzitter:** Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV).

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda?  
(*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de motie van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV) onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

**Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de motie van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV).

De bespreking is geopend.

De heer Hofkens heeft het woord.

**Jan Hofkens (N-VA):** Voorzitter, collega's, Vlaanderen investeert zeer veel in de opleiding van werknemers. Terecht, want opleiding van mensen is de beste garantie op verdere doorgroei op de arbeidsmarkt en om van mensen weerbare en wendbare werknemers te maken. Eén van de instrumenten die we daarvoor hebben, is het betaald educatief verlof, dat sinds de zesde staatshervorming een Vlaamse bevoegdheid is geworden.

Groot was dan ook onze verbazing toen we midden februari vaststelden dat in het kader van die opleidingsinstrumenten een opleiding werd erkend van gezondheidsconsulent, georganiseerd door vzw De Levensschool. De Levensschool is een onderwijsinstelling, neem ik aan, waarin inderdaad een aantal opleidingen worden georganiseerd, maar waar ook een welbepaald vak wordt gedoceerd, namelijk het vak Nieuwe Germaanse Geneeskunde. Dit vak is bedacht door ene heer Ryke Geerd Hamer, mij overigens niet bekend, maar blijkbaar wel bekend bij het Duitse en het Franse gerecht, omdat hij er een aantal vreemde theorieën op nahoudt, theorieën die ik zou willen omschrijven als kwakzalverij. Zo beweert deze man dat een ernstige ziekte zoals kanker niet bestreden moet worden met de klassieke methode van de geneeskunde, maar verholpen kan worden door water te drinken en wat te bewegen. Wij vielen natuurlijk van onze stoel toen we zagen dat Vlaamse middelen, Vlaams geld, via de Vlaamse opleidingsmiddelen naar een dergelijke opleiding gaan.

Evenzeer waren we verwonderd te zien op welke wijze een dergelijke erkenning van een opleiding tot stand kwam. Want opleidingen die worden gefinancierd via het stelsel betaald educatief verlof zijn opleidingen die worden erkend, aanvaard, goedgekeurd via bepaalde procedures, en met name een erkenning door het paritair comité. Een paritair comité is een vergadering van sociale partners waarin ze om de zoveel tijd een aantal opleidingen erkennen die voor financiering in aanmerking komen. Het mag toch verwonderen dat deze opleiding zowel in 2010 als in 2013 erkend werd, in casu door het paritair comité 330 van de gezondheidszorg, op een ogenblik dat over die opleiding eigenlijk al wat commotie was ontstaan in de pers.

Ik denk dat ik namens alle collega's in de vergadering van de commissie Werk en Economie van 18 februari jongstleden mag spreken wanneer ik zeg dat de verontwaardiging gedeeld werd en dat er een algemene vraag rees om de methode volgens dewelke opleidingen erkend worden grondig onder de loep te nemen. Het kan niet dat een belangrijk instrument zoals betaald educatief verlof, waaraan de Vlaamse Regering zeer veel middelen geeft, namelijk 65 miljoen euro per jaar enkel voor het betaald educatief verlof, gespendeerd worden aan dit soort kwakzalverij, aan dit soort opleidingen.

En vandaar, collega's, dat het ons voorstel is om de best geplaatste instelling in dit parlementaire midden, ons eigen Rekenhof, te vragen om eens grondig de wijze waarop erkenningen van opleidingen gebeuren, te bekijken.

Het Rekenhof is, zoals u weet, een onafhankelijke instelling, een instelling met bewezen expertise op het vlak van audit en onderzoek. Het Rekenhof kan op een objectieve, neutrale en grondige wijze ons parlement adviseren over de manier waarop de erkenningen verlopen en over de manier waarop wij dit in de toekomst kunnen verbeteren.

En dit is des te meer belangrijk nu, omdat – terwijl wij vandaag spreken – ook de sociale partners aan het praten zijn over een nieuw eengemaakt opleidings-instrument. In die context is het natuurlijk absoluut nuttig en zelfs noodzakelijk dat de bestaande instrumenten, die blijkbaar ongewenste effecten hebben, grondig worden geanalyseerd.

Vandaar, collega's, dat wij u voorstellen om in toepassing van artikel 96 van ons Reglement deze opdracht aan het Rekenhof te geven.

Voorzitter, ik heb begrepen dat het sinds 2008 de eerste keer is dat het parlement een dergelijk verzoek zal goedkeuren met een opdracht aan het Rekenhof om zo'n onderzoek te verrichten. Ik denk dat de aanleiding vandaag zich er perfect toe leent om van dit instrument gebruik te maken.

Collega's, ik durf dan ook te rekenen op uw kamerbrede steun voor deze motie. *(Applaus)*

**De voorzitter:** Mevrouw Brusseel heeft het woord.

**Ann Brusseel (Open Vld):** Voorzitter, ik zal proberen om zo luid en duidelijk mogelijk te spreken, uw opmerking van deze middag indachtig.

Ik wens de heer Hofkens te bedanken voor zijn toelichting en voor de volledigheid ervan. Ik wil er graag nog iets aan toevoegen.

Collega's, niet alleen ikzelf, maar ook de heer Van Malderen hebben heel alert gereageerd op de berichten over De Levensschool. De heer Van Malderen had er een interpellatie over ingediend, ik een vraag om uitleg. Ik maak me immers altijd een beetje zorgen wanneer eender wie zich zomaar specialist op het vlak

van gezondheid noemt. We hebben een uitvoerig debat gehad in de commissie en daar is deze motie uit voortgekomen. Ik meen inderdaad dat er een kamerbrede consensus over bestaat. Ik dank de collega's voor hun bijdragen aan het debat.

**De voorzitter:** De heer Van Malderen heeft het woord.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Voorzitter, collega's, de aanleiding voor deze motie is glashelder. De heer Hofkens heeft die geschetst. Aan De Levensschool wordt een opleiding gegeven waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar de 'Nieuwe Germaanse Geneeskunde'. Docenten van die 'Nieuwe Germaanse Geneeskunde' blijken ook bereid te zijn om die theorie in de praktijk om te zetten.

Het feit dat men kanker een ziekte van de geest noemt en het feit dat men uitzaaiingen van kanker beschrijft als het resultaat van te weinig gepraat te hebben over de ziekte, tonen duidelijk aan dat dit voor sommige mensen levensbedreigende praktijken zijn. Ze hebben niets te maken met de vrijheid van keuze, met therapievrijheid en dergelijke.

Nog groter was de verontwaardiging toen men vaststelde dat dit niet alleen bestond, niet alleen hardnekkig bestond, niet alleen in de praktijk kon worden gebracht, maar dat hier ook subsidies voor werden betaald en dat die opleidingen met gemeenschapsgeld, in casu opleidingscheques en kmo-portefeuille, werden gesubsidieerd.

Mijnheer Hofkens, ik hoop dat u goed hersteld bent van de val van uw stoel. Ik wil u feliciteren met het gedegen parlementaire opzoekingswerk dat aan deze motie vooraf is gegaan, en wellicht ook aan uw betoog. Ik denk dat u heel hard hebt moeten spitten om dit allemaal boven te krijgen. Het is jammer dat u die tijd daarin gestopt hebt, want u had eigenlijk evengoed kunnen verwijzen naar de vraag om uitleg van mevrouw Brusseel en de interpellatie van mezelf. Ik vermoed dat dit een kleine vergetelheid is in uw uitgebreide repertorium dat u in dezen hebt geraadpleegd en vermeld.

Had u die kleine lapsus in uw onderzoek niet voorgehad, collega Hofkens, dan had u wellicht ook gemerkt dat in het debat dat naar aanleiding van de interpellatie heeft plaatsgevonden, wij aan het parlement en aan de minister gevraagd hebben om een audit te vragen bij het Rekenhof, niet alleen over wat u hier vraagt, maar over het geheel van de steunmaatregelen die in het vizier komen, zowel de kmo-portefeuille als de opleidingscheques.

Maar ik ben blij met het voortschrijdend inzicht. Waar de minister in een eerste reactie op het uitlekken van het feit dat de Nieuwe Germaanse Geneeskunde gepropageerd, gedoceerd én gesubsidieerd werd, eerst nog zei dat hij bijzonder slecht kon oordelen omdat elk oordeel subjectief is, steunt nu blijkbaar de meerderheid een vraag aan het Rekenhof en wordt dus blijkbaar wel gevolg gegeven aan die vraag.

Uiteraard zou het hoffelijk kunnen zijn geweest, collega Hofkens, om de oppositie bij dit initiatief te betrekken. Dan hadden wij uw kleine lapsus waarschijnlijk daar al kunnen corrigeren. Maar goed, we zijn vooral blij dat er gevolg gegeven wordt.

**De voorzitter:** De heer Diependaele heeft het woord.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Mijnheer Van Malderen, de essentie is dat we hier allemaal achter staan. Zo begrijp ik uw woorden toch.

U spreekt over een lapsus en wilt het een beetje in het belachelijke trekken. Het spijt mij dan ook dat ik die lapsus een beetje tegen u moet keren. U hebt gelijk,

de oppositie heeft duidelijk gemaakt dat ze daar grote bedenkingen bij had, maar u hebt zelf – ik herinner het mij nog levendig – aan de minister gevraagd om het Rekenhof te vragen om een onderzoek naar die praktijken te voeren. U zou moeten weten dat het Rekenhof een instrument van het parlement is, en niet van de regering. U maakt het hier een beetje belachelijk, u spreekt over een lapsus enzovoort, maar eigenlijk had u moeten weten dat het niet aan de regering is om aan het Rekenhof te vragen om een onderzoek te doen, maar dat het parlement dat zelf kan doen.

Maar laat ons dat ridicule gedoe allemaal aan de zijlijn plaatsen. Laat ons duidelijk zijn over het feit dat we hier allemaal achter staan en hier werk van maken. *(Opmerkingen)*

**Bart Van Malderen (sp-a):** Mijnheer Diependaele, ik ga niet de woordenschat 'belachelijk' en dergelijke overnemen, maar laat het ons ietwat ironisch noemen dat, waar een minister eerst een oordeel over deze praktijk als subjectief afdoet, op onze vraag – die wel degelijk gelaagd was – aan de minister om eens in de diepte te gaan kijken naar de ondersteuningsinstrumenten, geen antwoord is gekomen, en dat men Oost-Indisch doof bleef voor onze vraag aan de collega-parlementsleden om op dat moment naar een audit te gaan.

Met des te meer tevredenheid stel ik vast dat daar vandaag wel een gevolg wordt aan gegeven, zij het, mijnheer Diependaele, gedeeltelijk. Ik snap wel dat men in het kopiëren van al die documenten al eens iets vergeet. Wij hadden uitdrukkelijk gevraagd om een audit van elk van de ondersteuningsmechanismen: de kmo-portefeuille op dat moment, en de opleidingscheques – want daar ging het over. Helemaal in de marge van het debat ontstond – en ere wie ere toekomt: de heer Hofkens heeft dat debat aangetrokken – een debat over de erkenning in paritaire commissies in het kader van het betaald educatief verlof. Dat heeft zijn historische reden. De referentielijst die men gebruikt voor opleidingscheques is degene die men gekopieerd heeft van het federale systeem, toen nog van betaald educatief verlof. Ik snap dus die vraag, maar hij is onvolledig, net zoals een deel van de citatie. Ik zal dat niet blijven herhalen.

**Jan Hofkens (N-VA):** Mijnheer Van Malderen, inderdaad, ere wie ere toekomt. U en mevrouw Brussee hebben het debat geagendeerd in de commissie naar aanleiding van persberichten op dat ogenblik. Ik heb geen enkel probleem om dat te zeggen. Dat is ook geen geheim. Maar de insteek van dat debat was, wat u betreft, niet een verzoek om een opdracht te geven aan het Rekenhof, maar was om de minister te verwijten dat dergelijke opleidingen inderdaad onder zijn verantwoordelijkheid worden gefinancierd. In de commissie hebben wij dat op twee manieren kunnen weerleggen. Enerzijds door u erop te wijzen dat het niet de minister is die die erkenningen doet, maar dat dat op een andere wijze gebeurt, via een methode met sociale partners. Dat heeft er anderzijds toe geleid dat, los van die kritiek op de opleiding, gekeken wordt naar welke structurele maatregel we kunnen nemen om dit in de toekomst te vermijden, los van de ene concrete casus.

Ik neem het dus echt niet dat u mij komt verwijten dat ik teksten zou kopiëren of ideeën zou afnemen of overnemen. In het debat hebben wij nadien effectief de analyse gemaakt dat, verder gaande dan de concrete casus, de structurele aanpak nodig was, en dat daarvoor een vraag aan het Rekenhof kon worden gesteld. Dat is wat vandaag voorligt. Ik wil daarover niet polemiseren, want ik ben ervan overtuigd, mijnheer Van Malderen, dat uw bekommernis ten aanzien van de opleiding van De Levensschool en de effectieve werking van de erkenningscommissies gedeeld wordt door mijn fractie en door alle andere fracties. Laten we dit nu niet als een verdelend element zien, maar als iets waar we samen de schouders onder kunnen zetten.

**De voorzitter:** De heer Schiltz heeft het woord. (*Applaus bij de N-VA*)

**Willem-Frederik Schiltz (Open Vld):** Dank u, mijnheer Hofkens. Het was inderdaad een fijne, ietwat spitsvondige opmerking van de heer Van Malderen om de initiatiefnemers van het debat even aan te stippen. Maar, mijnheer Diependaele en andere collega's, wij moeten hier nu niet van naaldje tot draadje alle details van het debat in de commissie overdoen. Als ik het heb begrepen, is iedereen het erover eens en ligt hier een goed werkstuk voor. Wat heeft het dan voor zin om te liggen touwtrekken over wie nu het meest gelijk heeft in dit debat? (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

**De voorzitter:** De heer Annouri heeft het woord.

**Imade Annouri (Groen):** Collega's, eerst een bekentenis. Ik was die befaamde namiddag niet aanwezig in de commissie. Ik had lang geleden een belofte gemaakt aan de Karel de Grote Hogeschool om daar een gastles te geven. Maar ik heb wel naarstig het verslag gelezen.

De heer Hofkens heeft gelijk als hij zegt dat het een zeer geladen en een zeer goed debat was. De gemoederen liepen hoog op omdat iedereen gefrustreerd was over wat daar gebeurd was met De Levensschool. Iedereen was het erover eens. Mijnheer Hofkens, ik heb het hele verslag gelezen. Ik weet zelfs dat u het hebt gehad over marsepeinpersers en andere zaken. Iedereen was het erover eens dat zulke zaken in de toekomst moeten worden vermeden.

De Groenfractie heeft samen met de heer Van Malderen ook een amendement ingediend op de motie van de meerderheid. Die motie is goed, maar we zijn het er hier met zijn allen toch over eens dat in die opleidingen die door de Vlaamse overheid worden georganiseerd misbruiken zoals met De Levensschool moeten worden tegengegaan? Dieter De Cleene, journalist van Eos, heeft aangehaald dat De Levensschool geen uniek geval is. Er zijn andere gevallen van misbruik. Laten we dat allemaal goed uitkammen. Laten we dat breder trekken. Laten we die kmo-portefeuilles en de opleidingscheques er ook bij nemen, en laten we er echt werk van maken.

**Matthias Diependaele (N-VA):** Mijnheer Schiltz, u maakt mijn punt. Ik ga volledig akkoord.

Mijnheer Annouri, u hebt natuurlijk groot gelijk, maar u moet de vijfde vraag goed lezen. Het tweede deel ervan luidt: "Welke mogelijke suggesties tot verbetering van dit systeem, en ruimer dat van opleidingsincentives, kunnen er geformuleerd worden?" We gaan dus echt wel zo ruim mogelijk, hoor.

**Bart Van Malderen (sp.a):** De heer Diependaele en zijn opmerking brengen ons tot de essentie. Gaan we structureel ingrijpen? Gaan we proberen om misbruiken zoals die van De Levensschool, en uit het debat is ook gebleken dat dit heus geen alleenstaand geval is, voortaan gegarandeerd uit te sluiten van subsidiëring? Of grijpen we dit aan om een ander debat te voeren? Men heeft hier al geprobeerd te zeggen dat hierover kamerbrede instemming is. Ik denk dat deze tekst, hoewel waardevol, ook maar een gedeelte van die gedachte weergeeft, met name de gedachte van het structureel iets wijzigen. Ik nodig u uit om de concrete vragen te lezen. Door louter en alleen te focussen op de erkenning door die paritaire comités in het kader van het betaald educatief verlof denk ik dat we een ander debat voeren, zonder dat we de garantie hebben met betrekking tot een herhaling van de feiten die aan de basis van dit debat liggen.

Daarom hebben we, teruggrijpend naar onze initiële vraag, een amendement ingediend. Collega Annouri heeft het reeds aangekondigd. Met dit amendement vragen we een audit aan het Rekenhof en een debat aan de Sociaal-Economische

Raad van Vlaanderen (SERV). We dienen immers op de twee documenten parallel een amendement in. Daarmee breiden we het bereik van deze vraag uit naar opleidingscheques en de kmo-portefeuille, die eigenlijk de twee resultanten zijn van de erkenning waarnaar u wel zelf al een onderzoek vraagt. Dat lijkt me een kleine toegeving te zijn. Als het u menens is om hier echt kamerbreed overeenstemming over te vinden, dan mag het geen probleem zijn om deze twee bescheiden amendementen goed te keuren. *(Applaus bij sp.a)*

**Jan Hofkens (N-VA):** Wat die amendementen betreft, de inbreng van het onderzoek is de methode waarmee opleidingen erkend geraken. Als ze eenmaal zijn erkend, komen ze voor diverse incentives in aanmerking voor financiering. De klemtoon ligt hier wel degelijk niet op de instrumenten waarmee we opleidingen financieren, maar op de vraag hoe het komt dat bepaalde opleidingen op een lijst komen en zo nadien voor diverse financieringsinstrumenten in aanmerking komen, terwijl dan wordt vastgesteld dat sommige opleidingen manifest nooit op die lijst hadden mogen staan. De insteek betreft dus de structurele erkenningsprocedure.

In deze motie viseer ik de erkenningscommissie. Dat is een commissie die haar werkzaamheden doet in het kader van het betaald educatief verlof. Dat is nu eenmaal zo. Wij willen het heel breed zien, namelijk alle mogelijke opleidingen die kunnen worden erkend en die dan in diverse instrumenten kunnen worden gefinancierd.

Collega Van Malderen, ik denk dus dat de tekst zoals die vandaag voorligt, zeer juist en zeer precies is geformuleerd, en eigenlijk geen amendering behoeft. Die tekst beantwoordt volledig aan de betrachting die we allemaal samen delen.

**Bart Van Malderen (sp.a):** Collega, ik heb daarnet de vraag gesteld: willen we dit structureel benaderen of grijpen we dit aan om een ander debat te voeren, in zijn details? Dat was de basisvraag. Het lijkt me dat er zonder de goedkeuring van het amendement geen garantie kan worden gegeven op een structurele aanpak. Ik denk dat uw focus te eng is. Wij willen dit ruimer zien. Het vraagstuk van bereik en efficiëntie gaat veel verder dan louter en alleen die erkenningscommissie.

Goed, de amendementen liggen voor. We zullen akte nemen van het stemgedrag dat hier aan de dag zal worden gelegd.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemming over het amendement en de hoofdelijke stemming over de motie houden.

**MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**  
– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

**Voorstel tot aanvulling van de agenda**

**De voorzitter:** Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele houdende raadpleging van de Sociaal-

Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV).

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat de motie van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV) onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

### **Bespreking**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de motie van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV).

De bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

**Robrecht Bothuyne (CD&V):** Voorzitter, ik zal de collega's geruststellen: u hebt gelezen dat die moties bijzonder gelijkaardig zijn. Het gaat uiteraard over dezelfde problematiek, namelijk alle opleidingsincentives die vanuit de Vlaamse overheid ten aanzien van werknemers worden gegeven: betaald educatief verlof, opleidingscheques en aanmoedigingspremies voor opleiding.

Mijnheer Van Malderen, dat staat woordelijk in de toelichting bij de motie: zowel in de motie waarin we een onderzoek vragen door het Rekenhof, als ook in de motie waarover het nu gaat, namelijk die waarin we op basis van artikel 71 van ons reglement advies vragen aan de SERV, aan de sociale partners, over de besluitvorming met betrekking tot de opleidingen die we wensen te ondersteunen met alle opleidingsincentives – dus niet alleen met het betaald educatief verlof. We willen aan de sociale partners vragen hoe zij die erkenningsprocedures in de toekomst willen laten verlopen, rekening houdend en wetend dat zij bezig zijn, in overleg met de regering, met de opmaak van een eengemaakt opleidingsondersteuningsinstrument, waar we allemaal kamerbreed achter staan.

We willen de sociale partners niet alleen betrekken, maar ook responsabiliseren in dit debat, met de focus de kwakzalvers eruit te halen en de opleidingen voor werknemers die relevant zijn voor de inzetbaarheid en weerbaarheid van de werknemers op de arbeidsmarkt, over te houden. Daarom de twee moties: een met een advies voor een audit bij het Rekenhof en een andere waarbij we de sociale partners vragen voor advies om dezelfde procedure te gaan doorlichten en op die manier een herwerkte procedure te kunnen meenemen in een eengemaakt opleidingsondersteuningsinstrument.

**De voorzitter:** Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemming over het amendement en de hoofdelijke stemming over de motie houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Colombia inzake het verrichten van betaalde werkzaamheden door gezinsleden van het diplomatiek en consulaire personeel, ondertekend te Bogota op 25 augustus 2015 – 619 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

*Stemming nr. 1*

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
98 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Güler Turan en Wouter Vanbesien betreffende het stopzetten van de handel in strategische goederen met Saoedi-Arabië – 606 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

*Stemming nr. 2*

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
26 leden hebben ja geantwoord;  
77 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Herman De Croo, Jan Van Esbroeck, Joris Poschet en Marc Hendrickx betreffende de situatie in het Midden-Oosten en de handel in strategische goederen vanuit Vlaanderen naar die regio – 654 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

*Stemming nr. 3*

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
76 leden hebben ja geantwoord;  
21 leden hebben neen geantwoord;  
5 leden hebben zich onthouden.



Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE van Jan Hofkens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Matthias Diependaele tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**

**– 693 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

#### **Stemming over het amendement**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Bart Van Malderen, Imade Annouri, Güler Turan, Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Björn Rzoska.

*Stemming nr. 4*

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
21 leden hebben ja geantwoord;  
81 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

*Stemming nr. 5*

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
82 leden hebben ja geantwoord;  
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Rekenhof worden overgezonden.

**MOTIE houdende raadpleging van Robrecht Bothuyne, Jan Hofkens, Ann Brusseel, Sonja Claes, Miranda Van Eetvelde en Matthias Diependaele van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof (BEV)**

**– 694 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

#### **Stemming over het amendement**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Bart Van Malderen, Imade Annouri, Güler Turan, Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Björn Rzoska.

*Stemming nr. 6*

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
21 leden hebben ja geantwoord;  
80 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter:** Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

*Stemming nr. 7*

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;  
82 leden hebben ja geantwoord;  
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Dientengevolge zal ik de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen advies vragen over het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof.

### **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter:** Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 maart 2016 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

*– De vergadering wordt gesloten om 19.02 uur.*

## **BIJLAGEN**

**Aanwezigheden****Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

**Afwezig met kennisgeving**

Yasmine Kherbache, Bart Somers: familieverplichtingen;

Jelle Engelbosch, Chris Janssens, An Moerenhout, Grete Remen, Martine Taelman, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen;

Cindy Franssen: zwangerschapsverlof.

**Afwezig zonder kennisgeving**

Jean-Jacques De Gucht

**Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers****Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans,

Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans,

Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy

Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

#### ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

#### Stemming nr.6:

##### JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

##### NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

**Stemming nr.7:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Jan Hofkens, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

**ONTHOUDINGEN:**

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke